

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

SPOR TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Cafer ERDOĞAN**

**Enstitü Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı: Yeni Türk Dili**

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI

AĞUSTOS - 2008

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SPOR TERİMLERİ SÖZLÜĞÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
CAFER ERDOĞAN

Enstitü Anabilim Dalı: Türk Dili ve Edebiyatı
Enstitü Bilim Dalı: Yeni Türk Dili

Bu tez 01.08.2008 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

- ☐ Kabul
☐ Red
☐ Düzeltme

Jüri Üyesi

- ☐ Kabul
☐ Red
☐ Düzeltme

Jüri Üyesi

- ☐ Kabul
☐ Red
☐ Düzeltme

BEYAN

Bu tezin yazılmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğunu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğunu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim.

Cafer ERDOĞAN

01.08.2008

ÖNSÖZ

Genel anlamıyla bir bilim,sanat,meslek dalıyla veya bir konu ile ilgili özel ve belirli bir kavramı ifade eden kelime olarak tanımlanan terim,dilin önemli konu başlıklarından biri olarak üzerinde uzun ve çeşitli çalışmalar yapılan bir kavram olmuştur.Çalışmaya konu olan terim kavramının alt başlıklarından spor terimleri ise önemli bir dil konusu olarak göze çarpmaktadır.

‘Spor Terimleri Sözlüğü’ günümüz insanının hayatında önemli bir yeri olan spor dalları ile ilgili aktif olarak kullanılan terimleri içermekte, gerek bu spor dallarının fiili olarak yapılmasında gerekse izlenmesinde fayda sağlayacağı düşünülmüştür. Türkçe’de bütüncül anlamda fazla sayıda olmayan spor terimleri sözlükleri diğer sözlük çalışmaları ile paralellik göstermektedir.Çalışmada spor terimleri sözlükleri karşılaştırıldıktan sonra spor dallarının terim varlıkları,Türkçe yeterlilikleri üzerinde ayrı ayrı durulmuştur.Burada spor dallarının çeşitliliği, olimpiik nitelik aranarak sınırlandırılmıştır.

Spor terimleri önce genel nitelik taşıyanlar,sonra da biyolojik özellik gösterenler şeklinde açıklanmış,Türkçe karşılıkları ön plana alınarak açıklama tarzına gidilmiştir.Burada da terimler güncel kullanım nitelikleri ön planda tutularak dizilmiş olup aktifliğini yitirmiş terimlere yer verilmemiştir.Genel olarak terimlerin tek cümle ile açıklanmasına özen gösterilmiştir.Bazı spor dallarında yaygın kullanılan yabancı kaynaklı terimlere dokunulmamış,bunun yanında özellikle Uzakdoğu sporlarında Türkçe karşılıklar sıralanmıştır.Terimlerin açıklandığı bölümün sonuna da yararlanmak isteyenler için dizin eklenmiştir.Bu çalışmanın hazırlanmasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Sayın Cevdet ŞANLI’ya teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim. Ayrıca, bu günlere ulaşmamda emeklerini hiçbir zaman ödeyemeyeceğim aileme de şükranlarımı sunarım. Yetişmemde katkıları olan tüm hocalarıma da minnettar olduğunu ifade etmek isterim.

Cafer ERDOĞAN

01 Ağustos 2008

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR.....	ii
ÖZET.....	iii
SUMMARY.....	iv
GİRİŞ.....	1
BÖLÜM 1:SPOR TERİMLERİ SÖZLÜKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	7
BÖLÜM 2:AÇIKLAMALAR.....	12
2.1.Atıcılık.....	12
2.2.Aletizm.....	12
2.3.Badminton.....	12
2.4.Basketbol.....	13
2.5.Beyzbol.....	13
2.6.Binicilik.....	13
2.7.Bisiklet.....	14
2.8.Boks.....	14
2.9.Eltopu(Hentbol).....	14
2.10.Eskrim.....	15
2.11.Futbol.....	15
2.12.Güreş.....	15
2.13.Halter.....	16
2.14.Judo.....	16

2.15.Kano.....	16
2.16.Masa Tenisi.....	17
2.17.Sutopu.....	17
2.18.Okçuluk.....	17
2.19.Tekvando.....	18
2.20.Tenis.....	18
2.21.Voleybol.....	18
2.22.Yüzme.....	19
 BÖLÜM 3:TERİMLER.....	20
3.1.Genel Terimler.....	20
3.2.Biyolojik Spor Terimleri.....	25
3.3.Atıcılık Terimleri.....	32
3.4.Atletizm Terimleri.....	33
3.5.Badminton Terimleri.....	39
3.6.Basketbol Terimleri.....	40
3.7.Beyzbol Terimleri.....	48
3.8.Binicilik Terimleri.....	50
3.9.Bisiklet Terimleri.....	52
3.10.Boks Terimleri.....	54
3.11.Cimnastik Terimleri.....	58

3.12.Eltopu(Hentbol) Terimleri.....	66
3.13.Eskrim Terimleri.....	68
3.14.Futbol Terimleri.....	70
3.15.Güreş Terimleri.....	79
3.16.Halter Terimleri.....	87
3.17.Judo Terimleri.....	90
3.18.Kano Terimleri.....	92
3.19.Masa Tenisi Terimleri.....	92
3.20.Okçuluk Terimleri.....	94
3.21.Sutopu Terimleri.....	97
3.22.Tekvando Terimleri.....	98
3.23.Tenis Terimleri.....	101
3.24.Voleybol Terimleri.....	104
3.25.Yüzme Terimleri.....	114
3.26.Formula-1 Terimleri.....	116
3.27.Terim Dizini.....	118
KAYNAKÇA.....	139
ÖZGEÇMİŞ.....	144

KISALTMALAR

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

Bkz: bakınız

cm: santimetre

fed: federasyon

gr: gram

kg: kilogram

m: metre

vb: ve benzerleri

Tezin Başlığı: Spor Terimleri Sözlüğü	
Tezin Yazarı: Cafer ERDOĞAN	Danışman: Yrd. Doç. Dr. Cevdet ŞANLI
Kabul Tarihi: 02 Ağustos 2008	Sayfa Sayısı: vi (ön kısım)+144 (tez)
Anabilimdalı: Türk Dili ve Edebiyatı	Bilimdalı: Yeni Türk Dili
Terim,belli bir sanat veya meslek dalıyla ilgili özel ve belirli kavram demektir.Spor terimleri de bu açıklama ışığında değerlendirilebilir.Sporun bilimsel temellere oturması için spor terimlerine de ihtiyaç vardır. Günümüzde spor insan hayatının vazgeçilmez olgusu olmuştur. Bilinçli bir spor kültürü için spor terimlerinin doğru olarak bilinmesine ihtiyaç vardır. Sporun gerek fiili olarak uygulanmasında gerekse izlenmesinde terim bilgileri gereklidir. Çalışmada bu amaçlar göz önünde tutulmuştur. Ayrıca güncel ve doğru bir bilgi kaynağı oluşturulmasına çalışılmış, sözlük kuralları eserde göz önünde tutulmuştur. Esas olarak olimpiik spor dalları ele alınmıştır. Terimler branşlara göre ayrılmıştır. Bir terimin farklı branşlardaki anlamları ayrı ayrı açıklanmıştır. Tüm branşlardaki ortak terimler de ‘genel spor terimleri’ başlığı altında toplanmıştır. Ayrıca biyolojik spor terimlerine de bağımsız olarak yer verilmiştir. Formula 1 gibi olimpiik olmayan fakat güncelliğini koruyan spor dalı da çalışma sonunda yer verilmiştir. Köken konusunda tercih- varsa-,Türkçe terim yönünde kullanılmıştır. Bizim için geleneksel niteliği olan spor dallarında Türkçe terim sayısı fazla iken geçmişi bizim açımızdan kısa olan ve geneli takım oyunu olan spor dallarında yabancı dil kökenli terim sayısı fazla gözükmektedir. Bazı kelimelerin terim statüsünde kullanımından doğan anlam farklılıkları da vardır. Bu çerçevede; A-Spor terimlerindeki anlam, kelimelerin sözlük anlamından ne derece farklılaşmıştır? B-Güncel spor terimlerini Türkçenin karşılama kapasitesi ne nasıldır? soruları aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda bazı spor dallarında durağan ve kısıtlı terim varlığı gözlemlenmiştir. Bazılarında ise yeni terim üretiminin devamı ve dinamikliği tespit edilmiştir. Spor terimleri bilinçli bir spor kültürünün ayrılmaz bir parçasıdır. Türkçenin de önemli bir müdahale alanı olarak göze çarpmaktadır. Çalışmanın bir başvuru kaynağı ve pratik kullanım yönünün var olduğu söylenebilir.	
Anahtar Kelimeler: Spor terimleri, terimlerin farklı dallardaki anlam ayrılığı, Türkçe kökenli terimler, genel spor terimleri, biyolojik spor terimleri.	

Title of the Thesis: The Dictionary of Sport Terms	
Author: Cafer ERDOĞAN	Supervisor: Assist. Prof .Dr. Cevdet ŞANLI
Date: 02 August 2008	Nu. of pages: vi (pre text)+144 (main body)
Department: Turkish Language and Literature Subfield: New Turkish Language	
A term means special and definite conception related to a certain art or profession.The sport terms can be evaluated with this explanation.It needs the sport terms to base on the scientific basics of the sport. Nowadays the sport has become indispensable fact of human life.It needs to be known the sport terms correctly for conscious sport culture.The term information is necessary both to practice in act and to follow the sport.It is taken into consideration these aims in this study. Besides,it is tried to be formed a current and correct information source.It is taken into account the dictionary rules in the study. It is basically evaluated the olympic sport branches in the study.The terms are separated according to the branches.The meanings of a term in different branches are explained one by one.The common terms in all of the branches are collected under the headline of 'general sport terms'.On the other hand;it is also included the biological sport terms.It is added the branches which aren't olympic and protect its currency like Formula 1 .It is Preferred the Turkish terms about the origion,if there is.Despite the fact that Turkish term number is high in the branches which have a traditional characteristic.Some of the vocabularies have also meaning differences which emerge from the use of the terms.In this view; a)Which degree have the sport terms changed from the dictionary meaning? b)What is the capacity of Turkish to be enough for the current sport terms? It is aimed to answer these questions. As a conclusion;it is observed the existance of stable and restricted term in some sport branches.However,it is determined the continuous and dynamic of the production of new terms in some of the them.The sport terms are unseparatable part of a conscious sport culture.Turkish attracts attention as an important part. It can be said that the study is used as a source and practical usage.	
The key words: The sport terms,The meaning difference of the terms in different branches,the terms in the origin of Turkish,general sport terms,biological sport terms.	

GİRİŞ

Kaşgarlı Mahmut'tan bu yana sözlük alanında önemli eserleri var olan Türkçe bağımsızlık çağına girdiği son yüzyılda genel sözlüklerin yanı sıra ihtisas sözlüklerine de sahip olmuştur. Bir dilin söz dağarcığını hem yazılış hem de söyleyiş özelliklerine göre alfabetik olarak sıralayan, sözcüğün kökünü esas alarak değişik türev ve kullanımı gösteren eser diyebileceğimiz sözlük, pek çok türe sahiptir: Ansiklopedik, terim, lehçe, etimoloji, argo, deyim, atasözü sözlükleri gibi.

Sözlük türlerinden olan terimler sözlüğü konusuna geçmeden önce terim kavramı üzerinde durmak gerekir.En yalın anlamıyla terim 'belli bir sanat veya meslek dalıyla ilgili bir kavramı karşılayan kelime' olarak tanımlanabilir.Terimler Türkçede isim kategorisinde değerlendirilen söz varlıklarıdır.Bazı genel anlamlı sözcükler zamanla terim anlamı bir statüye bürünürken bazı terim görevli kelimeler de bu niteliklerini yitirerek genel anlamlı söz varlığı olmuşlardır.Terimleri tek anlamlı öğeler olarak niteleyen Doğan Aksan terimlerin türetilmesinde veya kavramların karşılanmasında başvurulan yolları şu şekilde sıralamıştır:

- a)Dilin kendi öğelerine yeni anlamlar yükleme yoluyla dilden karşılama: Dişçilikteki köprü gibi.
- b)Birleştirme:bilgisayar,atardamar,dilbilim gibi.
- c)Canlandırma:Dilin unutulmuş,kimi zaman yalnız lehçe ve ağızlarda yaşayan öğelerinin yeniden kullanım alanına alınması:Nicelik,alan,tanık gibi.
- d)Çevirme:Çeviri yoluyla yabancı kavramların dile aktarımı:Fizikötesi,ısıölçer gibi.
- e)Türetme:Yeni ve yabancı kavramların dilin kendi kök ve eklerinden türetilen yeni öğelerle karşılanması(saplantı,seçenek,okutman gibi)

Günümüz meslek ve sanat dallarıyla ilgili terimlere genel bir bakış açısı yönelttiğimizde bu ayrıma bir seçenek daha eklememiz zorunlu gözükmektedir. O da bolca görüldüğü gibi yabancı dildeki terimlerin aynen veya adaptasyon şeklinde alınmasıdır.Buna örnek

olarak da libero,korner,ofsayt,man to man gibi terimleri örnek verebiliriz.Bu durumu bir eksiklik,zayıflık veya taklitçilik olarak değil de ortak anlaşıma aracı,dilin canlı bir varlık oluşu,başlıca iletişim aracı olarak sınır kabul etmemesi gibi etkenlere bağlamamız gerekmektedir.Kuşkusuz Türkçe karşılığı olan ve halkın dilinde yer etmiş terimlerin ısrarla yabancı dildeki karşılığını kullanmak dilimiz açısından olumlu bir durum değildir ki bu çalışmada azami gayretle Türkçe terimlerden yana bir tutum sergilenmiştir.Ancak terim gibi özel bir alana hitap eden ve nispeten uluslar arası dolaşım ihtimali yüksek olan bir alanda öztürkçe gibi kısıtlayıcı bir tavır takınmak çalışmanın amacını ve hacmini mecrasından çıkarır.

Spor terimleri alanında dilimizde daha önce yapılan çalışmalar Türk Dil Kurumu'nun spor dallarının ayrı ayrı terim sözlüklerinden oluşmaktadır.Bu çalışmalarda saf Türkçe çabası açık şekilde görülmektedir.1968-1976 yılları arasındaki bu çalışmalar ayaktopu,jimnastik,sepettopu,kılıçoyunu,yumrukoyunu terimleri sözlüğü gibi alan çalışmaları şeklindedir.Bunların dışında sınırlı sayıda da olsa özel veya genel spor sözlükleri yayımlanmıştır.Bunlar arasında Türk Spor Vakfı'nın Olimpik Spor Sözlüğü(bu çalışma terimleri açıklamamakta,sadece kavram adı olarak Türkçe-İngilizce-Fransızca ve Almanca olarak sıralamaktadır.) ve A'dan Z'ye Spor Terimleri Ansiklopedik Sözlüğü'nü sayabiliriz.

Çalışmanın Konusu

Spor terimleri kullanım alanı oldukça yaygın olan kavramlardır.Çalışma spor terimlerini,spor dallarına göre açıklamayı konu edinmiştir.

Çalışmanın Amacı

Konu bölümünde de belirtildiği gibi spor terimleri insanlar arasında gerek seyir durumunda gerekse aktif spor uygulamalarında sık sık kullanılmaktadır. Çalışma bu konuda doğru ve güncel bilgiler vermeyi hedeflemiştir.Tüm spor dallarını içeren terim çalışmasının dilimizde kısıtlı olması,var olanların da spor dalı ayrımı gözetmeden alfabetik sıraya göre dizilmiş olması çalışmanın yapılmasını bir ihtiyaç olarak göstermiştir.Özellikle spor ile yakından ilgili günümüz insanının doğru ve kullanımını sürdüren terim açıklamalarına ulaşması önemlidir.

Ayrıca Türkçemizin terim karşılama kapasitesi ve dilimize yabancı dillerden giren terimlerin kullanım sıklığı gösterilmeye çalışılmıştır.

Spor Terimleri Sözlüğü çalışmasında spor dallarına göre sınıflama yapılarak kullanım kolaylığı hedeflenmiştir.Özellikle Türk Dil Kurumu'nun 'Yabancı Kelimelere Türkçe Karşılıklar' konulu çalışmasının spor terimleri alanında ulaştığı sonuçlar da çalışmanın yararları arasında görülebilir.Çünkü daha önce de belirtildiği üzere çalışmada konunun özelliğinden dolayı saf Türkçe terimler gibi bir hedef gözetilmemiştir.Çalışma ayrıca Türkçenin artık ihtisas sözlüklerine ayrı bir önem vererek yönelmesi konusuna dikkat çekme amacındadır.

Çalışmanın Yöntemi

Terim sözlüğü hazırlanırken terimlerin tek anlamlılık özelliğine vurgu yapılarak bahsedilen spor dalı için var olan anlamı verilmiştir. Örneğin smaç terimi:

Basketbol için 'tek veya iki elle rakibin çemberini zıplayıp tutarak topu içeri atma durumu' şeklinde açıklama yapılırken aynı terim voleybolda 'topu rakip yarı alana sert biçimde yüksekten ve sert biçimde vurma 'şeklinde açıklama yapılmıştır.

Spor terimlerinin genel anlamlı kelimeler ile farklılaşan anlamlarına, her iki durumda kullanılan kelimelerin içinde terim anlamlarına vurgu yapılmıştır.Örneğin:

Klasman kelimesi genel anlamda tasnif etme,sınıflama,sıralama anlamları taşıırken,terim anlamı olarak takımların veya sporcuların başarı durumuna göre sıralandığı sistem' şeklinde açıklanmıştır.

Spor dallarının sıralanmasında olimpik olma özelliği göz önünde tutulmuştur.Günümüzde pek çok alternatif spor dalı türemesi,bunların önemli bir kısmının yerel düzeyde icrası ve izlenmesi tüm spor dallarını bu çalışmaya dahil etmeyi güçleştirmiştir.Ayrıca olimpik nitelikteki sporların tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de belli bir uygulama alanı olması,nispeten belirli bir ortak terim yapısına sahip olması da çalışmanın bu düzeyde tutulmasını sağlayan faktörlerden birisidir.

Bunun yanı sıra yağlı güreş gibi kendi spor kültürümüzde önemli bir yeri olan bir güreş dalının terimlerine de yer verilmiştir.Bu yolla spor kültürümüzün önemli bir parçası da evrensel terimlerin yanında ihmal edilmemiştir.Çalışmanın sonunda Formula 1 gibi olimpik niteliği olmayan ancak yaygınlığı aleni düzeyde olan spor dalına da yer verilerek çalışma genişletilmiştir.Böylece terim konusunda izlenen aktif ve güncel olma özelliği spor dalları konusunda da takip edilmiştir.

Bir spor dalının terimleri sıralanırken aynı zamanda oyun kurallarının da terim anlamları içine sinmesine gayret edilmiştir.Bu amaçla sayısal bilgilerin yanı sıra oyun araç gereçleri,oyuncu ve oyun içi kuralları içeren terimler birlikte verilmiştir.

Çalışmanın Önemi

Sporun artık endüstri düzeyine erişmesi, gelişen iletişim ağıyla tüm dünyada izlenme oranının artması ve günümüz insanının spor yapma olanağının ve isteğinin çoğalması çalışmanın önemini kendiliğinden ortaya koymaktadır.Sporun bilimsel yönünün göz ardı edilmemesi,evrensel mesajlarının algılanması açısından da bilinçli ve doğru algılanması önem taşımaktadır.Bilgi yanlışlığı içersinde sporun istenmeyen sonuçlar doğurduğu hem bireysel uygulamada hem de toplumsal yapıda görülmektedir.Çalışma bu yönüyle sporun insanın fiziksel ve ruhsal yapısına olduğu kadar toplumsal ortama da katkıda bulunma amacındadır.

Bundan başka spor terimleri çalışması genel anlamıyla sözlük niteliğindedir.Bu yönüyle gelişmiş bir dilin ihtisas sözlüklerine önem vermesi gerektiği anlayışından hareketle sözlük alanına ufak da olsa katkıda bulunma amacı taşınmıştır.Türkçe terimlerin yanı sıra yabancı dil kökenli olup dilimizde kullanılan terimler iç içe verilerek bu yönde bir karşılaştırma sunma imkanı da vermektedir.

Şüphesiz çalışmanın niteliğinden dolayı spor terimleri konusunda çalışmada dışında kalan terimler vardır.Güncel ve sürekli değişim içindeki spor terimleri günden güne yeni kavramlar ile zenginleşmekte ve değişmektedir.Bu çalışmanın bir süre sonra yeni eklemeler ihtiyaç duyacağı muhakkaktır.Çalışma bu bilinçle yapılmıştır ve kusursuzluk iddiasında değildir.

Ayrıca kimi zaman komik duruma neden olan tüm spor terimlerine Türkçe karşılık gibi tepeden inme ve zorlayıcı bir anlayışın da karşısında olduğu çalışmanın içeriğinde rahatlıkla gözlenebilir.Örneğin Türk Dil Kurumu'nun Temmuz 1994 tarihli 'Yabancı Kelimelere Karşılıklar' başlıklı çalışma spor terimlerine ayrılmış.Karşılıklar şöyle sıralanmış:

Korner:Köşe

Maç:Karşılaşma.

Pres:Baskı.

Kontratak:Ani baskı.

Forvet:İleri uç oyuncusu.

Santrafor:Orta uç.

Stoper:Durdurucu.

Final:Sonuç karşılaşması.

Skor:Durum,sonuç.

Fikstür:Karşılaşma takvimi.

Double Team:Çifte kısaç.

Sezon:Mevsim

Hukşat:Çengel atış.

Kondisyoner:Geliştirici.

Santra:Orta yuvarlak.

Görülüyor ki Türkçe karşılıklar halk dilinde de genel olarak kabul görmüş kelimelerden oluşmaktadır.Ancak bu kelimeler yabancı dildeki karşılıklarını da yok etmemiştir.Sporun uluslararası niteliğinin olağanüstü derecede artması yabancı dildeki karşılıkların da sıklıkla kullanımının süregelmesine yol açmıştır.Böylece Türkçenin başarısı ve dilimizin canlılığı aynı anlama gelen kelimelerin bir arada kullanılmasıyla açık şekilde görülmektedir.Yukarıdaki örneklerle de belgelenen bu durum spor terimleri sahasının ilginç özellikleri arasında yer almaktadır.Böylece yukarıda savunduğumuz zorlamacı ve tepeden inme anlayışın yanlışlığı da Türkçenin gücünü ispatlayarak ortaya konulmuş olmaktadır.Bu terim çalışmasının güncel terimleri içermesi,popüler spor dallarını da kapsaması ve branş esasına göre sınıflandırılması yönüyle alanında bir yenilik olduğu düşünülmektedir.Yeni çalışmalar için bir kaynak ve istek uyandırması da çalışma sahibinin bahtiyarlığı olacaktır.

BÖLÜM 1: SPOR TERİMLERİ SÖZLÜKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Spor terimleri uluslar arası alanda ortak kullanılabilirliği yönü ile dikkat çekmektedir.Bu yüzden çoğu dilde bu terimlerin asıl şeklini görmek mümkün olmuştur.Bundan önce sözlük ve terim sözlüğü hakkında kısaca bilgi vermek gerekir.Bir sözlük hazırlamada temel amaç,dilin söz varlığını ve gücünü ortaya koymaktır.Aynı zamanda sözlük hazırlama çalışması,sözlüğün niteliği,hedef kitlesi gibi öğelerin ön planda tutulması gereken bir çalışmadır.

Terim sözlüğü çalışmaları bir dilin gelişmişliğini göstermesi bakımından büyük önem taşımaktadır.Spor terimleri konusunda ilk yazının ilk cümlesinde belirttiğimiz nitelik,yabancı kökenli terimler konusunu da beraberinde getirmektedir.Yoğun uluslar arası karşılaşmalar,iletişim olanakları terimler aracılığı ile ortak bir spor dilinin varlığını bize göstermektedir.Bir dilin kendi benliğini de koruması gerektiği düşüncesinden hareketle spor terimlerinin kökeni konusunda durmak gereklidir.

“Yabancı Kelimelere Türkçe Karşılıklar Bulma Sorunu”adlı makalesinde Doç.Dr.Hatice Şahin bu konuyla ilgili olarak:

“Bir bilim ve sanat dili olma konusunda çok önemli gelişmeler kaydeden Türkiye Türkçesi’nin bugün-özellikle İngilizce’den geçen-yabancı kelimelerin kullanımı ile ilgili önemli sorunları vardır.Bunlardan ilki yabancı kelimelerin dilimize girmesi ve kullanılmasıdır.Dillerde yabancı kelimelerin bulunması ve belli bir düzeyde kullanılmasının o dil için herhangi bir sakıncası yoktur.Ancak dile giren kelimelerin sayısı her geçen gün artıyorsa ,dile yerleşmiş ya da öz kaynaklı karşılıkları varken yabancıları tercih ediliyorsa,hatta bu yabancı kelimelerin dildeki etkisi söz dizimine ve anlatım yollarına yansiyorsa burada bir sorun olduğunu görmek gerekmektedir.”şeklinde görüş belirtmiştir.

Türk dilinde yaklaşık yüz elli yıldan bu yana terim konusunda ciddi çalışmalar ve yayınlar bulunmaktadır.Özellikle cumhuriyetin ilanından sonra terim türetme çalışmaları epey canlılık kazanmış ve bu yolda önemli kazanımlar elde edilmiştir.Türkçe kök ve eklerle terim türetme dönemim ulusal anlayışı çerçevesinde yol alırken terim kelimesinin kullanılmasına 1936 yılında şahit olmaktayız.1940’lı yıllara kadar Yoğun Türkçeleştirme gayreti içinde yapılan önerilerin yanında

tutmayanlara karşılık yeni önerilerin de koyulduğunu görmekteyiz.Osmanlıcadan çeviri yoluyla Türkçe terim üretilirken yerine karşılık koyulamayan kimi terimlerin yerine batı dillerindeki karşılıkları konulmuştur.Daha sonraki yıllarda Türkçeleştirme çalışmalarının yavaşladığını ve batı dillerinden gelme terimlerin sık kullanıldığını ve dilimize yerleştiğini görmekteyiz.Öyle ki hukuk ve tıp terimleri alanındaki çalışmaları inceleyen çalışması sonunda Prof.Dr.Hamza Zülfikar,terim kitapları ve makalelerde Türkçe terimlerin yüzde on düzeyinde bile olmadığını,bazı önerilmiş Türkçe terimlerin veya Osmanlı Türkçesinden aklanların yerini de batı kökenli kelimelerin aldığını belirtmiştir.Spor terimlerinin yabancı karşılıklarının kullanımı ile ilgili olarak Faruk Kadri Timurtaş,Türkçe karşılığı olan terimlerin yabancı dildeki kullanımlarına karşı çıkarken halkın bilip kullandığı,Türkçe karşılığı olmayan terimleri yabancı sayıp atmanın da yanlış olduğu düşüncesindedir.

Bu durumdan hareketle spor terimlerinde de benzer eğilimi görmemiz mümkündür.Terim gibi kalıplaşma yönü oldukça güçlü bir söz varlığının tamamıyla Türkçe bir yapı içinde olmadığı açıktır.Türk Dil Kurumu'nun 1970'li yıllarda spor terimleri üzerine yayınladığı çalışmalarda her terimi Türkçeleştirme yolunun tercih edildiğini görmekteyiz.1974 yılında yayımlanan 'Ayakatopu Terimleri Sözlüğü'adlı yayında elden geldiği ölçüde her terimi Türkçe bir sözcükle karşılama yoluna gidilmiştir.Türkçe karşılık bulunmadığı durumlarda Batı dillerinden aktarılan terimlerde bir sağlanmasına çalışılmıştır.Yabancı bir terim alınırken batı dillerinde olduğu gibi Yunanca ve Latince asıllarına gidilerek bunlar Türkçe'nin ses yapısına uydurulmuştur.Bu eserde ortaya konan terimlerin öneri niteliğinde olduğu ve kesinlik anlamı taşımadığı belirtilmiştir ve ''Önerilen terimler uzun süreli uygulama sonucu kesin biçimlerini alacaklardır.'ibaresi kullanılmıştır.Orta yuvarlak,vücut çalımı,çift vuruş gibi pek çok terim uygulama alanı bulup dilimize terim olarak yerleşirken;

Yanığa düşme(ofsayt)

On bir metre öbeği(penaltı)

Değiştirmece(deplasman)

Özengen oyuncu(amatör)

gibi terimler ise uygulama alanı bulamamış ve yabancı dillerden gelme şekilleri dilimize iyice yerleşmiştir.256 terim başlığı olan eserde altı harfte terim bulunmamaktadır.Aynı kurumun 1969 tarihli ‘Sepettopu Terimleri Sözlüğü’çalışmasında da benzer bir yol izlenmiştir.Aynı şekilde;

Çifteker Terimleri Sözlüğü(Hakkı Bekensir,TDK,Ankara,1970)

Kılıçoyunu Terimleri Sözlüğü(Sait Yayla,TDK,Ankara,1970)

Uçantop,Alantopu ve Masatopu Sözlüğü(Sinan Erdem,TDK,Ankara,1968)

Yumrukoyunu Terimleri Sözlüğü(Nihat Işıttan,TDK,Ankara,1968)

Güreş Terimleri Sözlüğü(İhsan Harmandalı,TDK,Ankara,1974)

Cimnastik Terimleri Sözlüğü(Cemal Alpman,TDK,Ankara,1969)

Atletizm Terimleri Sözlüğü(Nurettin Alpman,TDK,Ankara,1976)

künyeli sekiz yıla sığan çalışmalarla Türk Dil Kurumu yukarıda konu edilen ilkeler doğrultusunda çalışmalar yapmıştır.

Bunların dışında bazı genel nitelikli spor terimi sözlük çalışmaları da vardır.Bunlardan ilki Güneş Gazetesi yayını olan A’dan Z’ye Spor Terimleri Sözlüğü’dür.Pratik kullanım amaçlayan ve Türk Dil Kurumu’nun Türkçe kökenli terim titizliğini yansıtmayan bu çalışma yine de spor terimlerini bir arada toplama yolunda önemli bir öncü çalışma olmuştur.

Ansiklopedik Spor Dünyası(Alptekin Güven ve Spor Yazı Kurulu,Serhat Yayınları,1982,İstanbul)

Bu hacimli eserde spor dalları ana başlıklar altında toplanırken geçmişi,kuralları,uygulanış şekilleri üzerinde ayrıntılı bilgi verilmektedir.Spor dalları incelenirken sık sık terimlere ve açıklamalarına başvurulmuştur.Eserde spor terimlerinin Türkçe veya yabancı dilde olduğuna bakılmaksızın güncel kullanımlarına yer verilmiştir.Örneğin Uzakdoğu spor dallarında özgün terimler olduğu gibi aktarılmıştır.

Olimpik Spor Sözlüğü(Türk Spor Vakfı,Başkent Yayınları,Ankara,1989)

Eserin önsözünden de anlaşılacağı gibi uluslar arası alandaki spor karşılaşmalarını ve yayınları daha yakından takip etmeyi amaçlayan kitleye yönelik olan sözlük,1972 Münih Olimpiyat oyunları Organizasyon Komitesi tarafından Almanca temel alınarak yayımlanmış olan ‘Olympisches Sportwörterbuch’adlı eserden esinlenerek hazırlanmıştır.Türkçe temel alınan bu eserde terimlerin Fransızca-İngilizce-Almanca karşılıklarına da yer verilmiştir.3112 adet terim sıralanan bu eserde 21 olimpiik spor dalının yanı sıra genel spor terimlerine de yer verilmiştir.Her terime Türkçe karşılık yazılırken bunların bir kısmının yabancı dildeki karşılıkları ile aynı olduğu görülmüştür.Oldukça ayrıntılı bir terim çalışması olmasının yanı sıra dört dildeki terim karşılıklarını yan yana branş düzenine göre sıralaması bakımından da önemlidir.

Beden Eğitimi Ve Spor Sözlüğü(H.Murat Şahin,Morpa Yayınları,2005,İstanbul)

Önceleri Gaziantepspor Yayınları arasından çıkan bu eser,alfabetik sıraya göre terimlerin açıklamalarına yer veren bir çalışmadır.Terimler içerisinde biyolojik,fiziksel ve anatomi içerenlerin sıklığı dikkat çekmekle birlikte tüm spor dallarına yer vermesi bakımından güncel sayılacak bir çalışma özelliği göstermektedir.Türkçe kökenli olmayan terimlerin fazlalığı eserde göze çarpmaktadır.Eserin sonunda yine alfabetik sıraya dayalı İngilizce terimlerin Türkçe çevirileri sıralanmıştır.tüm terimlerin alfabetik sıralanması sözlük niteliği bakımından gerekli ve kolaylık sağlayan bir öge konumunda iken spor dallarının iç içe terimsel olarak sıralanışı kimi pratik kullanımları da zorlaştırmaktadır.

Sayıda fazla olmayan spor terimleri sözlüklerini genel olarak karşılaştırdığımızda konuya farklı çalışma yöntemleri ile yaklaştıklarını görmekteyiz.Türk Dil Kurumu’nun önemli spor dalları ile ilgili ayrı ayrı çalışmalarında öztürkçe amacı ön planda iken diğer çalışmalarda bu hedef birincil duruma geçmemiştir.Spor dallarının tanıtımı içinde geçen terimlerin yanı sıra sadece çeviriye dayalı çalışmalar da göze çarpmıştır.Spor dallarının alt başlıklar halinde tek bir çalışmada açıklamalı terim sözlüğü çalışması bizim tespitlerimize göre dilimizde yapılmamıştır.Türk Dil Kurumu’nun çalışmaları edebi nitelik olarak diğerlerinden ayrılırken kendi içinde de kimi zaman zorlama bir niteliğe büründüğü,yaşam alanı bulamayan terimlerden anlaşılmaktadır.

Diğer sözlük çalışmalarında olduğu gibi, bu çalışmaların da zaman geçtikçe güncel değer konusunda sekteye uğradıkları,uğrayacakları açıktır.Yayınlandıkları zamanda önemli bir boşluğu doldurduklarını tespit ettiğimiz bu eserler, spor gibi oldukça yaygın,geniş kitleleri peşinden sürükleyen,dinamik bir konuda günümüze tam anlamı ile yeterli sayılabileceklerini söyleyemeyiz.Diğer terim çalışmalarına göre zaten kısıtlı olan spor terimleri sözlükleri içinde 2005 tarihli H.Murat Şahin'in 'Beden Eğitimi ve Spor Sözlüğü'adlı çalışması en güncel eser olarak varlığını sürdürmektedir.

BÖLÜM 2:AÇIKLAMALAR

2.1. Atıcılık

Ateşli silahların icadı ile beraber başladığı tahmin edilen atıcılık ile ilgili ilk yarışmalar 15.yüzyılda Almanya’da yapılmıştır.İlk olimpiyatlarda da yer alan atıcılık sporu 20.yüzyılın başlarından itibaren gelişmeye başladı.Bu spor dalı bize insanlara zarar vermeden ateşli veya benzeri silahların spor,taktik,beceri düzeyinde faydalı kullanılabileceğini ortaya koymuştur.Atıcılık terimleri içerisinde Türkçe olanlarında oranca fazlalık görülmektedir.İki temel atıcılık türü olan trap ve skeet terimleri ise kalıplaşmış niteliği,yaygınlığı ve Türk dilinde tek kelime ile icra edilmeyişi yönüyle aynen korunmuştur ki terim gibi kalıplaşmaya elverişli bir sahada bu tercih yanlış görülmemelidir.

2.2. Atletizm

Atletizm tüm spor branşlarının temeli sayılmaktadır.Birçok spor branşı atletizm unsurlarını içinde barındırır.İnsan gücüne dayalı ilk spor dalı olmasının yanı sıra çalışma,yetenek,taktik gibi unsurları içinde barındırması atletizmi önemli kılmıştır.Bu eski spor dalındaki terimlere dilimizde yeterince karşılık bulunmuştur.Dolayısıyla sayıca fazla olan atletizm terimleri aşağıda çoğunluğu Türkçe olarak sunulmuştur.Düzenli sporların başlangıcı olan atletizm insanoğlunun başlangıçtaki temel gereksinimleri koşma,atlama ve atma unsurlarını içinde barındırır.

2.3. Badminton

Tenis sporları grubundan olan badminton, kaz tüyünden yapılmış bir topu raket aracılığı ile filenin üzerinden rakip yarı alana gönderme esasına dayanır.Bu oyunun en ilgi çekici yanı tüytop şeklinde de adlandırılan topudur ve bu hafif araç her yaştan insanın rahatlıkla yapabileceği,riski çok az olan bir spor dalı olmasında önemli bir faktördür.Ülkemizde geçmişi fazla olmamasına rağmen bu sporun temelleri milattan öncesine ve Çinlilere kadar gitmektedir.1992 yılında esas olarak olimpik spor olmuştur.Özellikle Asya ülkelerinde popüler olan bu spor ile ilgili terimler tenis terimleri ile paralellik göstermektedir.

2.4. Basketbol

Yaygın bir salon sporu olan basketbol,terim yönüyle İngilizcenin etkisi altındadır.Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde en fazla ilgi gören spor dalı olması,yabancı sporcuların ülkemizde fazlalığı,medya gibi etkenler nedeniyle İngilizce aslı terimler dilimizde fazlaca kullanılmaktadır.Aşağıda dilimizdeki karşılığını başlık yapılan terimlerde de yaygınlığı dolayısıyla İngilizce asılları belirtilmiştir.Kimi Türkçe karşılıklar yabancı dildeki terimlerin yerine önerilmişken bunun yaygınlık kazanmadığı görülmüştür.

2.5. Beyzbol

Amerika Birleşik Devletleri kökenli beyzbol dokuz oyunculu bir takım sporudur ve dokuz devreden meydana gelir.En önemli araçlar beyzbol sopası ve topudur.Bu oyunda amaç rakipten daha fazla sayı turu atmaktır.Sayı yapabilmek için oyuncu tüm kaleleri dolaşmak zorundadır.Özel bir oyun alanına sahip olan Beyzbol olimpiik sporlar arasına girmiştir.Bu sporun en çok ilgi gördüğü ülke ABD aynı zamanda bu spor dalındaki en ileri ülke konumundadır.Beyzbol terimlerinin bu sporun ülkemizde yaygın olmamasına paralel olarak İngilizce kelimelerden oluştuğu görülmektedir.Ancak bu terimlerin ülkemizde kullanım sıklığının artması sonucu Türkçemizde rahatlıkla karşılık bulabileceği gözlemlenmiştir.

2.6. Binicilik

Ata binme ve onunla çalışma,yarışma kurallarını içeren spor dalı olan binicilik en eski ata sporlarımızdan birisidir.Günümüzde bir sanat dalı halini alan bu spor dalı teknik ve taktik ile yepyeni bir çehre kazanmıştır.Binicilik atın ve sahibinin kabiliyetinin,iki canlı varlığın uyumunun bir arada gerektiği bir spor dalıdır.İki farklı canlının bir arada gerçekleştirdiği bir eylem olması yönüyle de diğer sporlardan ayrılmaktadır.Binicilik günümüzde atın geleneksel insan yaşamına fiili katkısından kopuk bir şekilde nispeten elit kabul edebileceğimiz bir spor dalıdır.Halk dilinde kullanılan at ile ilgili kavramlardan epey farklı bir şekilde terimler barındırmaktadır.Bu spor dalı ile ilgili yabancı kökenli terimler azımsanmayacak ölçüdedir.'Pasaj' gibi günlük kullanımın epey uzağında anlam ifade eden terimler barındırmaktadır.

2.7. Bisiklet

İki tekerlekli bisikletlerin ortaya çıkışı ve bunların ulaşımında yaygınlaşması ile bisiklet sporu da yoğun ilgi görmeye başladı.Bugün özellikle yurt dışında amatör ya da profesyonel birçok bisiklet yarışı düzenlenmektedir.ilk olimpiyatlardan bu yana aktif olarak spor organizasyonlarının içinde yer alan bisiklet yarışları,basit bir mekanizma ve insan gücüne bağlı olarak doğada yapılmasından dolayı insanların gelecekte de en çok rağbet gösterecekleri spor dalı olarak göze çarpmaktadır.Bisiklet sporu ile ilgili terimleri sıralarken alet üzerinde değil yarışma terimleri üzerinde yoğunlaşmıştır.Bu terimleri Türkçenin karşılama oranı oldukça yüksektir.

2.8. Boks

Mücadele sporlarının başında gelmekte olan boksun yaklaşık beş bin yıllık geçmişi vardır.Askerî amaçlarla ve kurlsız başlayan boksun, spor olarak temelleri 17.yüzyılda İngiltere’de atıldı.Boks kurallarını belirlemek ise Quennsberry Markisi himayesinde oldu ve amatör boks 1904 St.Louis olimpiyatlarında bir spor branşı olarak yer aldı.Ülkemizde ise çoğu spor branşında olduğu gibi ilk denemeler Kurtuluş Savaşı’nda işgalci askerlerin aralarında yaptıkları oyunlardır.1924’de Türkiye Boks Federasyonu’nun kurulması bu sporun ülkemizde ilk federe branşlardan birini olduğunu göstermektedir.Modern ve profesyonel boks ise daha çok ABD’de gelişmiş olup belli bir yaygınlık ve popülarite kazanmıştır.Boks kısaca özel eldivenli ve kasklı iki kişi arasında rinde belli kurallar dahilinde yapılan,yumruk esasına dayalı bir spor dalıdır.Boks terimleri ise nispeten yeni türevleri olmayan,belli bir alana sıkışmış terimlerdir.Bokstaki temel prensiplerin değişmemesi terimlerin de sabit ve sınırlı kalmasını beraberinde getirmiştir.Dilimizdeki boks terimlerinin önemli bir kısmı İngilizce veya bu dilden adapte edilmiş terimlerdir.

2.9. Eltopu(Hentbol)

Eltopu ya da diğer bir adıyla hentbol salonda yapılan takım sporlarından biridir.Otuzar dakikalık iki devreden oluşan eltopunda bir takımda yedi oyuncu vardır.Gerçek şeklini 19.yüzyılda Danimarka’da alan hentbol,ülkemizde ise 1930’lu yıllarda oynanmaya başlamıştır.Her yaş ve cinsiyette insana hitap edebilen eltopunun dünyada kullanılan ismi handball(el topu)şeklindedir.Dilimize eltopu karşılığını almış ve bu ad yabancı

dildeki isminin yanında sık sık kullanılmaya başlanmıştır.Biz her zaman olduğu gibi var olan Türkçe karşılığı tercih ettik.Yabancı dildeki karşılığını aynen yansıtan bu sözcüğün yanı sıra eltopu terimleri de Türkçe niteliklidir.Dolayısıyla bu spor dalı hem ismi hem de terimleri ile dilimizin yetkin olduğu bir spor dalı konumundadır.

2.10. Eskrim

Eskrim,başlangıçta bir mücadele sporu gibi görünse de aklın ve fiziğin özel giysiler ve araçlarla birleştiği sanat yönü var olan bir spor dalıdır.Bu spor dalı tanımayanların zannettiği gibi tehlikeli bir spor dalı değildir.Çünkü kullanılan kılıçların ucu keskin değildir.Ayrıca rakibin korunaklı bedeni de güvenliğin ayrı bir göstergesidir.Buradaki kılıçlar sadece dürtmeye yarar.ilk olimpiyatlardan bu yana olimpik nitelik taşıyan eskrim sporu için özel lan,giysi,alet gereklidir.Eskrim kelimesi Cermen dilindeki ‘korunmak,savunmak’ anlamına gelen skermen ve scheirmen sözcüklerinden gelmektedir.Kılıç sporu olarak adlandırabileceğimiz bu spor dalının terimleri epey Türkçeleşmiş durumdadır.Türkçe kökenli eskrim terimleri ülkemizde bu spor dalı ile uğraşan ve ilgilenenlerin tercih ettikleri terimlerdir.

2.11. Futbol

Dünyanın en fazla ilgi gören spor dalı olan futbol,ülkemizde de oldukça rağbet görmektedir.Futbol terimlerinin sık kullanılmasına ve güncelliğine paralel olarak dilimizde Türkçe futbol terimlerinin fazlalığı ve bunların yerleşikliği göze çarpmaktadır.Bunun yanında yabancı kökenli futbol terimlerinin de zamanla Türkçe dil hazinesi içerisinde yer edinecekleri görülmektedir.Oldukça sık kullanılan bu terimlerin zamanla dilimize yerleşecekleri tahmin edilmektedir.Futbol terimlerinin bir kısmı ise diğer takım sporları ile aynılık ve anlam bakımından benzerlik göstermektedir.

2.12. Güreş

Milletimizin en eski sporlarından olan güreş,insanoğlunun zorlu doğa koşullarıyla mücadele etmesine dayanmaktadır.Türklerde günlük yaşamın bir parçası ve büyük bir tutku olan güreş,rakibine vurmadan kolları,bacakları ve gövdeyi kullanarak rakibine üstünlük sağlamaya dayanan bir spor dalıdır.Güreş beden gücünün yanında türlü taktiklerle zekanın fiziki güçle birleştiği bir oyundur.Sadece iki sporcunun mücadelesi

olduğu için dünyanın her yerinde farklı türleri,düzenlemeleri,yarışmaları ve terimleri oluşmuştur.(Japonya’da sumo,ülkemizde karakucak örneğinde olduğu gibi.)Güreş ile ilgili terimler olimpiyat ve diğer uluslar arası yarışmalar göz önüne alınarak sıralanmış,yerel güreş terimlerine de yer verilmiştir.Özellikle yağlı güreş terimleri modern güreş terimleri ile beraber değerlendirilmiştir.Güreş terimlerin-deki Türkçe kelimelerin yoğunluğu ata sporumuz oluşuyla paralellik göstermektedir.

2.13. Halter

Halter kısaca iki tarafında ağırlıklar bulunan bir metal parçasının kollar yardımı ile baş üzerine çıkarılmasıdır.Bir güç gösterisi özelliği gösteren bu spor dalı ferdi niteliğinin yanı sıra değişik kurgular taşımaması ile de dikkat çeker.Halterde amaç güç ve tekniğin birleşmesi sonucu başarı kazanmaktır.Farklı türev ve hareketlerin olmaması halter terimlerine de yansımıştır.Belli sayıdaki halter terimi durağan bir nitelik göstermektedir.Bu terimlerin hemen hemen tamamı Türkçe karşılık bulmuştur.Çağdaş anlamda ülkemize 1890’lı yıllardan itibaren giren halterdeki terimler bu sporun ülkemizdeki yaygınlığına paralel olarak yabancı kökenli terim niteliği taşımamakta,tamamı Türkçe özellik göstermektedir.

2.14. Judo

Judo,Uzakdoğu dövüş sporu dalarından birisidir.Diğer spor dallarının genel olarak doğal oluşum sürecinin yanında tek bir kişinin icadı olması yönüyle de ayrı bir özelliğe sahiptir.Japon matematik öğretmeni Jigaro Kano bu sporun temellerini atmıştır.Diğer Uzakdoğu dövüş sporlarında olduğu gibi judo sporunda da Uzakdoğu dillerine ait terimler oldukça fazladır.Bu sporun kurallarına,kıyafetlerine ve kültürüne uygun olarak bu özgün terimler tüm dünyada kullanılır olmuştur.Judo terimlerini sıralarken azami ölçüde Türkçe karşılık kullanılmış ve terim açıklamalarına özgün isimleri de eklenmiştir.Terim özelliğini kaybedici karşılık bulmadan kaçınılmış,kimi terimlerde ise sadece özgün karşılıklarını yazmakla yetinilmiştir.

2.15. Kano

Doğada yapılan olimpik spor dallarından biri olan kano,zamanla olduğu kadar zorlu tabiat şartlarıyla mücadeleyi gerektirir.Küçük bir tekneyi tek kürekle hedefe ulaştırırken

rakip çoğu zaman azgın sulardır.1850’li yıllarda İskoç John Mc Greger tarafından geliştirilen kano sporu ülkemizde yeni gelişen spor dallarından biridir.Kano terimleri genelde Türkçe kökenli kelimelerden oluşmaktadır.Bu spor dalının dilimizde fazla sayıda terimi bulunmamaktadır.

2.16. Masa Tenisi

Masa tenisi basit bir anlatımla bir masanın iki yanındaki sporcuların,ellerindeki racketler yardımı ile masanın ortasındaki ağ üzerinden karşı tarafa geçirmeye dayalı bir spor dalıdır.Bireysel nitelikteki bu spor dalı adından da anlaşılacağı üzere tenis sporuna benzemektedir.Terim hazinesi bakımından da iki spor paralellik göstermektedir.Masa tenisi terimlerini sıralarken dilimizdeki karşılığı olan terimler,yabancı dilde kullanılanlar kadar yaygınlığı olmamasına rağmen tercih edilmiştir.Kalanlar içerisinde terim olarak Türkçe karşılığı olmayanlar ise dilimizde okunduğu gibi ele alınmıştır.

2.17. Sutopu

Sutopu bir takım sporu olmasına rağmen özel bir havuz içinde oynanması yönüyle diğerlerinden ayrılır.19.yüzyılın ikinci yarısında Britanya’da ortaya çıkan sutopu 1900 yılından beri olimpiik nitelik göstermektedir.Özel bir düzenek gerektirmesi ve fiziki,teknik zorluklar göstermesi nedeniyle diğer önemli spor dallarının yaygınlık düzeyine erişememiştir.1930’lu yıllardan beri ülkemizde oynanan bu sporun terimlerinin tamam dilimizin kendi söz varlığının içinden türemiştir.Dolayısıyla terimleri Türkçe’nin karşılama oranı yüzde yüz civarındadır.Terim sayısı bakımından da kısıtlı bir yapı göstermektedir.Terimlerin bir kısmı diğer takım sporlarındaki terimlerle aynı adı taşımasına karşın içerdiği anlam yönüyle kimi zaman ayrı nitelik gösterebilmektedir.

2.18. Okçuluk

Türklerin en eski sporlarından olan okçuluk ile ilgili pek çok terim Türkçede yer etmiştir.Zamanla modern okçuluk adıyla olimpiik nitelik kazanan bu spor dalı ile ilgili yabancı kaynaklı terimler kullanılmaya başlanmıştır.Aşağıda sıralanan terimler arasında geleneksel Türk okçuluğuna dair terimlere de yer verilmiştir.Okçuluk terimleri içinde aletlerle ilgili olanlarının fazlalığı dikkat çekmektedir.

2.19. Tekvando

Tae:Ayak,Kwon:El,Do:Yol-sanat anlamlarına gelen kelimelerin birleşimi ile oluşan tekvando kelimesi el ve ayakla savunma sanatı anlamına gelir.Temeli oldukça eski çağlara dayanan bu sporun anavatanı Kore’dir.Savunma amaçlı olan bu spor şu anda sistemleşerek uluslar arası alnalarda kabul görmektedir.Bize 1960’lı yıllarda gelen bu sporun terimleri Kore dilindedir.Terimleri sıralarken Kore dilindeki yoğun terim varlığına karşılık Türkçe karşılıklar sunduk.Diğer spor dallarında olduğunun aksine açıklama kısmını kısıtlı tuttuk.Çünkü bu sporun terimleri için öncelikle çeviri çalışmasının yapılması gerektiği düşünülmüştür.

2.20. Tenis

Tenis, belli bir alan,malzeme ve en fazla dört oyuncunun birden oynadığı bir spor dalı olduğundan sınırlı diyebileceğimiz sayıda terime sahiptir.Tenis terimleri içinde dilimizde karşılığını bulanlarının sayısı az değildir.Tenis terimleri ile bu spor dalının bir türevi olan masa tenisi arasında benzerlikler dikkati çekmektedir.Tenis terimleri genel olarak Türkçe terimlerin giderek fazlalaşacağı bir alan olarak görülmektedir.Bu sporun geniş halk kitleleri arasında yayılması ile öztürkçe terim sayısının fazlalaşacağı açıktır.

2.21. Voleybol

Modern voleybolun kökleri Güney Amerika ve William Morgan’a dayanır.’’Topun file üzerinden yere düşürülmeden ileri atılması’’ anlamına gelen voleybolun gelişimi dünyada ve ülkemizde okullar yoluyla olmuştur. Bugün eğlenceden öte fiziki yapı, teknik, taktiğe dayalı bir oyun haline gelmiştir.Altışar kişiden kurulu iki takım halinde sahayı ikiye bölen filenin üzerinden sayı kazanmaya dayanan bu oyunun kendine has terimleri olduğu gibi diğer spor dalları için de kullanılan terimleri vardır. Voleybol sporu için belli başlı olan ve yaygın kullanılan terimler olmadan bu sporun anlaşılması, izlenmesi ve yapılması güçleşir.Bu sporun salonun yanı sıra açık alanda da yapılabilir olması ilgiyi artırmış,plaj voleybolu adı altında türevleri yaygınlaşmıştır.Aşağıda bu sporun sık kullanılan terimleri sıralanmıştır.

2.22. Yüzme

İnsanoğlunun temel yaşam maddelerinden suyun en önemli öge olduğu yüzme dalı insanlık tarihi kadar eskidir.Medeniyetlerin de su kenarlarında kurulduğunu göz önüne alırsak yüzme sporunun geniş bir coğrafyadan hareket edip günümüze geldiğini görürüz.19 yüzyılda organize yarışlar şeklinde bir spor dalı niteliği kazanan yüzme sporunun terimleri büyük ölçüde Türkçe karşılık bulmuştur.Yüzme terimlerinde geniş ölçüde dilimizin söz varlığından yararlanılmasında terim sayısının fazlaca olmamasının yanı sıra Türkçe karşılıkların halkın söz dünyasında yer etmiş olmasını da belirtmek gerekir.

BÖLÜM 3:TERİMLER

3.1. Genel Terimler

A Takımı:Bir spor kulübünün veya ulusal takımların en önde gelen takımı.

Açık Yarış:Belli bir sporcu lisansına sahip olmadan herkesin katılabileceği veya belli bir turnuva dışında kalan katılımın serbest olduğu yarış.

Ağ:Futbol ve hentbolde kale arkalarına takılan,voleybol,badminton ve tenis gibi sporlarda sahayı ortadan ikiye ayıran,basketbolda da çemberi çevreleyen örgü.

Alan:Üzerinde sportif müsabaka yapılan saha.

Altın Madalya:Yarışmalarda birincilik kazanan sporcuya verilen madalya.

Amatör:Sportif faaliyetleri maddi ve benzeri karşılık beklemeden yapan kimse.

Antrenman:Teknik,taktik,moral ve fiziki yönün geliştirilmesine yarayan geliştirme süreci.

Antrenör:Antrenman yaptırma yetisine sahip kimse.

Atış:Sayı yapmak veya topu oyuna sokma amacıyla yapılan vuruş,eylem.

Atak:Takım sporları ve bireysel sporlarda sayı,avantaj kazanma amacıyla belli bir aksiyona girme,teşebbüs etme.

Avantaj:Başta tenis,voleybol,masa tenisi gibi spor dallarında uzatmayı oluşturan beraberliğin ardından alınan ilk sayı.Kurallara aykırı davranışa rağmen üstün konumun devam etmesi sonucu hakemin oyunu durdurmaması.

Averaj:Atılan sayı veya setlerin,yenilen sayı veya setlere oranı.

CAS:Uluslar arası Spor Tahkim Kurulu.

Deplasman:Bir takımın rakibinin sahasında müsabaka yapması.

Direktör:Bir spor organizasyonunun yönetiminden sorumlu olan kişi.

Diskalifiye:Aykırı bir durum sonucunda yarışma ve oyun dışında kalma.

Doping:Sporcunun performansını yapay yönden artıran maddelerin kullanılması veya bazı fizyolojik maddelerin aşırı derecede alınması.

Duruş:Sporcu vücudunun belli bir şekilde kalması.

Egzersiz:Normal durumda olan veya fiziksel özellikleri zayıflamış kişilere bu özelliklerini tekrar kazandırma ya da geliştirme amacıyla yapılan hareketler.

Eleme:Rakip takımı veya sporcuyla yarışma dışı bırakma.

Faul:Kural dışı ve cezalandırmayı gerektiren davranış,hareket.

Favori:Bir oyun öncesinde kazanması tahmin edilen sporcu veya takım.

Federasyon:Aynı spor dalında olan kulüplerin veya kuruluşların oluşturdukları ve kendileri için bağlayıcılığı olan birlik.

Final:Elemeler sonunda başarı kazanmış iki takım veya sporcunun karşılaşması.

Final Grubu:Elemelerde başarı kazanmış takım veya sporcuların oluşturduğu grup.

Fitness:Sağlıklı ve formda kalmak için kasların sıkılaştırılması veya güçlendirilmesine dayanan spor birimi.

Formal Isınma:Belli bir spor dalına yönelik ısınma.

Formasyon:Gerek hücumda gerek savunmada oyun içindeki yerleşme düzeni.

Fotofiniş:Yarışmalarda derecelerin gözle ayırt edilememesi durumunda başvuru alan elektronik fotoğraf görüntüsü.

Holigan:Taraftarlık boyutunu aşarak şiddet kullanma,zarar verme,olay çıkarma eğilimi olan kimse.Serseri,hayta.

Hükmen:Türlü sebeplerle maça çıkmama veya spor kuralları çerçevesinde verilen kararla oyunu oynamadan veya bitirmeden kazanmak,aynı şekilde yenilmek.

Gözlemci:Oyunun yöneten hakemleri denetleyen ve onların kurallara uyup uymadıklarını tespit eden görevli.

Hakem:Yarışma ve karşılaşmaları belirli kurallara göre tarafsız yöneten,kararlarına uyulması zorunlu olan görevlilere verilen genel ad.

Isınma:Yarışma veya oyuna hazır hale gelmek için yapılan ön çalışma

İdman:Bir hareket veya çalışmanın birçok defa tekrarına dayanan sistem.

İhraç:Türlü nedenlerden dolayı oyundan atılma.

İhtar:İkaz,uyarı.

Kadro:Takımı oluşturan ve genellikle görev ve sorumlulukları aynı ya da benzer sporcu ve kişilerin oluşturduğu küme.

Kale:Bazı takım sporlarında(futbol,buz ve çim hokeyi,su topu,hentbol gibi)topun içeri girmesiyle sayı kazanılan bölge.

Kaptan:Takımı temsil yetkisi olan,saha içinde takım arkadaşlarını yöneten ve yönlendiren,hakemle diyalog yetkisi olan ve sol kolunda özel bir kaptanlık bantı olan oyuncu.

Kırmızı Kart:Oyundan ihraç gerektiren kart.

Klasman:Takımların veya sporcuların başarı sırasına göre sıralandığı sistem.

Klasman Grubu:Genellikle play-off sistemli uygulamalarda play-off dışında kalan takımların oluşturduğu grup.

Klasmana Kalmak:Önceden belirlenen barajı geçip belli bir gruba dahil olma.

Kondisyon:Sporcunun oyun veya yarışma içinde dengeli ve devamlı bir tempoda olması.Sporcunun yapma derecesi.

Kramp:Sporcuların bir veya birden fazla kas demetinde yetersiz kan dolaşımı,tek taraflı çalışma sonucu görülen ağrılı kasılma.

Kupa:Spor karşılaşmalarında veya çok takımlı organizasyonlarda birinciye veya ilk üç dereceye verilen metalden yapılmış hediye.

Kültür Fizik:Sporda yeterlilik amacıyla vücudun hareketlere uyumunu sağlayan çalışmalar.

Lig:Takım sporlarında puana,deplasmana dayalı ve aynı kategorideki ekiplerin oluşturduğu küme.

Lisans:Sporcu veya görevlinin bir oyunda oynaması,görev alabilmesi için verilen uygunluk ve yetki belgesi.

Maç:Takım veya sporcuların birbirlerine üstünlük sağlama amacıyla yaptıkları etkinlik.

Müsabaka,oyun.

Masör:Sporcu kaslarının ısınmasını sağlayan,ovmakla tedavi eden,kasları dinlendirme amaçlı çalışma yapan kimse.

Milli Takım:Bir spor dalında ülkenin en iyi sporcularından kurulu,ülkeyi temsil eden takım.

Motivasyon:Sporcunun içinde bulunduğu veya bulunması gereken şartlara uygunluğu,devam ettirme süreci.

Özel karşılaşma:İki takım veya sporcu arasında resmi lig ve yarışma harici,özel kurallarla belirlenmiş oyun.

Para Atışı:Hakemin oyun başlamadan önce başlama vuruşunu ve yönü takımlara bildirmek için madeni para ile yazı-tura usulü başvurduğu yöntem.

Pas:Topu arkadaşına iletme.

Pasif Isınma:Aktif hareketler yerine sauna,masaj gibi yöntemlerle ısınma,hazırlanma.

Profesyonel:Sporu para karşılığında yapan sporcu.

Puan:Belli kıstaslarla elde edilen sayısal değer.

Play-off:Lig tarzı karşılaşmalardan sonra önceden belirlenen sıralamaya giren takımlar ve bu takımların eleme şeklinde karşılaşması.

Rövanş:Daha önce karşılaşan takım veya sporcuların yaptığı ikinci karşılaşma.Rövanş terimi genelde ilk maçta yenilen taraf için kullanılır.

Rakip:Yarışma veya oyunda birbirlerine üstünlük kurmaya çalışan taraflardan her biri.

Saha:Üzerinde sportif faaliyetler yapılan yer.

Sarı Kart:Sporda uyarma cezasını bildiren kart.

Savunma:Rakip oyuncu veya takımın hücumlarına karşı koyma,engelleme çabası.

Sezon:Resmi etkinlik,yarışma dönemi.

Spor:Fiziksel ve ruhsal sağlığı olumlu etkilemek,sosyal ve moral değerlere katkıda bulunmak amacıyla yapılan her türlü hareket,faaliyet.

Stadyum:Takım sporları ve genellikle atletizm yarışmalarının gerçekleştirildiği,saha,tribün,soyunma ve idare odaları gibi unsurların olduğu büyük spor tesisi.

Takım:Bir spor dalında yarışma için oluşturulmuş sporcu topluluğu.

Taraftar:Sporcu veya takımın her türlü faaliyetini maddi ve manevi olarak destekleyen,karşılaşmalarını izleyip katkıda bulunan kimse.

Taktik:Rakibi,çevreyi ve kendisini göz önüne alarak bir takım veya sporcunun oluşturduğu plan.

Teknik:Bir sportif hareketin amaca uygun ve belirli kriterlere uygun gerçekleştirilmesi.

Teknik Direktör:Sporcu veya takımın oyun içindeki taktiğini,görevlerini belirleyen,kadroyu belirleyen,oyun içinde gerekli taktiksel müdahaleleri yapan kimse.

Top:Kullanıldığı spor branşına göre ağırlığı,zıplama derecesi,büyüklüğü,kullanım maddesi değişen genellikle yuvarlak ya da oval oyun oynama aracı.

Transfer:Oyuncu,antrenör veya başka görevlilerin takım değiştirmesi.

Turnuva:Belli yer ve takım ya da sporcular arasında yapılan oyun organizasyonu.

Uzatma:Karşılaşmanın normal süresinden sonra ya eksik kalan zamanı tamamlamak ya da galibi belirlemek için oynanan artı zaman

Ümit Milli Takım:21 yaş altında sporcuların oluşturduğu takım.

Veteran:Belli bir yaştan üstündeki kimse.

Yarı final:Elemeler sonunda en başarılı dört takımın oluşturduğu grup.

Zamanlama:Topla veya bireysel eylemler için en uygun anı kollama.

3.2. Biyolojik Spor Terimleri

Adaptasyon:Uyum.

Aerobik:Oksijenli.

Afferent:Duyu.

Agresif:Saldırgan.

Aklimatizasyon:İklim şartlarına özellikle yüksekliğe uyum.

Aktin:Kas kasılmasında rol oynayan bir protein çeşidi.

Akut:Kısa süreli,ani.

Akyuvar:Lokosit.

Alaktik Güç:Egzersiz başlangıcında kas hücresi içindeki ATP-CP'nin kasılma sırasında ürettiği enerji ile yapılan işgücü.

Alkali:Baz içerikli.

Alkaloz:Hücre dışı sıvıda baz oranının yüksek olduğu durum.

Alveol:Akciğerde bulunan hava keseği.

Alveol Ventilasyon:Soluk alınan havanın,hava keselerine ulaşması.

Alyuvar:Eritrosit.

Anabolizma:Metabolizmanın vücut dokularını yaptığı bölümü.

Anaerobik:Oksijensiz,oksijen tüketim düzeyi.

Anaerobik Güç:Organizmanın oksijensiz kaldığı ortamda enerji üretebilme gücü.

Anemi:Kırmızı kan hücreleri veya hemoglobin eksikliği.

Anomali:Doğumsal veya kalıtsal olarak normalin dışında olan ve sapma gösteren.

Antrenman:Bir amaç için programlanmış fiziksel ve zihinsel egzersizler bütünü.

Antropoloji:İnsanı biyolojik ve sosyal yönden araştıran bilim dalı.

Antropometri:İnsanın çeşitli fiziksel ve bedensel özelliklerini çeşitli tekniklerle ölçme.

Arter:Atardamar.

Asit:Hidrojen iyonu açığa çıkaran kimyasal madde.

Atım Volümü:Kalbin kasılması sonrasında sol karıncığın pompaladığı kan miktarı.

Atrofi:Bir dokunun kütle veya hacim kaybına uğraması.

Biyoenerjetik:Canlılarda enerji transformasyonu.

Bradikardi:Kalp vuruş sayısının azalması.

Circuit Training:Dairesel antrenman.

Dayanıklılık:Yorgunluğa karşı koyabilme yeteneği.

Dehidratasyon:Su kaybı.

Diastol:Kalbin gevşeme durumu.

Dinamik:Hareketli.

Dinamometre:Kuvvet ölçümlerinde kullanılan alet.

Efferent:Motor.

Eksentrik Kasılma:Kas boyunun uzadığı kasılma.

Ekspirasyon:Soluk verme.

Eksternal:Dış.

Ekstrasellüler:Hücre dışı.

Ekstensif:Yaygın.

Ektomorfi:Vücut yapısının inceliği.

Endomorfi:Vücut yağ oranı yüksek olan,şişman görünümlü vücut tipi.

Endürans:Dayanıklılık.

Enzim: Kimyasal reaksiyon hızını artıran protein bileşigi.

Epimisyum: Kasın etrafını sarıp, bir arada durmasını sağlayan dıştaki bağlayıcı doku.

Hemoglobin: Kırmızı kan hücrelerinin içindeki demir içerikli ve oksijene bağlanan pigment.

Heterojen: Farklı özellikler taşıyan.

Hiper: Çok.

Hiperglisemi: Kan glukoz düzeyinin yükselmesi.

Hipertansiyon: Yüksek tansiyon.

Hipertrofi: Bir organ veya dokunun boyut ya da kütlesinde meydana gelen artış, büyüme.

Hiperventilasyon: Normalden daha fazla soluk alıp verme.

Hipo: Az.

Hipoglisemi: Kan glukoz düzeyinin düşüklüğü.

Hipoksi: Oksijen azlığı.

Homojen: Benzer özellikler taşıyan.

İnspirasyon: Soluk alma.

İnsülin: Glukozun hücre içine girmesine yardımcı olan, pankreasta üretilen hormon.

İntensif: Yoğun.

İnternal: İçsel.

İnterstisyel: Hücreler arası.

İntrasellüler:Hücre içi.

İskemi:Geçici yeterli kan gelmeme nedeniyle oluşan oksijen yetersizliği durumu.

İyon:Elektrikle yüklü parçacık.

İzo:Eşit.

İzoknetik Kasılma:Kas kısalma süratinin sabit tutulduğu kasılma.

İzometrik Kasılma:Kas boyunun sabit kaldığı,gerimin arttığı kasılma.

İzotonik Kasılma:Kas boyunun değiştiği,gerimin sabit kaldığı kasılma.

Kalori:Bir gram suyun ısısını bir derece yükseltebilen enerji veya iş birimi.

Kapiller:Kılcal damarlar.

Kasılma:Kasların uyarılar karşısında verdikleri tepki.

Kaslararası Eşyuyum:Karşıt çalışan kas gruplarının amaçlı bir devinim sırasında birlikte hareket etmeleri.

Katabolizma:Metabolizmanın yıkıcı safhası.

Konsantrik Kasılma:Kasın boyunun kısaldığı kasılma.

Kronik:Uzun süreli.

Kuvvet:Bir dirence karşı koyabilme gücü.

Laktak:Laktik asitten oluşan tuz.

Laktik Asit:Kasta yeterli oksijen bulunmadığı için glukozun tamamen parçalanamadığı oksijensiz enerji oluşum sistemin yan ürünü olarak ortaya çıkan yorgunluk verici madde.

Leptozom:Uzun boylu,dar gövdeli,yağ dokusunun bütün vücutta az olduğu vücut tipi.

Maksimum:En fazla,en büyük.

Mental:Zihinsel.

Metabolit:Metabolik olaylar sonucu üretilen herhangi bir madde.

Metabolizma:Vücutta oluşan tüm kimyasal değışiklikler ve reaksiyon-lar.

Mezomorfi:Ortalamanın üzerindeki kas gelişimiyle ayırt edilen vücut tipi.Atletik tip.

Minimum:En küçük,en düşük.

Miyofibril:İskelet kasının kasılabilen elemanı.

Miyogloblin:Kas dokusunda bulunan hemoglobin benzeri oksijen taşıyan bileşik.

Miyokardiyum:Kalp kası.

Miyozin:Kas hareketini üreten filamentleri oluşturan protein.

Nöron:Sinir hücresi.

Obezite:Şişmanlık.

Optimum:En uygun.

Orbicular:Bir boşluğun etrafını çepeçevre saran kaslar.

Origo:Kasların başlangıç noktası ve hareketsiz kısmı.

Osmolarite:Çözeltinin sıvıya oranı.

Overload:Aşırı yük.

Parsiyel:Kısmi.

Sarkolemma:Kas lifinin hücre membranı.

Sarkomer:Miyofibrilin en temel fonksiyon gösteren,enerji oluşturan birim.

Sarkoplazma:Kas lifindeki jel benzeri stoplazma.

Serebellum:Hareketlerin koordinasyonu ile ilgili beynin kısmı.

Sistol:Kalp kasılma durumu.

Somatotip:Vücut tipi.

Spirometre:Gaz metabolizmasının değerini ölçen alet.

Statik:Sabit.

Steady State:Gereken ile gelenin dengede olduğu,sabit bir durum.

Submaksimal:Maksimal altı.

Sumasyon:Birikim.

Supramaksimal:Maksimal üstü.

Taşikardi:Kalp atım hızının artması.

Tidal Volüm:Solunum hacmi.

Trigliserit:Serbest yağ asitlerinin depolanması.

Vazodilasyon:Damar çapının genişlemesi.

Vazokonstriksiyon:Damar çapının daralması.

Ven:Toplardamar.

Ventilasyon:Soluk alıp verme.

Vital kapasite:Maksimal bir soluk alma sonrası,akciğerlerden dışarıya üflenebilen hava miktarı.

3.3. Atıcılık Terimleri

Alçak Atış:Alçak kuleden yapılan tek atışlı skeet türünde atış.

Ayakta Atış:Her iki ayağın yere bastığı sol kolun veya dirseğin göğse ya da kalçaya yaslandığı atış pozisyonu.

Baltrap:Trap ve skeet olmak üzere iki türde yapılan olimpik yivsiz tüfek atışı.

Boş Hedef:Yeni bir hedefe atış yapılmasına imkan tanıyan zamanlama hatası olan ve atış yapılmamış hedef.

Çift Atış:Alçak ve yüksek kuleden yapılan ve birbirini izleyen çift atışa dayalı skeet türünde atış.

Çömellik Atış:Sağ diz ve sol ayağın yere değdiği atış pozisyonu.

Double Trap:İki değişik yöne çıkan plakalara yapılan atış.

Fazladan Atış:Önceden belirlenen atış sayısından daha fazla atış yaparak,ceza puanı getiren atış.

İngiliz Maçı:Standart bir tüfekle on bölmeli hedefe 60 atışla yapılan yarışma.

Hareketli Hedef Yarışması:On metre genişliğinde bir açıklıkta,değişmeyen bir hızla hareket eden hedeflere,elli metre uzaklıktan ateş ederek yapılan yarışma.

Hedef:Ortasında işaretli bir göbek ve etrafında giderek büyüyen dairelerin olduğu araç.

Hedef Gözlemi:Özellikle elli ve üç yüz metre atışlarında atıştan sonra yarışmacının hedefi dürbünle gözlemesi.

Karavana Atış:Hedefi bulmayan atış.

Kayıp Hedef:Atıştan sonra belirgin şekilde parçalanmayan,vurulmayan hedef.

Menzil:Bir atışın katettiği mesafe.

Oyun Alanı:Atıcılık yarışmalarının yapıldığı özel alan.Poligon.

Ölü Hedef:Atıştan sonar parçalanmış ve dağılmış hedef.

Serbest Atış:2.5 saatlik zaman dilimini içeren ve hedeflerin yana dönük olması şartının aranmadığı 60 atışlık tabanca atış yarışması.

Skeet:İki hedef yarı daire biçiminde sıralanmış plakaların iki ucundan fırlatıldığı ve her hedefe tek atışın yapılabildiği atıcılık türü.

Sürat Atışı:60 atıştan oluşan,hedeflerin yana dönük olduğu ve belli atış zamanlarını içeren tabanca atış yarışması.Rapid Fire Pistol.

Trap:Hedefi havaya fırlatan aletin yardımı ile yapılan ve her hedefe iki atış hakkının olduğu yarışma.

UIT:Uluslar arası Atıcılık Birliği.

Üç Pozisyon Atışı:Yarışmacının ayakta,yerde ve diz çökerek üç değişik pozisyonda 0.22 kalibrelik silahla yaptığı atış.

Yatarak Atış:İki elle tutulan tüfeğin omuz ve askı ile desteklendiği yerde atış pozisyonu.

Yüksek Atış:Yüksek kuleden yapılan tek atışlı skeet türünde atış.

3.4.Atletizm Terimleri

Ağırlık Merkezi:Tüm vücut ağırlığının dengelendiği nokta.Sabit yerçekiminde vücut ağırlığının vücudun iç merkezine uyguladığı baskının dengeli olması.

Aktarma Alanı:Bayrak yarışlarında bayrağın değiştirileceği mesafe.

Alçak Çıkış:Atletlerin özellikle kısa mesafeli koşularda elleri ve bir dizlerinin yerde olduğu,hareketsiz duruştan sonra en çabuk hızlanmaya dayanan çıkış.

Atış Çemberi:Çekiç,gülle ve disk atmada atıcıların vücudunun çember dışına değmesinin yasak olduğu ve atış yaptıkları daire .

Atma Alanı:Disk,çekiç,gülle atışlarının yapıldığı çevresi metalle kaplı sert tabanlı yumuşak alan.

Atlama:Bir hareketi yapmak üzere bulunulan noktadan sıçrayarak veya yükselerek daha uzağa,daha yükseğe sıçrama.

Atlama Çatkısı:Yüksek atlamada kullanılan çıtalı atlama aracı.

Atlama Havuzu:Atlama yarışlarında atletin atlayıştan sonra düştüğü kum veya plastik köpüklerle dolu havuz.

Atlamalar:Uzun atlama,yüksek atlama,üç adım atlama,sırıkla yüksek atlamadan oluşan atletizm yarışları.

Atlet:Atletizm sporcusu.

Atletik Sporlar:Atletizm,jimnastik gibi sporlara verilen ad.

Atmalar:Disk atma,cirit atma,gülle atma,çekiç atmadan oluşan atletizm yarışları.

Avrupa Stili:Kuvvetli kol hareketine dayanan yürüyüş stili.

Basma Tahtası:Atlamalarda atletin hareketine başlamadan önce son değdiği yüzey.

Bayrak Yarışı:Bir koşu mesafesinin değişik bölümlerinde aynı takımın değişik sporcularının;kendi mesafelerini bitirdikten sonra elindeki bayrağı arkadaşına devretmesiyle yapılan takım yarışı.

Beyaz Bayrak:Atletizmde hareketin geçerli olduğunu belirten bayrak.

Cirit Atma:Uzunluğu erkeklerde 2.6m.,bayanlarda 2.2m.olan,ağırlığı 600 ile 800gr. arasında değişen ahşap veya metal alaşımlı aleti fırlatmak yöntemiyle gerçekleşen atletizm yarışması.

Çekiç Atma:Ucundaki örgü teli ve güllesi ile 122cm uzunluğunda ve en fazla 7,257kg.olan cismi bir kafesin içinde çevirip hızlanma yöntemiyle atmadan oluşan atletizm yarışması.

Çekiç Atma Kafesi:Çekicinin hedef alanı dışında bir yere gitmemesi için oluşturulan ve içinde 2,134m.çapında dairesel çekiç atma alanı olan tek yönü açık korunaklı alan.

Çekiç Tutağı:Çekicinin sert oynaksız tutma yeri.

Çıkış Takozu:Sürat koşularında çıkış için kalkan atletlerin ayaklarını dayadıkları takoz.

Çıta:Yüksek veya sılıkla yüksek atlamada üzerinden geçilen çubuk.

Çıta Geçmek:Yüksek veya sılıkla yüksek atlamada çıta düşürmeksizin vücudun tümüyle aşarak karşı tarafa geçmek.

Çıta Yükseltmek:Başarılan veya pas geçilen çıta yüksekliğini daha da artırmak.

Disk Atma:Etrafı metalle çevrili,yassı,yuvarlak;erkeklerde 2kg.ve 22cm.çapında,bayanlarda ise 1kg.ve 18cm.çapındaki aracı uzağa atmaya dayalı atletizm yarışması.

Dekatlon:Atletizmde 100m.,gülle atma,yüksek atlama,400m,uzun atlama,110m.engelli,disk atma,sılıkla yüksek atlama,cirit atma,1500mden oluşan onlu yarışma.

Dikkat Pozisyonu:Alçak çıkışta komutla beraber ön ayağın diz açısının yaklaşık 90 derece;arka ayağın diz açısının yaklaşık 120 derece olduğu pozisyon.

Düz Koşu:Genellikle orta ve uzun mesafe koşularında görülen adım atışların normal,temponun hafif olduğu koşu.

Egale Etmek:Daha önceki rekor dereceye erişmek,aynı rekor derecesini gerçekleştirmek.

Engel:Engelli koşularda atletin üzerinden atlaması gereken,sabit yükseklikteki düzenek.

Engelli Koşu: Belirli mesafelere konmuş engelleri aşma suretiyle gerçekleştirilen pist yarışı. Erkeklerde 110m., 400m. ve 3000m.; bayanlarda 100m, 400m., 3000m.'de yapılır.

Fodepar: Yanlış çıkış.

Fotofinish: İki veya daha fazla atletin bitiriş çizgisini gözle açık şekilde ayırt edilmeyecek şekilde geçmesi sonucu birinciyi belirlemek için başvurulmuş elektronik yöntem.

Geçersiz Deneme: Hata sonucu yapılan derecenin kabul edilmeyen aksiyon.

Gülle Atma: Erkekler için en az 7.257kg., bayanlar için en az 4 kg. olan küresel bir ağırlığın tek elle omuzdan fırlatılmasına dayanan atletizm dalı.

Heptatlon: Atletizmde 100m. engelli, yüksek atlama, uzun atlama, gülle atma, 200m, cirit atma ve 800m.'den oluşan yedili yarışma.

IAAF: Uluslararası Amatör Atletizm Federasyonu.

İç Kulvar: Atletizm pistinin en içte kalan ve sol yanı pistin merkezine bakan kulvar.

Kır Koşuları: Açık arazide, doğal ortamlarda genelde sonbahar ve kış mevsimlerinde yapılan orta ve uzun mesafeli koşular.

Kırmızı Bayrak: Atletizmde hareketin geçersiz olduğunu belirten bayrak.

Kombine Yarışlar: Dekatlon ve heptatlon yarışlarına verilen ad.

Koşu: Türlü mesafelerde rakiplere ve zamana karşı yapılan yarış.

Koşu Avansı: Kulvar farkından dolayı mesafeyi eşitlemek için yapılan ileri kaymalar.

Kros: bkz. kır koşusu.

Kulvar: Her yarışmacı için çizgilerle belirlenen 1.22-1.25m. genişliğinde pist boyunca uzanan bölüm.

Kum Havuzu:Uzun atlama ve Üç adım atlama yarışmalarında atletin atlayışını tamamlayıp düştüğü kum dolu havuz.

Maraton:42.195 metreden oluşan en uzun atletizm koşusu.

Meksika Stili:Atletin baş,omuz ve gövdesini sallayarak gerçekleştirdiği yürüyüş stili.

Orta Mesafe Koşusu:800m. ve 1500m. koşularının genel adı.

Orta ve Uzun Mesafe Koşuları:800m.ile 42.195 m.arasındaki dayanıklılık gerektiren tüm koşular.

Pist:Her türlü atletizm yarışması için kullanılan alan,parkur.

Pist Koşuları:Sürat,düz,engelli ve bayarak koşularından oluşan,belirli kurallarla pistte yapılan yarışlar.

Pist Yürüyüşleri:1 km.ile 10 km.arasında tamamı pist içinde gerçekleşen yürüyüş yarışmaları.

Reaksiyon Zamanı:Start işaretinden start hareketine kadar geçen süre.

Savurma Bacağı:Atma yarışmalarında atletin ayağını türlü yönlerle doğru hızla çevirdiği bacak.

Savurma Kolu:Atmalarda kullanılan kol.

Seçme Yarışması:Final müsabakasında yarışacak atletlerin belirlendiği yarışmalar.

Sıçrama:Yerden yukarı doğru ayakların ivmesiyle kalkarak bir süre havada asılı kalma.

Sıçrama Tahtası:Uzun atlama yarışmalarında atletin sıçrama için bastığı boyalı tahta.bkz. basma tahtası.

Sıçrama Bacağı:Sıçrama hareketinde yerden havaya son kalkan ve dayanak sağlanan bacak.

Sırıkla Yüksek Atlama:Hızlanıp elindeki sıırđın bir ucunu yere dayayarak öbür ucuna asılmak suretiyle belirli yükseklikteki çıtayı geçme hedefine dayanan atletizm atlama yarışması.

Sırt Atlayışı:Yüksek atlama yarışmasında çıtayı sırtının arkasına alarak geçmeyi amaçlayan atlama çeşidi.

Steeple:Üç bin metrede yapılan engel yüksekliği 0.91m.,genişliği 3.66m.olan ve pistteki dört engelden birinin engele basmanın serbest olduğu su engeli olan yarışma türü.

Sürat Koşusu:Kısa mesafeli zamana ve rakibe karşı yapılan hız koşuları.

Tabanca Atışı:Yarışın başladığını belirten bir çeşit hakem ikazı,işareti,sesi.

Tavşan Atlet:Yarış hızlandırıp iyi dereceler elde edilmesi amacıyla koşuların ilk bölümlerinde başta giderek tempoyu artırma amacındaki atlet.

Triatlon:Yüzme,bisiklet ve koşunun birbiri ardına yapıldığı dayanıklılık gerektirten spor dalı.

Tur:Pistin çevresinin bir kez dönölmesi.

Tur Bindirme:Rakibinin bir turdan daha fazla önünde olma.

Uzun Atlama:Koşup hızlanarak ayakları yerden kesip en uzağa atlamaya dayalı spor dalı.

Uzun Mesafe Koşuları:3000 m.ile maraton arasındaki koşulara verilen genel ad.

Üç Adım Atlama:Hızlandıktan sonra tek ayak üstünde sıçradıktan sonra diğer ayakla adım atılır,sonra ilk sıçrayan ayakla üçüncü sıçrama yapılarak vücudun en uzağa atlamasına dayalı uzun atlama türü.

Yol Koşusu:Bir şehrin ana sokaklarında ve caddelerinde koşulan kır ve açık hava koşusu türü.

Yüksek Atlama: Belirli bir hız kazanıp sıçrama yoluyla yüksekte bulunan çitanın üstünden diğer tarafa geçmeye dayanan atletizm atlama dalı.

Yüksek Çıkış: Zemine sadece ayakların değdiği, orta ve uzun mesafe koşularında uygulanan çıkış tekniği.

Yürüyüş: 20 km. ve 50 km. den oluşan iki farklı kategoriden oluşan; adımların zeminle temasını kaybetmeden hızla ilerlemeye yarayan atletizm dalı.

3.5. Badminton Terimleri

Backhand Grip: Raketin el arkası şeklinde tutulması.

BWF: Uluslararası Badminton Federasyonu.

Clear: Baş üstü yapılan yüksek vuruş. Aşırtma.

Dap-Shut: File önünden teğet geçen topun sonlandırılması. Öldürme vuruşu.

Drup-Shut: Topu baş üstünden file önüne hızlı veya yavaş bırakma.

Duruş: Servis sahası hatasının bir sonraki servis atılmadan görünmesi .Let.

Düz: Ağın üstünden zemine paralel yapılan yatay ve hızlı vuruş. Drive.

Filede Oyun: Topun karşı tarafa fileye teğet biçimde geçmesi.

Forehand Grip: Raketin el önü şeklinde tutulması.

Kort: 6.10m. ve 13.40m. boyutlarındaki badminton sahası.

Küt: Yukarıdan aşağıya baş üstünden yapılan sert vuruş. Smash.

Lift-Lob: El atından topun yukarıya doğru yönlendirilmesi şeklindeki bir çeşit aşirtma vuruş.

Servis: Kısa veya yüksek olarak da uygulanan oyuna başlama vuruşu.

Tekler:Sahanın iki yanında bay veya bayan sadece iki kişi tarafından oynanan oyun.

3.6. Basketbol Terimleri

Adam Adama Savunma:Her savunma oyuncusunun bir hücum oyuncusunu birebir savunmasını amaçlayan savunma biçimi.Man to man.

Air Ball:Hücumda topun çembere ya da arkalığı değmemesi durumu.

Alan Savunması:Rakip oyuncuların ziyade üç sayı çizgisi içi ve çevresini parselleyerek savunma yapma biçimi.Zone defans.

Alçak Post Bölgesi:Potaya yakın,potanın sağında ve solunda yer alan bölüm.Down low.

Altıncı Adam:Oyuna ilk giren yedek oyuncu.Yedeklerin önde geleni.

Arka Saha:Bir takımın savunma yaptığı saha.Back kourt.

Alley-oop:Çembere doğru atılan pasın,potaya yakın oyuncu tarafından havada yakalanıp smaçla tamamlanması.

Asist:Sayı ile sonuçlanan pas.

Baby Hook:Yarım çengel atışı.

Balanced Offense:Dengelenmiş hücum düzeni.Hücumda takımın bazı oyuncularının iyi şut atabilecekleri pozisyonlara,diğerlerinin de ribaunt alabilecek konumlara yerleşmeleri.

Ball Control:İyi bir şut pozisyonuna kadar topun hücum eden takımda kalması.

Ball Handling:Topu kaybetmeden paslaşma.

Ball Hawk:Sert savunma yaparak rakipten sık sık top çalan savunma oyuncusu.

Base Line:Dip çizgi.İki potanın altında geçen ve sahayı sınırlayan dip çizgiler.End line.

Basket:Sepet.Topun içeri girerek sayı kazanılması.

Basket Faul:Bir hücum oyuncusunun yapılan faule rağmen sayı atması ve bunun sonucunda faul atışı kullanması.

Basket Hanger:Hücum potasına hep yakın oynayan veya hücumda doğru boş ir atış için koşan oyuncu.

Baş Üstü Pas:Savunmacıların üzerinden ribaundu alan oyuncunun fastbreak hücumuna destek için sahanın uzağındaki oyuncuya atılan pas.

Belly up:Yakın savunma yapma,hücumun içine girme.

Bench:Yedek oyuncular ve yedek oyuncuların oturduğu yer.

Beş Faul:Bir oyuncunun maç boyunca yapabileceği faul sayısı.Beş faul hakkı dolan oyuncu bir daha girmemek üzere oyundan çıkar.NBA’de bu sayı 6’dır.

Beş Saniye Kuralı:Topu tutan oyuncunun beş saniye içinde pas vermemesi,şut atmaması,topu zıplatmaması veya sürmemesi sonucu oluşan kural hatası.

Beyzbol Pası:Kafa arkasından tek elle kulak hizasından geçirilerek hızlı hücum başlangıçlarında atılan pas.

Blind pas:Atılacağı yerin tersine bakılarak atılan pas.

Blok:Savunma oyuncusu tarafından hücum oyuncusunun sayı yapmasını potaya yakın bir mesafede engelleme hareketi.

Boş Atış:Savunma olmaksızın yapılan rahat atış.

Bouns Pas:Topu yere vurdurarak verilen pas.

Box Out:Rakip oyuncunun ribaunt almasını önlemek için,rakibi arkaya alarak çemberden uzak tutmak.

Boyalı Alan:Basketbolcuların üç saniyeden fazla durmasının yasak olduğu pota altındaki boyalı üçgensel veya dörtgensel bölge.

Breakaway:Hızlı hücumun bir parçası olarak bir hücum oyuncusunun savunma kendi sahasına gelme-den önce hücum sahasına koşup topu alması.

Burn:Güzel bir çalımla savunmacıyı çembere doğru geçip sayı atmak.

Change-up:Top sürerken aniden yön ve hız değiştirmek.

Chaser:Bölge savunmasının önünde oynayıp,etkili savunma ile rakibi kötü pas yapmaya iten oyuncu.

Clear out:Dört hücum oyuncusunun sahanın bir kenarına toplanıp ,elinde top olan oyuncuya boş alan yaratması.

Cool:Sakin

Crossower Dribbling:Top sürerken topun bir elden diğer ele geçirilmesi.

Curtain Time:Bir basketbol maçında kapanmayacak kadar fark olduğunda maça bitti gözüyle bakma.

Cut:Sayı yapmak amacı ile yapılan hızlı hareket.

Çaylak:Tecrübesiz,yeni yeni oynayan oyuncu.Rookie.

Çember:İç çapı 45 cm.olan sert metalle çevrili,ağların asılı olduğu sepet bölümü.

Çengel Atışı:Potaya sırtı dönük durumda kolunu çengel gibi yapıp çevirerek başının üzerinden topu çembere gönderme.

Çipi:Kaçırılmayacak derecede yakın mesafeden yapılan atış.

Deal:Hücum sahasında oyuncuların paslaşması.

Defans:Savunma.

Delay of Game:Topun aktif olduğu zamanları azaltmaya çalışma girişimi.

Denny:Topla adam arasına girip hücum oyuncusuna top aldırmama eylemi.

Dish:Çembere topla yönelen oyuncunun topu boş arkadaşına yollaması.

Diskalifiye:Teknik ve sportmenliğe aykırı hataların devamı halinde verilen men cezası.

Drive:Hücumdaki oyuncunun sayı yapmak amacıyla rakip savunmanın içine topla girmesi.

Double Dribble:Top sürme hakkını kullanıp topu tutan oyuncunun kural ihlali yaparak tekrar top sürmeye başlaması.

Double Double:Basketbolcunun bir karşılaşmada sayı,asist ve ribaund İstatistiklerinde herhangi ikisinden çift haneye ulaşması.

Double –team:Bir hücum oyuncusunu iki savunma oyuncusunun sıkıştırması.

Double Tripple:Basketbolcunun bir karşılaşmada sayı,asist ve ribaund Olarak üçünde de çift haneye ulaşması.

Eşleşme:Özellikleri birbirine benzeyen oyuncuların birbirlerini savunmakla görevli olması.

Fall Away shot:Rakip tarafından kesilmemek için geriye düşerek yapılan atış.

Fast Break:Hızlı hücum.

Faul:Engelleyici,rakibin pozisyonunu bilerek veya bilmeyerek kural dışı bozan hareket.

Faul Atışı:Faul sonucunda serbest atış alanından kullanılan müdahalesiz atış.

Feyk:Hücum oyuncusu tarafından rahat şut veya pas amaçlı,göz,vücut,el,kol ile yapılan rakibi aldatma hareketi.

FIBA:Uluslar arası Basketbol Federasyonu.

Final Four:Bir turnuva veya kupada son dört takımın mücadele ettiği karşılaşmalar dönemi.

Forvet:Sağ ve solda oynayan,şut kabiliyeti yüksek,ön plandaki oyuncu.Dış oyuncu.

Forvet Duvarı:Potaya yakın oynayan üç uzun oyuncunun oluşturduğu set.

Geri Pas:Hücum eden takımın pas trafiği içinde topu kendi yarı alanına göndermesi.(Kural ihlali olup top kaybına neden olur.)

Guard:bknz.oyun kurucu.

Gunner:Bencil oyuncu.Topu ve atışları kendisi kullanan,pas vermeyen oyuncu.

Hatalı Yürüme:Oyuncunun topu aldıktan sonra sektirmeden birden fazla adım atarak yürümesi veya sektirdikten sonra topu tutup tekrar top sürmesi.

Hava Atışı:Hakemin oyunu başlatmak amacıyla topu iki rakip oyuncu arasından yukarı doğru atması ve oyuncuların tek elle müdahale etme hareketi.

Hook Atış:Yüksekten bombeli olarak yapılan atış.

Hücum:Offense.Sayı atma amaçlı organizasyon.

Hücum Faul:Hücum eden takım oyuncusunun,savunma oyuncusuna faul yapması.

Hücum Ribaundu:Takımı hücum eden oyunculardan birinin rakip potadan ribaunt alması.

Jump Shot:Zıplayarak atılan şut.

Kasti Faul:Rakibe bilinçli bir şekilde engelleyici harekette bulunma. Sportmenlik dışı faul.

Koç:Antrenör

Korner:Basketbol sahasını sınırlayan dip çizgiler ile yan çizgilerin birleştiği köşeler.

Kros pas:Hücum sahasının bir yanından öbür yanına yapılan uzun pas.(cross court pass)

Kutu Savunma:Box and one savunma.Dört savunmacının baklava şeklinde dizilip alan kapatması,bir savunmacının da serbest bir şekilde rakip skoreri tutmaya çalışması.

Lead Pas:Hareketli oyuncunun önüne doğru atılan pas.

Long Shot:Uzak mesafeli şut.

Mola:Oyun içinde istenildiği takdirde kullanılan kısa dinlenme aralığı.Timeout.(Teknik adam bu sürede gerekli taktikleri verir.)

Nba:Amerikan Ulusal Basketbol Ligi.

Offensive Goal Tending:Top çember seviyesinin üstünden inişe geçtiği sırada topa değme.

Panya:Çember ve diğer aksamı tutan dikdörtgen şeklindeki cam,mika arkalık.

Pas:Topun bir oyuncu tarafından çeşitli şekillerde tek ya da çift el kullanılarak takım arkadaşına aktarılması.

Paylaşılamayan Top:Topun karşılıklı iki veya daha fazla oyuncu arasında belli bir süre iki tarafın da hakimiyeti olmadan kalması.

Perdeleme:bkz.screen.

Pick And Roll:Perdeleme yapan oyuncunun,perdelemeden sonra top almak için potaya yönelmesi.

Pivot:Takımın pota altı ve uzun boylu oyuncusu.

Pivot Ayağı:Tek ayağı hareket ettirirken diğerini sabit tutup hareket ettirmemek.Yerden kalkmayan ayak pivot ayağıdır.

Play-off:Lig bitiminden sonra belirli takımların eleme tarzındaki eşleştikleri dönem.

Pompa Feyki:Üst üste iki şut feyki yapmak.

Pop Shot:Dribbling halinde iken aniden atılan şut.

Post up:Pivot bölgesindeki savunma oyuncusuna sırtını dayayarak top isteme.

Potalı Atış:Topu potaya çarptırarak çembere gönderme.

Pozisyon Almak:Başarılı bir savunma veya hücum hareketi için uygun duruma geçme.

Pres:Savunma oyuncularının, top kapmak ve hata yapmalarını sağlamak amacıyla hücum oyuncuları üzerinde baskı kurmaları.

Pump:Atışı yapmadan önce topu yukarı kaldırıp aşağı indirmek.

Ribaunt:Pota levhasından veya çemberden dönen veya seken topu almak.Sayı olmayan atışlarda olur.

Savunma Duruşu:Savunma sırasında el ve ayakların bulunması gereken durum.

Savunma Ribaundu:Savunma yapan takım oyuncularından birinin kendi çemberinden seken topu alması.

Savunma Üçgeni:Boyalı alana üç savunmacının üçgen biçiminde yerleşmesi.

Screen:Bir hücum oyuncusunun arkadaşına boş atış imkanı yaratmak veya onun rakibini geçmesi için savunma oyuncusu ile takım arkadaşının arasına girmesi.

Sekiz Saniye Kuralı:Bir takımın kendi sahasında topa sahip olmasından sonra karşı alana geçmesi için verilen süre.

Serbest Atış:bkz.faul atışı.

Set Hücumu:Savunmanın kendi yarı alanına tam anlamıyla yerleştiği duruma karşı yapılan önceden belirlenmiş hücum.

Skorbord:Sayı,süre ve faulleri gösteren levha.

Smaç:Tek veya iki elle rakibin çemberini zıplayıp tutarak topu içeri atma durumu.

Steps:bkz.hatalı yürüme.

Stop Jump Shot:Koşan veya hareketli oyuncunun aniden durmasıyla şut veya pas çıkarması.

Streetball:Üç kişi ile oynanan sokak basketbolu.

Swish:Hiçbir yere değmeyen şutun fileden geçişinde çıkardığı ses.

Switch:Savunmada adam değiştirme.

Şarj:Bir oyuncunun toplu veya topsuz olarak kendisine zorla yol açmaya çalışması sonucu rakibine temas etmesi.

Şut:Oyuncunun topu herhangi bir şekilde eliyle çemberden geçirmek için potaya yollama hareketidir.

Takım Faulleri:Bir takımın periyot içinde yaptığı fauller.Faul sayısı dördü aşarsa rakip takım sonraki her faulde serbest atış kullanır.

Tam Saha Baskı:Topu kapma,rakibe oyun kurma imkanı vermeme amacıyla rakip pota altından başlayan toplu pres hareketi.

Telgraf Çekme:Hücumda pas verirken pası vereceği yeri çok belli etmesi.

Ters Dönüş:Etkili savunmalarda top süren elin ters yönündeki ayakla dönüş yapıp rakibe sırt dönülürken topun diğer ele geçirilmesi.Reverse hareketi.

Timing:Zamanlama.

Top Çalma:Rakibin topunu oyun sırasında kapma.

Topsuz Faul:Topu elinde bulundurmayan,boştaki oyuncuya yapılan faul.

Top Kaybı:Topu çembere yollamadan rakibe kaptırmak veya dışarı atmak.

Top Sürme:Dribbling.Topu sektirerek türlü yönlerle doğru sürme.

Opsiyon:Bir hücum düzeninde ihtiyaç olduğunda oynanan değişik hücum şekilleri.

Orta Saha Çizgisi:Sahayı ortadan ikiye ayıran çizgi.

Oyun Kurucu:Playmaker.Point guard.Takımın hücumunu yöneten,sayı atan oyuncu

Ölü Top:Topun oyunda olmadığı zamanki durumu.

Ölü Zaman:Sürenin işlemediği zaman dilimi.

Teknik Faul:Oyuncuların kural ihlal etmeleri sonucu verilen ceza.

Turnike:Topu sürüp iki adım attıktan sonra üçüncü adımda topu çembere göndermeye verilen ad..Lay-up.

Top:Küre şeklinde meşin veya sentetik maddeden yapılmış,çevresi 75-78cm,ağırlığı 567-650gr.arasındaki basketbol oynama aracı.

Upcourt:Oyunun cereyan ettiği saha.

Uzatma Devresi:Berabere biten oyunlara ilave edilen 5dk'lık süre.

Üç Sayı Bölgesi:Yarım daire şeklinde çemberin ortasından oyun alanına dik olarak inen ve bu noktadan hareketle çizilmiş,dış kenarları 6.25m. olan alan.

Verkaç:Topu arkadaşına atan oyuncunun potaya yönelmesi.

24 Saniye:Bir takımın hücum edebileceği azami süre.

Yüksek Post:Serbest atış alanı bölgesi dışından başlayan hücum bölgesi.

Zone Trap:Topun belli bir yere sürülüp sıkıştırma yapılan bölge alan savunması.

3.7. Beyzbol Terimleri

Base:Beyzbolda kale.

Başlangıç Plakası Hakemi:Topları,vuruşları,her iki faul çizgisinin yanından bir noktaya verilen geçerli faul kararlarını yöneten hakem.

Batter:Takım atakta iken topa vuran oyuncu.

Birinci Kale Hakemi:Özellikle sağ kolunu kullanan oyuncuların hatalı vuruşlarını tespit eden,oyunun sistemine göre birinci kale faul çizgisi dışında,birinci kale arkasında veya önünde duran hakem.Koşucunun kaleye toptan önce mi sonra mı ulaştığını kontrol eder.

Catcher:Fırlatılan topu karşılayan oyuncu.

Çalma:Kendinden sonraki vurucunun oluşturduğu zamandan yararlanarak ilerideki kalelere koşma veya savunma oyuncularını atlatarak bir sonraki kaleye yönelme.Stealing.

Dış Alan:İki sınır çizgisi uzatılarak elde edilen iç alanın dışında kalan beyzbol alanı.

Double:İkinci kaleye ulaşmayı sağlayan başarılı vuruş.

Era:Topu atanın karşı takıma kazandırdığı koşuların maç başına ortalaması.

Fly Out:Vurucunun topa vurarak saha dışına yollaması

Force Play:Koşucunun arkasındaki tüm kalelerin dolu olduğu durumda yapılan geçerli vuruş sonucu oluşan oyun.

İç Alan:Kare şeklindeki kalelerle çevrili beyzbol alanı.Infield.

İkinci Kale Hakemi:Orta saha kısmında bulunan,faul veya hatalı vuruş sorumluluğu olmayan ve iletişim kurma ve ekip yönetme gibi yönleri ön planda olan hakem.Koşucunun kaleye toptan önce mi sonra mı ulaştığını kontrol eder.

İnnning:Beyzbol oyunundaki dokuz devreden her biri.

Ground Out:Vurucunun vurduğu topun yakalayıcılar tarafından yakalanmasıdır.

Kaleler Dolu:Her kalede bir oyuncunun olması durumu.

Koşucu:Bir kaleye kadar ulaşabilmiş oyuncu.

Pitcher:Defanstaki takımın atıcısı.

Sayı Turu:Bir vuruşta bütün kaleleri dolaşıp tekrar sayı karesine ulaşma.Home run.

Single:Vurucunun sopayla vuruş yapması halinde koşarak birinci kaleye ulaşma.

Sopa:Tümüyle yuvarlatılmış tahtadan yapılmış,7 cm. çapında ve 1.06 cm. uzunluğundaki beyzbol aracı.

Strike:Topa iska geçme.

Strike Out:Pitcherin oyun dışı bıraktığı vurucu sayısı.

Strike Zone:Topa geçerli vuruş bölgesi.

Top:Sert,beyaz ve ağırlığı yaklaşık 149cm.olan ,23 cm. civarındaki çevre boyutuna sahip beyzbol aracı.

Triple:Başarılı bir vuruş sonrasında üçüncü kaleye ulaşma.

Üçüncü Kale Hakemi:Solak vurucuların hatalı vuruşlarına karar veren,başlangıç pozisyonu üçüncü kale faul çizgisinin hafif dışında olan,saha oyuncusunun dokunamayıp üçüncü kaleye ulaşan topları hakkında karar veren hakem.Koşucunun kaleye ulaşıp ulaşmadığını kontrol eder.

3.8. Binicilik Terimleri

Angajman:Yarışmaya katılacak atların kayıt işlemleri.

Attelage:At sayısının iki ile dört;yarışmacı sayısının bir ile dört arasında değiştiği olimpik arabalı at yarışları.

At terbiyesi:Sanat yönü daha ağır basan,üst düzey cimnastik hareketleri,uyum ve kontrole dayanan binicilik yarışması.

Binek Atı:Arap ve İngiliz atlarına verilen sıcak kanlı at türü.

Consours de Dressage:At terbiyesi yarışması.

Consours de Saut:Engel atlama yarışması.

Çan:Binicilerle haberleşmek için kullanılan ve baş hakemin sorumluluğundaki işaret aleti.

Dört nal:Atın sıçrama şeklinde olan,adımlar atılırken bir an dört ayağında havada askıda kaldığı adımı.

Dresaj:bkz. at terbiyesi.

Duruş:Atın,dikkatli,hareketsiz,dik ve ağırlığının dört ayağına eşit yayılmış ve ayaklarının her yönden aynı hizada olması durumu.

Engel Atlama:Engellerle dolu parkur içinde binici ve attan oluşan çiftin denendiği yarışma.

Fanyon:İki tarafı kırmızı ve beyaz olan ve başlangıcı,geçiş noktalarını,engel sınırlarını ve bitişi gösteren işaretler.

FEI:Uluslararası Binicilik Federasyonu.

İtaat:Atın kendinden istenen hareketleri yapması.

Kantarma:Atın ağızlığı.

Katana:Bir tür ağır at cinsi.

Kombine Engel:Birbiri ardına iki veya daha fazla atlayışı gerektiren ve daha fazla elemanlı engel çeşidi.

Konkurhipik:Birden fazla yarışmanın birlikte düzenlendiği yarış organizasyonu.

Konkurkomple:3 gün içinde 3 farklı yarışmanın yapıldığı yarış organizasyonu.

Lonj:Bir tür at çalıştırma yöntemi.

Manej:Ata binilen alan.

Midilli:bkz.pony.

Padok:Yarış atlarının yarışma öncesi ısınma amacıyla gezdirildikleri yer.

Parkur:Binicinin yarışma alanında izlemesi gereken yol.

Pasaj:Çapraz ayakların uzun süreli askıda kaldığı,bilek ve dizlerin kırık,ardların mümkün olduğu kadar atın altına sürülü olduğu,çok yüksek ve ritmik süratli çeşidi.

Piruet:Atın ard ayakları üzerinde kendi boyu uzunluğundaki bir çap içinde dönmesi ile oluşan daire.

Piyaf:Atın durduğu yerde yaptığı, ritmli bir süratli çeşidi.

Pony:Çocuk atı.

Red:Engel atlamada atın isteksizlik göstermesi.

Seyis:Atın bakımını yapan kimse.

Süratli:Çapraz ayaklar üstünde iki zamanlı adım biçimi.

Trotting:Ata bağlı tek kişilik araba aracılığı ile yapılan ve olimpik olmayan araba yarışı.

Voltij:Binicinin at üzerindeyken denge hareketleri yapması.

Yarım Alakoma:Binicinin atın dışarıdan zor fark edilen hareketlerine dikkat çekme amacıyla yaptığı hareketler.

3.9.Bisiklet Terimleri

Ak Tahta:Varış çizgisi paralelinde bulunan 2 metre boyutunda olan ve yarışçı numaraları ve süreyi gösteren levha.

Bir Kilometre Saate Karşı:Velodromda yapılan ve bisikletçinin tek başına yarıştığı bir kilometre süren zaman yarışı.

Cal-pieds:Pedala bağlanmış ve ayak ucunun içerisine sokulup tespate yarayan çengel.

Dağ Bisikleti:Cross-county,iniş ve tırmanma şeklinde üç çeşidi olan arazi yarışları.

FIAC:Uluslar arası Amatör Bisiklet Federasyonu.

Gidon:Ellerin tutunması ve aynı zamanda dümen vazifesini gören,üzerinde fren mekanizması da olan bisikletin ön bölümü.

Home-Trainer:Bisiklet sporunda kullanılan ve bisikletin olduğu yerde çalışması şeklinde işleyen idman aleti.

Kadro:On adet özel çelik alaşımından yapılmış,silindir şeklinde konik boruların belli bir düzende monte ve kaynak edilmesiyle meydana gelen bisikletin en önemli bölümü.

Kriteriyum:Beş yüz metreden az olmayan ve gösteri amaçlı yapılan bisiklet yarışı.

Kros:Engellerin ve bozuk satuhın da olabileceği doğal ortamda yapılan bir günlük ve 32 km.'lik parkuru olan bisiklet yarışı.

Motorlu Yarış:Belli bir mesafe ve süre üzerinden yapılan ve önde giden motosikletlerin rüzgar kesme görevi yapmasından dolayı hızı yüksek velodrom yarışı.

Pedal:Tekerlekleri döndürmeye yarayan ve ayakla hareket ettirilen bisiklet parçası

Puanlı Yarış:Velodromda elli kilometrelik mesafede yarışçıların her turda aldıkları puan esasına dayanan yarışma.

Pursuit:İki bisikletçinin pistin karşılıklı iki ucundan başladığı saate karşı bireysel yarış.

Sarı Mayo:Tur şeklindeki etap yarışmalarını en iyi zamanla götüren bisikletçinin giydiği mayo.

Sele:Bisikletin altı yaylı oturma yeri.

Sprint:İki bisikletçi arasında velodromda yapılan ve 333 metrelik 3 tur şeklinde olan sürat yarışı.

Tandem Yarış:İki kişilik bisikletle yapılan 1500 metrelik yarış.

Team Pursuit:Dört yarışçılı takımlardan oluşan saate karşı ekip yarışı.

Tur:Bir günden fazla süren etaplı yol yarışlarına verilen ad.Belli şehirler arasında takımlar halinde yapılp profesyonellerde 280km. ve 26 güne kadar çıkan uzun soluklu yarışlardır.Örn:Fransa Bisiklet Turu,Cumhurbaşkanlığı Bisiklet Turu.

Tur Atlama Yarışı:Birinci turun bitimi ile başlayan ve her turda varış çizgisini en son sırada geçen elendiği toplu bisiklet yarışı.

Velodrom:Oval şeklinde içe doğru eğimli bisiklet yarış pisti.

3.10. Boks Terimleri

Abandone:Boksörün rakibin üstünlüğü karşısında dövüşemeyecek duruma düşmesi durumu ve kendi isteği ya da antrenörünün müdahalesi ile müsabakayı bırakması.

Abanma:Rakibe yaslanma.Bu hareket çoğu kez rakip atakları önleme amacıyla yapılır.

Açık Eldivenli Vuruş:Eldivenin iç kısmı ile vurulan faullü vuruş şekli.

Ağır Sıklet:81-91 kg.arasındaki boks sıkleti.

AIBA:Uluslararası Amatör Boks Birliği.

Aparkat:Özellikle rakibin hücumda olduğu sırada uygulanan aşağıdan yukarı doğru vuruş şekli.Dirsek belli bir açı oluşturacak şekilde bükülü durumdadır.Upper-cut.

Ayak Oyunları:Rakipten gelen yumruklara karşın ayak hareketleri ile ileri geri, sağa sola hareket ederek korunma .

Ayırma:Hakemin sarılma,tutma gibi oyunun kilitlendiği durumlarda boksörleri bir veya birkaç adım geri çekmesi komutu.Break.

Beyin Sarsıntısı:Başa alınan darbelerden sonra oluşan nefes darlığı,terleme,soluklaşma,tansiyon düşmesi gibi belirtileri olan geçici şuur kaybı.

Bloke:Rakipten gelen yumruklardan el, el içi koruma ya da el ile sağa sola iterek korunma.

Boks Eldiveni:Yumuşak deriden yapılan,iç kısmı dolu,bağcıkları rakibin yüzüne değmeyecek şekilde iç tarafta kalan amatörlerde 228gr.,profesyonellerde 283 gr.ağırlığındaki boks aracı.

Boksa Elverişsizlik:Sporcunun başta sağlık durumu olmak üzere boks yapma olanağının olmaması.

Boksör:Boks yapan sporcu.

Boks:Hakemin oyunun başlaması için verdiği komut.

Contest:Karşılaşmanın boksörlerin ve orta hakemin iradesi dışındaki etkenler (malzeme, seyirci vs.)nedeniyle yarıda kalması.

Çengel Vuruş:Dirseklerin bükülmesiyle rakibe yandan yapılan vuruş:Hook.

Direkt Vuruş:Dirsekleri bükmeden rakibe doğrudan doğruya yapılan vuruş.

Diskalifiye:Peş peşe gelen üç ihtar ile yenik ilan edilme.

Düz Gard:Boksörün genelde ön cepheden kendini korumak,hücumda rahat etmek için aldığı temel duruş.

Faul:Boksta eldivenin iç kısmı ile vurmamak,rakibi tutup sarılmak,ayaklarına basmak,d,z vurmamak,hakem komutlarına uymamak,rakibin ön bölgesi dışına ,belden altına vurmamak,rakibin görüşünü kapatacak derecede kasıtlı olarak kolunu önde tutmak,köşe kurallarına uymamak,rakibe tükürmek,belden aşağıya eğilmek ve kafasını belden aşağı sokmak,rakibi yerde iken ya da kalkarken hücum etmek.

Forcing:Boksörün rakibine seri biçimde saldırması,hücum etmesi.

Gard:Gerek savunmada gerekse hücumda dengeyi tam ve rahat sağlayacak duruş şekli.

Groggy:Rakibi sersemletme,bitkin hale sokma.

Hafif Sıklet:Boksörün ağırlığının 57 kg.üstünde ve 60kg.aşmayan durumda yarıştığı sıklet.Bu sıkletin çeşitleri vardır.Hafif walter sıklette 63.5kg,hafif sinek sıklette 48 kg.;profesyonel boksta ise hafif sinek sıklette 47.1kg.,hafif tüy sıklette 55.4 kg.,hafif sıklette 61.2kg.,hafif orta sıklette 69.7 kg. gibi sınırlamalar vardır.

Havlu Atmak:Boksörünün kötü durumu karşısında antrenörün yenilgiyi kabul ettiğini iletmek için sahaya havlu atması.

Horoz Sıklet:51 kg.'nin üstünde ve 54 kg.'yi aşmayan sıklet.

IABA:Uluslararası Amatör Boks Birliği.

Jab:Küçük direkt vuruşlara verilen ad.

Kaçarak Vuruş:Rakibin yakınında bulunmadan vuruş yaptıktan sonra uzaklaşma .

Kask:Boksörün başına taktığı koruyucu başlık.

Kontr:Rakibin yumruğunu etkisiz hale getirme,engelleme.

Kroşe:Genellikle çene bölgesine doğru kolu dirsekten dik veya dike benzer açıyla büküp yandan yatay biçimde vurma şekli.Bu vuruşta kalça ve omuzdan vücut döndürülür ve vuruştan sonra geri çekilir.Sağ kolla yapılanı sağ kroşe,sol kolla yapılanı sol kroşedir.

Kum Torbası:Boksörlerin antrenmanda kullandıkları,içi kum dolu çuval.

Nakavt:Bir boksörün aldığı darbelerden sonra yere düşüp hakemin 10 saniye saymasına rağmen ayağa kalkamaması durumunda yenil ilan edilmesi.Knock-out.

OP:Bir boksörün karşılaşmayı sayı üstünlüğü ile kazandığını gösteren karar.

Orta Sıklet:71-75 kg.arasındaki sıklet.Profesyonel boksta orta sıklet 72.6 kg.dir.

Pancing Bol:Boks antrenmanında seri ve düzgün yumruk atmak için kullanılan ve her yöne hareket edip havada asılı duran meşin top.

Pankrasyon:Boksla güreşin karışımı olan bir dövüş sporu.

Parat:Rakibin yumruğunu kol,eldiven yardımı ile tutma.Kol ile korunma.

Puan:Boksta rakibin belden yukarisina ve ön bölümüne yumruğun dış yüzeyiyle vurulan her yumrukla kazanılan puan.

Raund:Boks maçında devrelerden her biri.Üç dakika süren raund,amatör boksta üç;profesyonel boksta anlaşma zeminine bağlı olarak 4-15 raund arasında değişir.

Ring:Dört köşeden oluşan yerden yaklaşık bir metre yükseklikte,altı esnek maddeden yapılmış ve etrafı halatlarla çevrili boks alanı.

RSC:Maçın orta hakeminin boksörlerden birinde,aldığı darbelerden maça devam edemeyecek durum görmesi durumunda üstün boksör lehine oyunu durdurması.

RSH-H:Boksörlerden birinin nakavt olmamasına rağmen başına,çenesine aldığı darbeden dolayı maça devam edemeyecek durumda kalması ve bu nedenle orta hakemin oyunu durdurması.

Sağ Gard:Sağ kol ileride tutularak yapılan duruş şekli.

Sıklet:Boksta ağırlık esas alınarak yapılan yarışma bölümlerinden her biri.

Sinek Sıklet:48-51kg.arasındaki boks sıkleti.

Skiv:Boksörün vücut hareketi ile gelen yumruğa karşı yana çekilme,eğilme,geri çekilme gibi yöntemlerle savunma yapması.

Sol Gard:Sol kol ileride tutularak yapılan duruş şekli.

Stop:Maçı durdurmak için verilen komut.

Swing:Yana yatık biçimde yapılan vuruş.

Süper Ağır Sıklet:Amatörde 91 kilonun,profesyonelde 86.2 kilonun üstündeki yarışma dalı.

Tüy Sıklet:54-57kg.arasındaki boks sıkleti.

Velter Sıklet:67kg.lik boks sıkleti.

Yarı Ağır Sıklet:75-81kg.arasındaki boks sıkleti.

Walk- over:Herhangi bir sebeple bir boksörün sahaya çıkmaması ile elde edilen hükmen galibiyet.

WBA:Uluslararası Boks Birliği.

WBC:Dünya Boks Konseyi.

3.11. Cimnastik Terimleri

Açık Atlama:Atlama araçları üstünden bacakları iki yana açıp atlama.

Açık Duruş:Vücudun ayakta,gergin ve bacaklar yana açık bir şekilde durması.

Açılı Duruş:Vücudun topuklar bitişik,ayak uçları bir ayak genişliğinde açık olarak aldığı durum.

Adım Duruşu:Ayakta,öne bir adım atmış olarak alınan durum.

Akrobatik Cimnastik:Yarışma amaçlı akrobatik jimnastik kız-erkek,erkek-erkek,kız veya gruplarla(3'lü,5'li)yapılan belirli kurallar ve sınırlamaları olan,müzik eşliğinde ve belirli bir zaman sınırlaması içinde podyumlarda seri halde yapılan,bir baş hakem ve dört yan hakemin notsal değerlendirdiği spor.

Aksak Dövüşü:İki kişinin tek ayak üstünde,kollar göğüste kavuşuk durumda birbirlerini itme ve aldatma ile dengelerini bozarak öteki ayaklarını bastırmaya çabalamaları biçiminde yaptıkları eşli alıştırma.

Alan Cimnastiği:Açık havada yapılan jimnastik alışırmaları.

Alet:Cimnastikte kullanılan her türlü yardımcı araç.

Aletli Jimnastik:Aletlerle yapılan cesaret,kendine güven ve vücut güzelliği sağlayan hareketler.

Altın Beşik:Cimnastikte,bir elleriyle kendi bileklerini kavrayan iki kişinin,öteki elleriyle karşılıklı olarak birbirlerinin bileklerini tutmaları.

Amut Duruşu:Vücudun yerde veya atlet üzerinde,ellere,ön kollara dayanarak ve baş aşağı dikey olarak durma.El üstü duruş.

Anlatım Cimnastiği:Müzik ve ritm yardımıyla yapılan,itici gücünü duygusal yaşantıdan alan ve bir anlam taşıyan cimnastik türü.

Araçlı Cimnastik:Cimnastiğin araçta uygulanan bir türü.

Aralık:Toplu cimnastiklerde,birbirinin ardı sıra durarak dizilenleri ayıran derinlik ve açıklık.

Arkadan Asılma:Cimnastikte,sırtın araca dönük tutulduğu asılma durumu.

Artistik Cimnastik:Bireysel olarak yapılan,belirli kurallar ve sınırlamaları olan,kızlarda;atlama beygiri,asimetrik paralel,denge,yer olmak üzere dört,erkeklerde;kulplu beygir,yer,halka,atlama beygiri,paralel,barfiks olmak üzere altı aletin yer aldığı ve her aletle yarışmak zorunda bulunduğu,uygulaması zor,seyretmesi ise hayranlık uyandıran,yaşadığımız modern çağa çok uygun bir spor dalı.

Asimetrik Paralel:Bir cimnastik aleti ve bu alet üzerinde yapılan jimnastik hareketleri veya yarışması.Bayanlara özgüdür.Yan yana kurulmuş biri 1.50 m.öteki 2.30 m.yükseklikte iki barfiks biçimindedir.Bunların uzaklıkları ayarlanabilir.Yatay çubukların uzunlukları 2,40 m'dir.Bayan cimnastikçiler için hazırlanmış olan ve birbirine paralel duran iki büyük ve küçük barfiksten oluşan alet.

Atılım Duruşu(Öne -Arkaya-Yana):Türlü cimnastik alıştırmaalarına temel olan bir başlama duruşu;türlü yönlerle adım duruşlarında,gövdenin bükülü bacak üzerine eğilmesi ve gergin bacakla bir doğrultuya getirilmesiyle vücut ağırlığının o yöne aktarılması.

Atlama Beygiri:Cimnastikte kullanılan bir çeşit alet.Erkeklerde 1.35m.bayanlarda 1.10 m. yükseklikte ve bunlar üzerine tutturulmuş,yumuşak yüzeyli,deri kaplı kutu biçiminde bir gövdeden oluşan,erkekler uzunlamasına,bayanlar enlemesine kullanılan alet.

Ayakta Kipe:Ayakta duruştan,omurgayı öne bükerek devrilirken,hızla gerçekleştirilen yer kipesi.

Ayı Dansı:Cimnastikte bir araştırma.Eller dengeyi sağlamam için yanlara açılırken,sol diz bükülür ve çömelik duruşa geçilir.Sağ bacak gergin olarak ileri uzatılır.Sıçrayarak ayak değiştirilir.

Barfiks:Erkeklerle özgü olan 2.50 m yükseklikte iki dikey ayak ve bu ayaklar üzerine tutturulmuş 2.40 m uzunluğunda bir çelik çubuktan oluşan alet.

Baş Kipesi:El-baş üstü duruştan sırt üstü yatışa geçerken bacakların belden vuruşu ve ellerin yeri itişiyile yapılan ayağa kalkma hareketi.

Blanş:Vücudu,eller üzerinde yere paralel ve düz olarak tutma.

Cephe Duruşu:Cimnastikte,avuç içlerini ve ayak parmak uçlarını yere dayayıp,vücudun yüz yere dönük ve gergin olarak tutulduğu durum.

Cimnastik:Çevik,güçlü,dayanıklı,dinç,sağlıklı olmak,vücudun gelişmesini sağlamak amacıyla alet ve hafif araçlarla veya aletsiz olarak yapılan,yöntemli ve düzenli vücut hareketlerini ve bu hareketleri kapsayan yarışmalar.Kişinin hareket sistemine(sinir,eklem,kas ve bağlantı gruplarının)önem ve görevlerine göre uygulanması gereken ritmik,estetik,sanat görüşüne ve diğer amaçlara da yöneltebilen,kurallara bağlı kalarak beden ve ruh yapısının koordinasyonuna ulaşma imkanı veren sistematik hareketler.İnsan vücudunun hareketlerini mükemmelleştirmek ve uyum sağlamak,düzgün bir postür kazanmak için,analitik veya global olarak uygulanmış fizik egzersizler sistemi.

Cimnastik Araçları:Cimnastik alıştırmaalarında,türlü amaçlarla kullanılan taşınır ya da durağan araçlar.

Cimnastik Kasnağı:Çapı 0.80 m olan tahtadan yapılmış kasnak biçiminde jimnastik el aracı.

Cimnastik Topu:Cimnastikte el aracı olarak kullanılan 15-23 cm çapında hava dolu lastik top.

Cimnastik Yarışmaları:Denge aleti,atlama beygiri,kulplu beygir,halka paralel bar ve yer aletlerini kullanarak yapılan hareketlerden oluşan yarışmalar.

Değişmeli Takla:Eşlerden biri takla atarken ötekinin açık atlayışla üzerinden aşması ve bu durumu sırayla değiştirmeleri.

Denge Aleti:Üzerinde cimnastik hareketleri veya yarışması yapılan alet.Bayanlara özgüdür.Bu alet,1.10-1.20 m yükseklikte,5 m uzunluğunda ve 10 cm genişliğinde düzgün bir kalastan oluşur.

Denge Hareketleri:Denge aletleri kullanılarak yapılan cimnastik hareketleri.

Denge Kalası:1.20 m yükseklikte,piramit biçiminde,iki ayak üzerinde duran 5 m uzunluğunda 10 cm yürüme yüzeyi olan düzgün kalastan yapılmış denge aracı.

Denge Oturuşu:Yerden yüksekliği sınırlı dayanak yüzeylerde el ve ayakları kullanmadan oturarak sağlanan denge.

Denge Yürümesi(Öne-Arkaya-Yana):Araçta,yerde,sınırlı dayanak yüzeyi üstünde türlü yönlerle yürüme.

Derin Atlama:Cimnastikte,üst düzeydeki bir yerden aşağıya atlama.

Devrik Yatış:Cimnastikte,sırt üstü yatışta,bacakların kaldırılarak ayakların baş ucunda yere değdirildiği durum.

Dinlendirici Alıştırmalar:Cimnastik çalışmalarında,tek yönlü yüklenmeler yüzünden yorulan vücudu dinlendirmek için uygulanan neşeli,hafif devinimler.

Dirsek Teması:Yan yana sıralanmak için yeterli mesafe sağlamak üzere bükük dirseklerin birbirlerine zorlukla dokunması durumu.

Eğik Sıra:Cimnastik sırasının,bir ucundaki çengellerle yatay parmaklığa takılmasından oluşan eğik bir yüzey konumundaki türü.

El Aletleri:Cimnastikte kullanılan top,lobut,sopa,kasnak vb. hafif aletlere verilen ad.

Esnetme:Bazı nedenlerle kasılan kasları açmak,uzatmak için onların bağlı oldukları eklemlerde yapılan esnek,yaylı ve zorlu germe hareketi.

Fırlatma:Kol ve bacağın vücudun orta çizgisinden çeşitli yönlere ve son eklem olanağına değin hızla ve gergin olarak açılması.

Flick-Flack:Kolların aşağıdan,yukarıya-arkaya savrulmasından hız alıp sıçramak.Arkaya doğru el üstü yere düşmek.Yeri iterek,yeniden ayaküstü gelmek yoluyla,vücudun enine eksen etrafında tam bir dönüş yapması.

Gergin Oturuş:Vücudu dik tutarak gergin ve açık bacaklarla oturuş.Açık oturma.

Gergin Sıçrama:İki ayakla yeri itip,kolların önden yukarı savrulması ve bacakların geriye itilmesiyle vücudun,havada bir yay şeklini almasını sağlayan sıçrayış.

Gergin Yatış:Vücudun,başın yanlarından birbirine paralel uzanmış kollarla,sırt üstü yatmış bulunduğu durum,tepeden turnağa gergin yatma biçimi.

Gövde Kaldırmak:Cimnastikte,bükülmüş olan veya indirilen gövdeyi eski haline getirmek.

Halka:Yüksekçe bir yerde asılı iki çelik halat,bunların alt ucunda bulunan birbirlerine paralel iki halka düzeninden oluşan bir cimnastik aleti.

Kalça İtme:Kalçayı hızla öne doğru itme eylemi.

Kaplan Atlaması:Çift ayakla sıçrayıp kazanılan uçma hızıyla,araç ya da canlı engeller üzerinden aşıktan sonra,karşıdaki yardımcının omuzlarına dayanıp hız keserek ayak üstü düşme.

Karşı Devinim:Cimnastikte,herhangi bir alıştırmanın uyumlu akışına karşıt olan.

Kartal Duruşu:Bacaklar kalça genişliğinden biraz açık,vücut üst bölümü yere paralel olacak şekilde belden bükülü,kollar yanda açık olarak alınan durum.

Kasa:Cimnastikte,5-7 parçadan oluşan ve parçalarını alıp takmak yoluyla yüksekliği ayarlanabilen atlama aracı.

Kayma:Cimnastikçinin kulplu beygirde yer değiştirmesi.

Kolla Asılmak:Alıştırmaları yaptırmak için verilen kısa emirler.

Kondisyon Cimmastiği:Genel vücut gelişimini,yani tüm baş ve eklem gruplarına erişerek onların kuvvetlenmesini,hareketliliğini ve esnekliğini sağlayan bir cimnastik türü.

Koyundan Atlama:Cimnastikte,bu adı taşıyan araç üzerinden hız alarak türlü biçimlerde aşma.

Kurt Atlaması:Alet üzerinde bir bacağı kolların arasından,ötekini dışından geçirerek yapılan karışık atlayış.

Labut:Kolun gücünü ve savunma yeteneğini geliştirmek için kullanılan şişe şeklindeki değişik ağırlıklardaki ağaçtan el aracı.

Lutz Atlayışı:Arka arkaya giderken bıçağın dışını kullanarak yapılan ters saat yönündeki atlayış,sıçrarken havada bir dönüş yapabilmek için ayaklar birleştirme.

Maymun Yürüyüşü:Cimnastikte dizler gergin,eller ve ayaklar üzerinde (dört ayak) yürüme biçimi.

Mekik:Sırt üstü yatışta gövdeyi esnetme hareketi.

Metronom:Cimnastikte,bir egzersiz hareketi,Ayakta,bacaklar yana açılır.Eller baş üstünde uzatılarak bir sopa tutulur.Vücut sağa ve sola doğru eğilir.

Odun Yarma:Eller yukarıda kenetli açık duruşta,gövdenin hızla öne bükülerek yaylandırılmasıyla biçimlenen esnetme alıştırması.

Omuzda Tutuş:Kolların,dirsekler yere bakmak üzere elleri omuzlara değdirmek için bükülü tutulduğu durum.

Önden Asılma Terazı:Vücutun,yüz araca dönük,gergin ve yatay olarak kollarda asılı ve dengede tutulduğu durum.

Örümcek Duruşu:Vücutun yere çömelip,avuç içlerini yere dayamak ve diz altlarını ön kola bindirmek yoluyla aldığı durum.

Pandül Sallanması:Cimnastikte bir alıştırma.Aletten,ellerle asılarak ayaklar serbest bırakılır.Sağ ve sol kollar ardışık olarak çekilirken,gövde sağa ve sola sallanması.

Planş:Vücutu eller üzerinde yere paralel olarak dümdüz tutmak.

Plantar Fleksiyon:Ayak sırtının tabana doğru bükülmesi.

Ritmik Cimnastik:Müzik eşliğinde,belirli zaman parçaları içinde yapılarak tekrarlanan hareketler.Bir müzik eşliğinde iç,çember,kurdele,lobut gibi hafif aletlerle yapılan ve daha çok bayanlara özgü cimnastik.

Sarkaçlamak:Türlü tutuş ve duruşlarda gergin durumda bulunan vücut bölümlerini ağırlıklarıyla düşmeye ve sallanmaya bırakmak.

Savurma:Kol ve bacak gibi vücut bölümlerini ağırlıklarından yararlanarak omuz ve uyluk eklemleri etrafında türlü yönlerle doğru hızla çevirme.

Serçe Kavrayışı:Elin,baş parmağın öteki parmakları karşılamasıyla asılma araçlarını kavraması.

Simetrik Hareketleri:Cimnastik hareketleri uygulanırken,vücutun bir tarafına uygulanan hareketlerin diğer tarafına da uygulanması.

Tavşan Sıçraması:Yerde ya da araçtaki çömelik duruşta,çift el ve ayaktan birbiri ardınca hız alarak sıçrama ve ilerleme.

Terazi:Cimnastikte,vücutun,asılarak ya da dayanarak yere koştur bulunduğu denge duruşu.

Ters Beşik:Sırt üstü yatışta,kollarla bükülü dizleri kavrayarak sırt üzerinde,baş-ayak yönünde sallanma.

Ters Cephe Duruşu:Pozisyon,düz cephe duruşunun tersi.

Yan Cephe Duruşu:Vücutun yerde veya alette yani yere dönük,tek el ve ayak kenarına dayalı ve gerili tutulduğu durum.

Yaprak Kipisi:Paralel bar veya barfikste,asılma durumundan dayanma durumuna geçiş hareketi.

Yarım Dönüş:Cimnastikte,vücutun ön ve yan yönlerinin ortasına düşen bir doğrultuya yönelişi.

Yatay Parmaklık:Cimnastikte,birbirinden 0.85-1.00 m açıklıkta 2.80m yükseklikte dikmeler arasına 9 cm aralıkla dizilen,oval kesitli basamakları olan ve düşey olarak duvara bağlanan geniş merdiven biçiminde asılma ve tırmanma aracı.

Yaylanma:Vücut bölümlerinde,kasların gerilme ve kasılma gücü ile oluşan ve birbirini ölçülü olarak izleyen esnek yaklaşma.

Yer Cimnastiği:El ve bütün vücut bölümleri için yeri bir dayanarak düzeyi gibi kullanıp,düzenlenen hareketler bütünü.

Yunus Atlama:Çift ayakla sıçrayıp kazanılan uçma hızıyla,havadan eller üstüne yere düşerek uygulanan dayanmalı perende.

Zorunlu Hareketler:Artistik patinajda olduğu gibi cimnastikteki bazı yarışmalarda sporcuların yapmak zorunda oldukları,önceden belirlenmiş hareketler.

3.12. Eltopu(Hentbol) Terimleri

Açık Hava Hentbolü:Çim,toprak veya sert zemin gibi açık alanlarda on birer kişi ile oynanan el topu oyunu.

Adam Adama Savunma:Hücum oyuncularından her birinin birer savunma oyuncusu tarafından kontrol edilmesi.

Alçak Temel Atış:Gövdenin üst kısmının bükülü olduğu vaziyette,kolun da yere yakın olduğu durumdaki temel atış.

Aldatma:Hentbolde rakip oyuncuyu bilerek yanıltarak kendine üstünlük sağlama.

Altı-Sıfır Savunma:Savunmada yer alan oyuncuların tamamının savunma çizgisi üzerinde olduğu bölge savunması çeşidi.

Alttan Pas:İki oyun kurucu arasında veya oyun kurucular ile pivot arasında kullanılan pas türü.

Arkadan Atış:Kale sahası çizgisi civarında,durarak veya hareketli biçimde kullanılan yakın atış türü.

Arkadan Pas:Vücudun ve ayakların yön değiştirmeden topu hücum a niden katılan oyunculara verilen pas.

Aşırtma Atış:Kalecinin önde olduğu durumlarda topu onun kesemeyeceği şekilde havalandırarak kaleye gönderme.

Bağlı Oyun:Topun ve oyuncunun gideceği yerin daha önceden planlandığı oyun düzeni.

Basit Hücum:Ya kaleciden atılan pas ya da kapılan top sonrası bir veya iki oyuncu ile yapılan hızlı hücum türü.

Başlatma Atışı:Hakemin oyunun başladığını bildiren düdüğü.

Beş-Bir Savunma:Beş oyuncunun bölge savunması bir oyuncunun ise adam adama savunma yaptığı savunma çeşidi.

Bilekten Pas:Kolun önce aşağıya salınıp geriden öne ya da yana çevrilmesi ile verilen hızlı pas.Bu pasta top açılmış parmaklarla sıkıca sarılmış olmalıdır.

Bölge Savunması:Her oyuncunun bulunduğu bölgeden sorumlu olduğu alan savunması.

Çapraz Geçiş:Oyuncuların çapraz hareketlerle yer değiştirdikleri hücum hareketi.

Çift El Baş Üstünden İtme Pas:Topun iki elle baş üstünden geriye alınıp sert biçimde atıldığı pas.

Çift El Göğüsten Pas:Genelde bacak ve kol hareketi ile göğüste tutulmuş topla yapılan pas.

Dalma:Toplu veya topsuz hücum oyuncusunun rakip kaleye yaptığı hücum hareketi

Dayanma Adımlı Atış:Atış kolunun tersindeki ayağını yere dayayarak yapılan atış.

Dayanma Adımsız Atış:Koşu içinde yapılan atış.

Değişme Çizgisi:Orta çizginin iki kenarında bu çizgiye paralel olarak yer alan,saha içine ve saha dışına çizilmiş çizgiler.

Dört-İki Bölge Savunması:Savunma oyuncularından dördünün savunma çizgisinde diğer ikisinin de önde olduğu alan savunması türü.

Ense Pas:Baş yüksekliğindeki topla baş arkasından yana ve geriye doğru yapılan pas.

Kalça Yüksekliğindeki Atış:Elin topu arkasından kavradığı elin ve kolun kalça seviyesinde bükülü olduğu atış şekli.

Kale:İki metre yüksekliğinde ,üç metre genişliğindeki sayı yapılan bölge.

Kombine Hızlı Hücum:Fazla sayıda oyuncu ile yapılan atak.

Kombine Savunma:Oyunculardan bir bölümünün bölge savunması,bir bölümünün de adam adama savunma yaptığı savunma türü.

Öne Çıkma:Hücum oyuncusunun gol yapmasını engellemek için savunma oyuncusunun öne doğru çıkması.

Piston Hareketi:Öne doğru hareket halinde olan hücum oyuncusunun topla içeri dalması veya pas vermesi.

Serbest Atış:Rakibin faullü hareketi sonucu kazanılan atış.

Serbest Atış Çizgisi:Kaleden 9 metre uzaklıkta olan kale sahasına paralel kesik çizgiler.

Sıçrayarak Atış:Sol adımla başlayıp vücudun ağırlık merkezinin sıçrama ayağı üzerinde olduğu,kolun omzun gerili şekilde olduğu havada atış şekli.

Tek El Yerden Pas:Genellikle kale çizgisi oyuncularına aktarılan pas türü.

Tip Yapma:Oyuncunun topu yere vurup tutması.

Top Sürme:Hareket halinde topu yere vurdurarak ilerleme.

Üç-Üç Bölge Savunması:Üç oyuncunun savunma çizgisinde üç oyuncunun ise biraz daha önde olduğu savunma çeşidi.

Yana Bükülü Atış:Genellikle kanatlardan yapılan ve düşmeyle sonuçlanan, topun baş arkasından bükülü kolun aksi yönünden eli terk ettiği hücum atışı.

Yedi Metre Atışı:Yedi metre çizgisinden yapılan direkt ceza atışı.

Yedi Metre Çizgisi:Kaleden oyun alanına doğru 7 metre uzaklıkta çizilmiş kaleye paralel çizgi.

Yüksek Temel Atış:Koşu esnasında atılan atış.

3.13. Eskrim Terimleri

Altı Siperi:Rakibin silahını yukarı sağ dışa itip ,bu yönü kapatarak yapılan ve genellikle epede kola yapılan hamlelere karşı koyma amaçlı siper.

Beyaz Işık:Geçersiz vuruşları gösteren elektronik uyarı.

Basit Hamle:Doğru hamle,boşaltma,çevreleme ve kesme şeklinde yapılan hamle.

Boşaltma:Kapatılan yönden diğer yöne en kısa zamanda geçmek için yapılan hamle.

Çatma:Silahını rakibinin silahının uç kısmına dokundurarak sporcunun kendini emniyete alması hareketi.

Çevreleme:Silahın ucuna çember çizdirerek aynı noktaya dönme şeklinde yapılan hamle.

Doğru Hamle:Açık bulunan yönden doğrudan doğruya kolun gerilmesini izleyen hamle.

Dört Siperi:Yukarı içe gelen vuruşları etkisiz hale getirmek için kolun oynamayıp el ile ön kolun yer değiştirdiği siper.

Elektrikli Sinyal Düzeni:Flöre ve epe dürtüsünün yapılıp yapılmadığını gösteren sistem.

En Garde:Eskrimde vuruşmaya başlama.

Epe:Eskrimin üç ana dalından biri olan dürtüş silahı.Geçerlilik 750 gramlık basınçla olur ve geçerli bölge tüm vücuttur.Tası flöreye göre daha geniş ve ucunda düğme mekanizması vardır.

FIE:Uluslar arası Eskrim Federasyonu.

Fleş Hareketi:Hareket halindeyken yapılan ve silahın ucunun vücudun denge hareketinin etkisiyle ayağın yere basmasından önce rakibe değdiği bir saldırı hareketi.

Flöre:Eskrimin üç ana dalından olan dürtüş silahı.Geçerlilik 500 gramlık basınçla olur ve geçerli bölge kollar,bacaklar ve baş hariç vücudun gövdesidir.Tas kısmı epeye göre daha küçük ve ucunda düğme mekanizması vardır.

Gard:Silahı ve vücudu rakibin saldırısından korumak için hazır olmak ve kolaylıkla saldırı için pozisyon almak şeklindeki eskrimin temel pozisyonu.

Gard Çizgisi:Eskrim pistini ayıran orta çizginin gerisinde,her iki tarafta da var olan başlama çizgisi.

Göster:Kılıçta rakibin düşünce ve hamlesini anlamak için kesme hareketi veya kılıç ucu ile dürtüş şeklinde yapılan hareket.

Halte:Hakemin dur emri.

Hamle:Ön arka ayak dengesinin olduğu,silahsız elin destek durumunda olduğu eskrimin temel hareketi.Developpement.

Karşı Koyma:Rakibin hamlesini sezip o yönü kapatma hareketi olarak bilinen zaman vuruşu.

Kesme:Rakibin silahının namlusunu kontrol altında tutarak veya namluya değmeden boşta yapılan hamle.

Kılıç:Hem vuruş hem de dürtüş silahıdır.Geçerli bölge vücudun belden yukarısıdır ve sayı atak üstünlüğüne göredir.105 cm. uzunluğunda olup müsabaka süresi 4 dakikadır.

Kırmızı Işık:Tuşun geçerli olduğunu belirten elektronik uyarı.

Parad:Rakibin silahının yönünü değiştirmek için yapılan hareketler.

Pist:14 metre uzunluğunda,1.80 ile 2 metre genişliğinde dar,uzun eskrim karşılaşması alanı.

Pul:6-7 eskrimciden oluşan ve bunların birbirleriyle 3 dakika ve 5 sayı üzerinden karşılaştığı eskrim kümesi.

Riposte:Rakibin atağını önledikten sonra yapılan karşı atak.

Siper:Rakipten gelen dürtüşten korunma amaçlı pozisyon.

Sekiz Siperi:Aşağı sağ ve dışa gelen hamleye karşı yapılan siper.

Tuş:Eskrimde sayı.

Tuş Göstergesi:Beyaz,kırmızı ve yeşil renkte üç lambalı olan ve tuşları gösteren elektronik cihaz.

Yeşil Işık:Kırmızı ışık ile beraber tuşun geçerli olduğunu belirten elektronik uyarı.

3.14. Futbol Terimleri

Açık oyuncusu:Orta saha ve hücum hattının dış bölgelerinde,sahanın kenar kısımlarında oynayan oyuncu.

Adam tutma:Karşı takımdaki oyuncunun etkinliğini azaltma amacı taşıyan,kurallara uygun şekilde oyuncu takip etme eylemi.

Akın:bkz. atak.

Alan savunması:Bir takımın kendi yarı alanını savunma oyuncularıyla parsellemesine dayanan müdafaa biçimi.

Altı pas:Ceza sahası içinde bulunan,kale çizgisi ile 5,5 m. uzaklıktaki çizginin içinde yer alan bölge.Alanın boyutu 18,32 x5,5m.dir.

Altın gol:Eleme sistemli karşılaşmalarda kullanılan sistem.Karşılaşmada iki takım birbirine üstünlük sağlayamazsa penaltılara kadar olan uzatma süresinde atılan gol altın goldür ve karşılaşma o anda sonuçlanır.

Antrenör:Çalıştırıcı.

Asist:Gol pası.

Aşırtma:Oyuncunun karşı takım oyuncularının engelleyemeyeceği bir şekilde topu havalandırarak kaleye veya takım arkadaşına ulaştırma eylemi.

Atak:Gol atma amaçlı hücum girişimi.

Aut:Hücum oyuncusu tarafından topun korner çizgileri veya kale üstünden dışarı atılması.

Avantaj:Faul veya kusurlu hareketlerle rakibe karşı avantaj elde etme amacını önlemeyi amaçlayan kural.Oyuncu ,rakibinin engelleyici hareketine rağmen amacına uygun hareketi sürdürürse hakem oyunu devam ettirir.

Averaj:Takımların puan eşitliği halinde üstünlüklerini belirlemek amacıyla attıkları ve yedikleri golün farkına dayanan kural.

Ayak dışı:Ayak küçük parmağı,topuk ve bilek arasındaki bölge.

Ayak içi:Ayak başparmağı,topuk ve bilek arasındaki bölge.

Ayaktopu:Futbol

Başlama Vuruşu:Hakemin ilk düdüğü ile beraber bir oyuncunun topa vurması.santra vuruşu.

Bek:Bir takımın savunma hattının sağında veya solunda yer alan oyuncular.

Beşlik:Topu rakibin bacak arasından geçirme.

Bindirme:Topa sahip oyuncunun önüne fırlatarak pozisyon alma biçimi.

Bitiş Düdüğü:Hakem tarafından devrenin sona erdiğinin duyurulması.

Boş Koşu:Topsuz alanda hareketli olma.

Burun Vuruş:Topa dikine bir şekilde ayakkabının ön sivri kısmı ile vurma.

Ceza Sahası:Kale önünü kapsayan ve sahanın her iki yakasında bulunan bölge.Nizami ceza sahası 40,32x16,5m. Boyutundadır.Bu alan içinde kusurlu hareket penaltı ile cezalandırılırken kalecilere topu elle tutma imkanı verilmiştir.

Ceza Yayı:Ceza sahasının ön bölümünde,penaltı noktasına 9,15m.uzaklığındaki yarım çember şeklindeki çizgi.

Çalım:Toplu ya da topsuz şekilde bir oyuncunun rakip oyuncuyu geçmesi,üstünlük kurması.

Çelme:Oyuncunun rakibini engelleme,düşürme amacıyla ayağına darbe yapması,ayağını takması.

Çeyrek daire:Köşe yayı.Bayrak direğinden oyun alanı içine doğru 1m.yarı çaplı,korner atışı alanını gösterme amaçlı daire yayı.

Çift vuruş:Kasıt amacı taşımayan ancak kurallara aykırı olan faulde uygulanan vuruş türü.Bu vuruşta top saha içinde ikinci bir oyuncu tarafından oynanmadan kaleye girerse gol geçersiz sayılır.

Defans:savunma:Rakip takımın gol atmasını önleme amaçlı kurgu,faaliyet.savunma.

Degaj:Kalecinin topu rakip alana yollamak için önce topu elinden çıkarıp sonra ayağı ile vurması.

De-marke:Oyunda markaj altında olmama,boşta bulunma durumu

Derin Pas:Genellikle kaleye dik bir şekilde oyuncunun koşu yoluna verilen pas.

Devre:Futbol karşılaşmasının 45'er dakikalık iki bölümünden her biri.

Deplasman:Futbol takımlarının kendi sahaları dışında oynadıkları karşılaşmalara verilen ad.

Deplasman:Futbolcunun pasa yetişebilmek için bulunduğu yerden süratle hareketlenmesi durumu.

Diziliş:Oyuncuların sahaya yayılış şekli.

Dripling:Kısa vuruşlarla birlikte topla ilerleme,top sürme.

Dördüncü hakem:Maç öncesi,maç süresi ve sonrasında her türlü idari ve oyunla ilgili görevde orta hakeme yardımcı olan saha oyun alanı dışındaki hakem.

Elle Oynama:Bir oyuncu tarafından kasıtlı olarak avantaj sağlama amacıyla oynanması.

Endirekt Serbest Vuruş:bknz.çift vuruş.

Engelleme:Topla oynayamayan oyuncunun kasıtlı bir şekilde rakibine engel olması.Obstrüksiyon.

Faul:Engelleme,rakip oyuncuya kural dışı müdahale.

Falso:Topun yanına vurma şekli.

FIFA:Merkezi Zurih’te bulunan çeşitli futbol turnuvaları düzenleyen,kuralları uygulayan,değiştiren,futbolu yöneten;Uluslar arası futbol federasyonları birliği.

Fikstür:Sezon boyunca oynanacak müsabakların,haftalar halinde belirlenmesi ile oluşan tablo.Takım sporlarında görülen bu uygulama karşılaşmalar başlamadan önce hazırlanır.

Forma:Oyuncuların maçta giydiği,renkleri önceden tescil edilmiş tek tip giysi.

Forvet:Hedefi gol atmak olan hücum oyuncusu.

Frikik:Serbest vuruş.Faul yapılan takımın oyunu başlattığı vuruş.Rakip oyuncu bu esnada 9,15 m. uzakta olmalıdır.

Futbol:Ayaktopu.11’er kişilik iki takım arasında oynanan ve oyuncuların belli kurallar dahilinde topu rakip kaleye atmasına dayanan oyun.

Gol:Futbolda topun tamamının kale çizgilerini geçip kaleye girmesi ile oluşan sayı.

Göğüs:Topu havada göğüsle karşılama.

Gümüş Gol:Elemeli karşılaşmalarda normal süresinin berabere bitmesi durumunda kazanan takımı belirleme amaçlı uygulama.ilk 15 dakikalık uzatma devresinde eşitlik bozulursa süre bitiminde maç sona erer.Eşitlik bozulmazsa ikinci 15 dakika oynanır.Orada eşitlik bozulursa karşılaşma süre bitiminde sona erer.(Altın ve gümüş gol uygulaması 1 Temmuz 2004’ten itibaren kaldırılmıştır.)

Gözlemci:Futbol karşılaşmalarını ve görevlilerini izlemekle görevli kişi.

Hakem atışı:Bazı nedenlerle duran oyunu yeniden başlatmak amacıyla hakemin topu yere bırakarak oyuna sokması.

Hat-trick:Üçleme.Futbolda bir oyuncunun aynı karşılaşmada üç gol atması.

Hücum:Gol atma amaçlı eylem.

Hücumda Genişlik:Topa sahip takımın sahada enine paslarla rakibi dengesiz biçimde yakalama amaçlı oyun kurgusu.

Hükmen:Bir futbol takımının,yöneticisinin veya oyuncusunun futbol yönetmeliklerine aykırı davranışları sonucunda sahada aldığı sonuçların geçersiz sayılması,mağlup kabul edilmesi.

Iska Geçme:Oyuncunun girişim yaptığı halde topu ayağından kaçırma-sı.

Izgara:Kramponların altına çivilenen kösele veya sert lastik parçaları.

Kademe:Savunma ve hücum oyuncularının mücadelesinde diğer savunma oyuncularının yakın durması

Kale:2,44m. yüksekliği,7,32m. genişliği olan direklerle çevrili,arka ve yan yüzü ağlarla çevrilmiş,topun içine atılması amaç olan alan.

Kale Alanı:bkz. altı pas

Kaleci:Kaleyi savunmakla görevli,ceza alanı içinde belli kurallar dahilinde topu elle tutabilen oyuncu.

Kale Çizgisi:Kale doğrultusunda,iki korner direği arasında oyun alanını dipten sınırlayan çizgi.

Kale Vuruşu:Auta çıkan toptan sonra kaleci veya bir başka oyuncunun oyunu başlatmak için ceza alanı dışına doğru yaptığı vuruş.

Kaptan:Takım oyuncularını oyun içinde yöneten,takımı temsil yetkisi bulunan,sol kolunda özel renkli bant taşıyan sporcu.

Korner:Atak yapan takım oyuncuları dışındaki savunma amaçlı oyuncular tarafından topun kale çizgilerinin dışına atılması ile köşe gönderinden yapılan vuruş şekli.

Krampon:Spor ayakkabılarının altına yerleştirilen ve kaymayı önleyen,deri ya da madeni küçük parçalar.(yaygın kullanımı futbol ayakkabısı olan krampon mecazi olarak futbolcu kelimesi yerine de kullanılmaktadır.

Kontrpiye:Beklenmedik yön değişimi ile karasız kalma,yanılma durumu.

Kontratak:Savunmanın zayıf ve az olduğu durumlarda yapılan ani ve etkili hücum girişi.

Köşe Gönderi:Futbol alanının yan ve kale çizgilerinin kesişme noktalarının her biri.

Libero:Defansın arkasında oynayan,süpürücü tarzdeki oyuncu.

Markaj:bkz. adam tutma.

Ofsayt:Bir oyuncunun top kendi takımında iken,karşı takımın kalesine toptan ve kaleci dışındaki rakiplerden daha yakın olma durumu.Oyuncu kendi ayrı alanında veya rakip oyuncularla aynı çizgide ise ofsayt olmaz.

Orta Çizgi:Oyun alanının enine bir şekilde tam ortadan ikiye bölen çizgi.

Orta Hakem:Yan ve 4.hakemin karar verme aşamasında üstünde olan ve oyunu yöneten kişi.

Ortalama:Topu kale ağzında duran takım arkadaşlarına havadan yollama biçimi.

Orta Nokta:Orta çizginin tam ortasında bulunan ve oyun,devre,gol sonrası başlangıcın yapıldığı nokta.

Orta Saha:Sahanın orta bölümü veya bu bölümde oynayan oyuncular.Defansa dönük orta saha oyuncuları defansif orta saha,hücuma yönelik orta saha oyuncuları ise ofansif orta sahadır.

Orta Yuvarlak:Oyun alanının tam ortasında yer alan 9,15 m. çapındaki başlama vuruşu sırasında oyuncuların durması gereken yerleri sınırlayan çember.

Oyun Kurucu:Bir takımda taktik anlayışı uygulamada ve verimli oyun oynamak için önderlik yapan futbolcu.

Ön Libero:Defansın önünde görev yapıp rakibin hücumlarını engelleme,bozma görevli orta saha oyuncusu.

PAF:Profesyonelliğe aday futbolcu.

Pas:Oyuncuların el ve kol dışında kalan vücudunun herhangi bir yeriyle topu arkadaşlarına atması.

Pasif Ofsayt:Oyuncu ofsayt pozisyonunda olduğu halde,oyuna ve rakibine müdahalede bulunmadığı,kendisine ve takım arkadaşlarına avantaj sağlamadığı durum.

Penaltı:Oyuncunun kendi ceza alanı içinde rakibine yaptığı kural dışı hareket sonucu kullanılan direk ceza atışı.

Penaltı Noktası:Kale çizgisinden uzaklığı 11m.olan penaltı atışlarının yapıldığı nokta.

Plonjon:Kalecinin topu yakalamak amacıyla yere paralel bir şekilde yaptığı atlama hareketi,yatış tekniği.

Pres:Topa sahip olan oyuncuya bir veya birkaç oyuncu ile birlikte yapılan topu kapma veya oyun bozma amaçlı baskı.

Rövaşata:Havadan gelen topa havada müdahale etmek için ayaklarını havalandırıp kendisini geriye ve yere doğru atarak ayaklarıyla topa makas gibi vurması.

Sağhaf:Sağ oyun kurucu.

Santra:bkz. başlama vuruşu

Santrahaf:Orta oyun kurucu

Santrafor:Hücumun ortasında oynayan,gole dönük oyuncu.

Serbest Vuruş:Ceza sahası dışında kural dışı hareketler sonucu,hatanın yapıldığı noktadan kullanılan ceza vuruşu.

Solhaf:Sol oyun kurucu.

Stadyum:Takım oyunlarının gerçekleştirildiği,seyircilerin oyunu izlemeleri için gerekli alan ve düzeneğin bulunduğu yapı.

Stoper:Savunmanın ortasında oynayan,hava hakimiyeti olan,kesici özellikteki oyuncu

Sürgü Düzeni:Savunma,orta saha ve hücum oyuncularının birbirleriyle bağlı olarak kapanıp açılmalarına dayanan oyun sistemi.

Şişirmek:Genellikle savunma oyuncularının uyguladığı gelen topu uzunca bir mesafeye havadan yollama eylemi.

Şut:Oyuncunun topu ayağı veya kafası ile takım arkadaşına,kaleye veya saha dışına gönderdiği vuruş.

Taban Girmek:Ayağında top olan oyuncuya rakip takımdan bir oyuncunun ayağının tabanı ile karşı koyması.

Taç:Topun yan saha çizgilerinden dışarı çıkması.taç atışı iki elle,baş arkası ve üstünden,ayaklar yerden kesilmeden yapılır.

Tekmelik:Oyuncuların bacak kemiklerini darbelerden koruma amaçlı tozluklarının içine giydikleri sert ve özel korumalık.

Teknik Futbolcu:Fiziki mücadelenin ötesinde futbol zekasına sahip,iki ayağını iyi kullanabilen,topla iyi oynayan futbolcu.

Temdit Penaltısı:Devrelerin veya kupa maçlarında uzatmaların bittiği anda verilen penaltı.Burada atış yapıldıktan sonra karşılaşma sona erer.

Top:Ağırlığı 410-450gr.çevresi 68-70cm.olan genellikle meşin futbol oyun aracı.

Top Tekniği:Topu kullanabilme becerisi,top ile dilediği tarzda oynayabilme.

Tozluk:Dize kadar gelen özel futbolcu çorabı.

UEFA:Merkezi Nyon ‘da bulunan Avrupa Futbol Federasyonları Birliği.

Verkaç:Duvar pası.topa sahip olan oyuncunun topu yakındaki arkadaşına vererek boş alana kaçması ve topu tekrar alma eylemi.

Vole:Top yere inmeden havada iken vurma.

Vücut Çalımı:Oyuncunun,rakibini kıvrak hareketlerle geçip topla ondan uzaklaşması.

Wm düzeni:Hücum ve savunmanın arka oyuncularla desteklendiği oyuncuların sahaya dizilişinin wm harflerini andırdığı futbol oyun sistemi.

Yardımcı Hakem:Futbol sahasının iki kenarında görevli,orta hakeme yardımcı olan hakem.

Yarı Vole:Top yere değeri değmez havalanırken vurma.

3.15. Güreş Terimleri

A Tere:Oyunun yerde başlaması.

Aba Güreşi:Diz kapağına kadar uzanan,kolsuz,sağlam,koyun veya keçi yününden yapılmış önu açık giysilerle yapılan geleneksel Türk güreşi.

Açık Düşme:Yağlı veya karakucak güreşlerinde kış üstü düşmesi.Ayrıca sırtın veya iki dirseğinin yere değerek göğüs bölgesinin havaya döndüğü durum.

Açma:Kilitlenen oyunu güç veya taktik kullanarak oynanabilir hale getirme.

Ağır Sıklet:Asgari sınırı belirli bir kilo olan en yüksek ağırlıktaki sporcular ve bu sporcuların kategorisi.

Altın Kemer:Yağlı güreşlerde birinci olan sporcuya verilen ödöl.

Altta Yatmak:Güreşte çömelme durumunda ve yüzü yere dönük şekilde oyuna başlama durumu.

Altta Kalkma:Altta kalan güreşçinin güç ve taktik deneyerek bu durumdan kurtulup ayağa kalkması.

Akadan Çapraz:Rakip güreşçinin arkasından alınan çapraz durum.

Ara Boynu:Altta bulunan güreşçi kendisine sarma takan rakibinin kafası ve boynunu kontrol etmeye çalışır.Üsttekinin boynu alttakinin boynuna geçer.Sarmayı çıkaran güreşçi kafasını kaldırıp rakibini yana çekip yenmesi şeklinde gelişen oyun.

Arap Oyunu:Yerde bulunan rakibine sarmayı soldan takarak sağ kolunu geriye alma yöntemiyle yüklenme ve sırtüstü yere indirme.

Aşıрма:Kündeye veya askıya alınan güreşçinin sırtüstü yere atılması.

Ayak Kündesi:Güreşçinin ayaktayken rakibini bir bacadan kavrayıp iki eli göbek üzerinde birleştirme yoluyla uyguladığı künde biçimi.

Ayak Bravlesi:Yerdeki güreşte,üstteki rakibinin sağ kolunu sağ elle kavrayıp sağ diz üzerinde yürürken sağa doğru devrilip sol ayak topuk kısmını rakibin aynı kısmından havalandırarak dönme hareketi.

Ayı Dönmesi:Güreşçinin başını ve iki elini yere koyarak yaptığı öne ve arkaya köprü hareketi.

Bağda Atma:Güreşçinin bacağını rakip güreşçinin bacağına dolaması.

Bastırma:Tek veya çift dalarak rakibi alta alma.

Baş:Yağlı güreşte sıralanan derecelerin en büyüğü.

Başaltı:Yağlı güreşler ile aba güreşlerinde baştan sonra gelen kategori.

Başpehlivan:Yağlı,karakucak,aba gibi geleneksel Türk güreşlerinde rakiplerini yenerek birinciliğe ulaşan güreşçi. Boyunduruk:Rakibin başını koltuk altına alarak boynuna kol dolama oyunu.

Bel Kündesi:Güreşçinin ellerini arkadan uzatıp rakibin göbeğini kilitleyerek oluşturduğu künde.

Bilek Güreşi:İki kişinin dirseklerini düz bir yüzeye dayayıp birbirlerini elerlinden kavrayarak bileklerini bükme,yere değdirme amacına dayanan kuvvet yarışı.

Boğma:Güreşte kural dışı hareket.Kolun rakibin altta olduğu sırada çene altından geçirilip onun nefessiz kalmasına neden olacak kadar bastırma hareketi.

Bohçalama:Güreşçinin kolunu alttaki rakibinin ensesinden,diğer kolunu da bacağının arasından geçirerek iki eli göğüs seviyesinde birleştirerek rakibi başının üzerinde dikerek çevirme hareketi.

Boyunduruk:Rakibin başını koltuk altına alıp boynuna kol dolama.

Bravle:Altta olan güreşçinin beline sarılmış olan rakibini kılçık hareketi ile bileğinden yakalamış olduğu halde yana devirmesi hareketi.

Budama:Rakip güreşçinin kollarını üstten alttan vurarak açma.

Burgu:Yerde bulunan rakibin sol kolunu geriye alarak arkadan yüklenip indirme ve el değiştirerek sırtüstü çevirme.

Büyük Orta:Geleneksel Türk güreşlerinde başaltı ile orta boy arasındaki derece.

Cazgır: Yağlı güreşte güreşçileri yüksek sesle halka tanıtarak güreşler hakkında bilgi veren kimse.

Centre:Hakemin güreşçileri ortaya davet etmesi.

Çevirme:Yüz üstü yere yatmış rakibini güç ve oyun kullanarak sırt üstüne getirme durumu.

Çırpma:Yerdeki rakibi belinden kollar ile sıkıca tutup köprü ile çevirme oyunu.

Çift Burgu:Elleri alttaki rakibin koltuk altından geçirerek sırtta kenetleyip yapılan burgu.

Çift Dalma:Rakibin iki ayağını iki elle kapmak için yapılan oyun.

Çipe:Ayakta rakibin kolunu kavrayarak ters taraftaki koltuk altından boştaki elle sırttan kavranması.Sonra sırttan aşılarak yere indirilmesi.

Çoban Kösteği:Genellikle karakucak oyununda görülen rakibin topuğunu elleme oyunu.

Çökertme:Rakibi elerli ve dizi üstüne düşürme.

Çömlek Kırmayı:Alttaki güreşçinin uyguladığı kontra bir hareket.Bir bacağını rakibe kaptırmış güreşçinin bu ayakla üstündeki rakibinin öteki ayağını alttan çengelleyip kıç üstü oturtuktan sonra yaslanarak açık düşürmesi.

Dalma:Tek veya çift olarak uygulanan rakibin ayaklarına aniden inerek ayağını veya topuğunu kapma oyunu.

Dayama:Geleneksel Türk güreşinde rakibin oyun yapmasını engelleme amacıyla kolları ile rakibini oyun yapamaz hale getirme.

Dawai:Hakem tarafından verilen çalış komutu.Bu komut güreşçileri daha aktif olmaya davet eder.

Deste:Geleneksel Türk güreşinde derecelerin en küçüğü.

Deve Yuları:Rakibin başını koltuk altına alarak çenesinin altından avuçlama hareketi.

Dirsek Kırma:Rakibin dirseğini ters yönde zorlama.

Dolu Kalkma:Alttaki güreşçinin üstündekinin paçasından tutarak ayağa kalkması.

El Değmez Oyunu:Öne doğru gelirken kol bağlayarak rakibe çengel atma oyunu.

El Ense:Kol ve el yoluyla rakibi ensesinden yakalayarak dengesini bozma hareketi.

Ense Bağlama:Yağlı güreşte iki güreşçinin birbirlerini enselerinden tutarak beklemleri.

FILA:Uluslararası Amatör Güreş Federasyonu.

Grekoromen Güreş:Ayakları tutmanın,ayaklara dalmanın yasak olduğu belden yukarı yapılan güreş dalı.

Hırpalama:Güreş boyunca rakibi yorma ,oyundan düşürme.

İhtar:Pasif güreşen,oyun yapmayan güreşçiye verilen uyarı.

Jambe:Grekoromen güreşte ayak hatasını bildiren hakem komutu.

Kaçak Güreş:Genelde güçlü bir rakibe karşı oyun girişiminde bulunmadan çekingen bir tavırdaki güreşi sürdürme.

Kafakol:Rakibin kolu bilek veya dirsekten tutularak boşat kalan kolla kafasının iyice sarılması.

Kapan:Güreşçinin tek veya çift kolu rakibinin koltuk altından geçirerek ensesine bastırma.

Kara zelve:Yağlı güreşte rakibin başını koltuk altına sıkıştırıp kışpetin arka kasağından tuttuktan sonra iç sarma vurma.

Karakucak Güreşi:Toprak alanda,çimde ve bunun gibi alanlarda çıplak ayakla yapılan,vücudun üstünün açık altta da pıtpıt denen giysi ile yapılan geleneksel Türk güreşi.

Kazık:Genellikle yağlı güreşte görülen eli rakibin kışpetinin içine sokarak onu yere indirme oyunu.

Kepçe:Rakibin arkasından bacakları arasına el sokma oyunu.

Kılçık Atma:Alttaki güreşçinin üstündeki rakibini kalça oyunu ile yana devirmesi.

Kıspet:Yağlı güreşte deriden yapılmış dar paçalı meşin pantolon.

Kle:Yerde olan rakibin kolunun altından el geçirerek ensesinden kavrama.

Kolbastı:Yerde ve ayakta olmak üzere iki türü olan güreş oyunu.Yerde olan kolbastıda sol kol rakibin sol direğsinden geçirilerek bacak arasına sokulur.Ya da arka ukur bağından tutularak belden aşağı kısım ileri kaydırılarak aynı kol üzerinde dnlme yoluyla rakip alta alınır.Ayakta ise sol kol rakibin pazı hizasından bacak arasına takılır.Greşi sol dizinin üzeri-ne doğru dönerek rakibin arkasına geçer.

Kol ekme:Rakip güreşçinin bileğinden tutup kendine çekme ve kolu rakibin arkasına dolama.

Kol Kapma:Rakibin kolunu koltuk altında tutup bileğini koltuğunun altına sıkıştırma yoluyla gövdesinin altına girme,onu aşırma.

Kol Sarması:Rakibin konu kapıp kendi bedenine dolama ve onu yere indirme oyunu.

Köstek:Yağlı güreşte yerdeyken iki kolla ve iki bacakla birden rakibin ayaklarını sıkıca sarma.

Kravat:Rakip güreşçinin boynunu kolla sararak koltuk altına sıkıştırma.

Künde:Alta aldığı rakibinin bir eli önünden birini de arkasından geçirip kilitleyerek tuş yapmayı amaçlayan oyun.

Makaban:Aba güreşlerinde güreşçinin ısınması.

Makaslama:Bacakları rakibin boynuna , kafasına ve vücuduna dolayarak kontrol altına alma.

Mayo:Greşiyi sıkıca örten ,kolsuz,tek parçalı ve kısa paçalı giysi.

Meydan:Yağlı güreşin yapıldığı alan.

Minder:Yerden yüksekliği 1.10m.'yi geçmeyen,9 metre çapında dairesel deri veya kauçukla kaplanmış alan.Minderde 7 metrelik iç kısım,1 metrelik pasivite bölgesi bulunur.

Minder Amiri:Kuralları uygulayıp denetleyen,orta ve masa hakemlerinin çalışmalarını gözetleyen görevli.

Minder Güreşi:Serbest ve grekoromen güreşlerin genel adı,minderde yapılan güreşler.

Minderden Kaçma:Zor durumda kalan güreşçinin minder dışına kaçması.

Nara:Geleneksel Türk güreşinde atak yapacak güreşçinin rakibini uyanık olmaya davet etmesi.

Oyun Almak:Rakip üzerinde herhangi bir güreş taktiğini uygulamaya geçme.

Oyun Bağlama:Bir oyunu uygulayıp sonucuna vardiırmadan bekletme durumu.

Oyun Bozma:Rakibin taktik ve oyunlarını kuvvet ve beceri ile boşa çıkarma.

Paça:Yağlı güreşte kışpetin bağ ile bağlanmış en alt ucu.Bu parça ile paça kasnak,paça kazık,paça kapmak gibi türlü oyunlar gelişmiştir.

Pankreas Güreşi:Belli sportif kurallardan yoksun,boks-güreş karışımı,nispeten tehlikeli kırııcı,sert bir dövüş sporu.

Parade:Rakibin uyguladığı bir oyunu hem boşa çıkarmak hem de ona üstünlük sağlamak için karşı oyun geliştirme.

Parsa:Yağlı güreşte oyun bitiminde güreşçiler için toplanan para.

Pasivite Bölgesi:Güreş minderinin merkezinde olan kırmızı renkli 1m.'lik bölge.

Pehlivan:Geleneksel Türk güreşçisi.

Peşrev:Yağlı güreşte güreşçilerin karşılaşma başlamadan önce elleriyle yaptıkları ısınma gösterisi.

Profesyonel Güreş:Gösteri niteliğinde olup ticari amaç gözetilen kuralların olmadığı boks-karate-tekvando karışımı tehlikeli bir dövüş sporu.

Saban Sürme:Rakibini yüzüstü yakalayıp ayaklarından tutarak sürüklenme.

Salto:Rakibin kollarını bedeniyle kavrayarak onu vücudunun üst bölümünden hareketle türlü yönlerde savurmaya,devirmeye çalışma.

Salut:Güreşçilerin birbirlerini selamlaması,el sıkmaları.

Sarma:Güreşçinin kendi ayağını rakibin ayağının iç kısmına dolması.Özellikle Yağlı ve karakucak güreşlerinde sık kullanılan bu teknik sarma bravlesi,sarma burgusu,sarma gerdanlama,sarma kle gibi bölümlere ayrılır.Ayrıca sarmadan dönme ve sarma karşılığı gibi yöntemler de geliştirilmiştir.

Serbest Güreş:Ayaklar dahil olmak üzere bedenin her yanına oyun uygulamanın serbest olduğu minder güreşi.

Supleks:Rakibi belinden iyice kavrayarak kaldırıp arkaya fırlatma hareketi.

Şiraze:Kispetin paçası.

Tartma:Rakibini kucağa alıp ayağını yerden kesme.

Taşlama:Rakibin belini kontrol altına aldıktan sonra ayakla sağ topuğundan yana doğru çekme.

Tek Dalma:Aniden rakibin tek bacağına iki elle kavram girişi.Bu sırada arka ayak önde,kafa içeriye alınmış durumdadır.

Tek Kol:Rakibin sol kolu bilekten yakalanıp sağ elle çekilirken sol kol omuz üstüne alınarak sola yarım dönüş yapılır.rakibin bu hareketle omuzdan öne indirilmesi hareketidir.

Ters Salto:Başı öne eğili rakibin kafasıyla yakalanan kolunun ters kavranmasıyla yapılan omuzdan atma oyunu.

Ters Paça:Rakibin arkasından paçasını yakalama.

Tuş:Güreşte rakibin iki omzunu yere değdirip en az üç saniye yere yapışık halde bekletme.

Up:Güreşin ayakta devam edeceğini bildiren hakem komutu.

Üstten Budama:Rakibin kollarının ön bölümüne yüklenerek onu yana doğru savurma hareketi.

Yağlı Güreş:Çayırda yapılan ve vücudun üst kısmının açık,alt kısmının kispet denen giysiyle örtüldüğü,vücudun ve kispetin yağlanmasıyla gerçekleştirilen geleneksel Türk güreşi.

Yan Baş:Hızın önemli olduğu bir güreş oyunu.Rakibin baskısı altındayken onun kollarından sıyrılarak koluyla koltuk altından itip yan tarafa savurması.

Yerde Başlama:Minder dışına çıkmış güreşçilerin durumuna göre uygun yer duruşuna göre başlatma.

3.16. Halter Terimleri

Askıdan Kaldırış:Çekiş anında barın belli bir noktada durdurulması ve oradan kaldırmaya devam etme.

Atış:Bar omuzlar üzerinde dururken dizlerden esnetme hareketi ile bara hareket kazandırarak göğüsten yukarı doğru kaldırma.

Ağırlıklı Isınma:Fazla ağırlık kaldırmadan önce daha hafif ağırlıklarla kaldırışlara hazırlanma.

Bacakla İtme:Kaldırış sırasında bacakların bükülerek harekete yardımcı olması durumu.

Bağcıklı Tutuş:Antrenmanlarda kullanılan bileklere sarılı bağcıkların bara dolanması şeklindeki tutuş.

Bar:Her iki ucunda ağırlıkların birbirine metal bir bağlantı,disk ve kelepçelerden oluşan yarışma aleti.

Basit Tutuş:Dört parmağın içeride,baş parmağın da barın ve diğer parmakların üzerinde olduğu duruş şekli.

Baskılama:Barı yerden kesme.

Çekiş:Düşüşe hazırlanmak için barın yerden yukarıya doğru kaldırılmasıdır.

Çekiş ile Düşüş:Haltercinin tam doğrulduktan sonra bacaklarını kırarak barın altına girmesi.

Çökerek Düşüş:Ayakların aynı anda yana açılarak bükülü hal aldığı çöküş hareketi.

Diz Bükme:Kaldırış sırasında dizin öne doğru yaptığı hareket.

Diz Değdirme:Haltercinin barın altına girdiği durumlarda dizinin yere değmesi.

Dönme:Kaldırış sırasında barın veya sporcunun yan tafralardan birine dönmesi.

Duraksama:Barın hareketini çekiş anında kısa bir an bekletme.

Düz Tutuş:Tutuş kuvvetinin az olduğu parmakların hepsinin barın bir tarafında olduğu tutuş şekli.

IWF:Uluslar arası Halter Federasyonu.

Kilitli Tutuş:Başparmağın son ekleminin aynı elin diğerk parmakları ile tutunmasından oluşan tutuş şekli.Kretaj.

Klasik Kaldırışlar:Halter yarışmalarında kullanılan koparma ve silkmeden oluşan kaldırışlara verilen ad.

Kolla Çekiş:Silkmenin omuzlama bölümünde veya koparmada yavaşlama ya da duraksamadan sonra bir veya iki kolun bükölerek hareketin tamamlanması.

Kontrol:Barın altına düşüşten sonra sabit durumda gelme.

Koparma:Tek hareketle halteri yerden başın üzerine kaldırma şeklindeki halter stili.

Koparma Tutuşu:Koparmada barı uygun genişlikte tutma.

Makas:Kaldırış sırasında bir bacağın önde diğerkinin arkada dizlerin bükölü olduğu duruş şekli.

Muntazama:İki kolla yukarıda tutuş.

Normal Başlama:Haltercinin barı kaldırırken hareketsiz durması.Statik start.

Omuzlama:Silkmede barın omuzlara kadar tek hareketle çekilerek barın göğse dayanmaması ve köprücük kemiklerine değıp tam bükölmüş kollar üstünde durması.

Sabitlemek:Barın baş üzerinde kol uzunluğu kadar mesafede kollarla tutulması durumu.

Silkme:İki aşamalı kaldırış hareketi olarak önce omuzlama sonra barı baş üzerine alarak kolları dikey vaziyete getirmeden oluşan halter stili.

Tam Doğrulama:Barı diz seviyesinin üstünde çekerek vücudun tam olarak açılması durumu.

Tutuş:Barın eller içinde kavranış yöntemi.

Yarım Çöküş:Dizlerden az bükülme ile yapılan çöküş şekli.

3.17. Judo Terimleri

Ayakta:Judo karşılaşmasının iki evresinden biri v her iki sporcunun da ayakları üzerinde mücadele etmesi.Tachi_waza.

Bacak Sarmayla Atma:Rakibin bir bacağına hamle yaparak yere düşürme.Kawazu_gake.

Başla:Hakemin oyunu başlatma komutu.Hajime.

Bekle:Hakemin oyuna girmeme yolundaki komutu.Mattei.

Berabere:Karşılaşmada üstün gelen tarafın olmaması.Hıki_wake.

Birleşik Galibiyet:Rakibi ihtar almış sporcunun tam puana yakın puan alarak galip gelmesi.Sogo-Gachi.

Bozulma:Oyunun yarıda kalması veya yarıda bırakılması.

Çeyrek puan:Rakibi tam sırt üstü düşüremeyen,yan düşüren,rakibi yerde 20-24 saniye tutarak kazanılan puan.

Denge Bozma:Rakibin oyun kurgusunu yok etme.Kuzushi.

Devam:Oyunun sürmesi yönündeki hakem komutu.Yoshi.

Diskalifiye:Rakibe tam puan verilmesi.Hansoku Make.

Fırlatma:Rakibi hızlı bir şekilde oyun dengesinden savurma eylemi.Nage.

Galibiyet:Karşılaşmayı kazanma.Gachi.

Hakem:Judo karşılaşmalarında karar veren yönetici,görevli.Shinpan.

Hareketsiz Kalma:Hakemin oyuncuların kıpırdamaması yönündeki komutu.

Hükmen:Mücadele etmeden galibiyet.Fusen_Gachi.

İhtar:Rakibe yarım puan verilmesi.Keikoku

İkaz:Rakibe sekizde bir puan verilmesi.Shido.

Judo:Nazik olma ve yaşamın yolu anlamlarını içeren ju ve do birimlerinden oluşan,nezaket,uyum yolu anlamına gelen bir spor dalı adı.

Judocu:Judo yapan sporcu.Judoka.

Judo Kıyafeti:Ceket(uwagi),pantolon(shatagi),kemer(obi)kısından olşan judu sporu giysisi.Judogi.

Küçük Avantaj:Kınsa.

Karşılaşma:Shiai.

Karşılaşma Alanı:Judo karşılaşmalarının yapıldığı yer.

Mağlup:Karşılaşmayı kaybeden taraf.Make.

Öğrencilik:Judoyu öğrenme ve başlangıç aşamalarında eğitim alma.Kyu.

Pes:Rakibin üstünlüğünü kabul edip karşılaşmadan çekilme.Maitta.

Sekizde Bir Puan:Koka.Rakibi kalçası üstüne düşüren veya yerde sırt üstü 10-19 saniye tutarak kazanılan puan.

Tam Puan:İppon.Rakibi yere sırt üstü düşüren iyi bir atış veya rakibi yerde otuz saniye sırtüstü tutarak,rakibin pes etmesi ya da iki yarım puan ile kazanılan on puan.

Terk:Türlü nedenlerden dolayı karşılaşmayı bırakma.Kiken.

Tutuş:Rakibi tutma veya tutuşun başlaması ile ilgili hakem komutu.Osea_komi.

Tutuş Bozulması:Rakibin tutuştan kurtulması.Osea_komi_toketa.

Uсталık Derecesi:On farklı aşaması olan beceri sınıfı.Dan.

Uyarı:Rakibe çeyrek puan verilmesi.Chui.

Üstünlükle Galibiyet:Karşılaşmayı puan üstünlüğü ile bitirme.Yüksei_gachi.

Yarım Puan:Waza-ari.Rakibi tam olarak sırtüstü düşüremeyen veya rakibi yerde 25-29 saniye tutarak alınan puan.

Yer:Karşılaşmanın iki evresinden biri ve sporcuların yerde mücadele etmesi.Newaza.

3.18. Kano Terimleri

Akarsu İniş:Zorluk derecesi en yüksek nehirlerde yapılan kano yarışı.

Durgunsu Kano Sürat:Durgun su veya çok yavaş akan sularda akan akarsularda yapılan 500m., 1000m.,10000 metrelik tek veya takım halinde yapılan yarışlar.

Kano Polo:Biri kaleci olmak üzere beşer kişilik takımlar halinde yapılan takım yarışı.

Kano Yelken:Tek kişilik kanolara yelken takılarak zamana karşı yapılan yarış.

Kapı:Nehirde karşıdan karşıya gerili iplere bağlı çubuklardan oluşan,1.2m. genişliğinde ve yarışmacının dokunmadan geçmek zorunda olduğu işaret.

Tabi Mania:Kaya,akıntı savurması.

3.19.Masa Tenisi Terimleri

Ağ:Oyun masasını tam ortadan ikiye bölen 15.25 cm yüksekliğindeki file gözlerinden oluşmuş engel.

Atak:Top en yüksekte iken sayı alma amaçlı düz vuruş.

Backspin:Topun geriye doğru dönerek karşı tarafa gitmesi.

Blade:Raketin tahta kısmına verilen ad.

Blok:Rakibin topa verdiği hız ve falsoyu kullanarak yapılan topun genellikle yükseldiği zaman yapılan masaya yakın vuruş.

Çapraz Vuruş:Köşeden karşı köşeye yapılan sert vuruş.Cros-court.

Deep:Masanın dışına yakın noktalara atılan top.

Defans:Geriden atak topuna yapılan alttan falsolu vuruş.

Dış Vuruş:Raketin dış yüzüyle yapılan vuruş.Backhand.

El sıkışmak:İç ve dış vuruş için uygun olan,en yaygın raket tutma şekli.

Flat:hızlı ve falsosuz giden top.

ITTF:Uluslar arası Masa Tenisi Federasyonu.

İç Vuruş:Raketin iç tarafı ile yapılan vuruş.Forehand.

Hitter:Ana vuruş olarak şut atan oyuncu.

Kalem Tutuş:Genelde Uzakdoğu ülkelerinde yaygın olan,iyi iç vuruş imkanı veren raketi dikine tutma şekli.Penholder.

Kapalı Tutuş:Raketin topa vuran yüzünü masaya doğru eğik olarak ve masa ile dar açı yapacak şekilde tutmak.Closed.

Kesici:Oyun tarzı olarak kesme hareketini kullanan oyuncu.Chopper.

Kesme:topun geriye doğru dönme hareketi ile karşı alana gitmesi.Chop.

Kısa Vuruş:Topu karşı tarafta fileye çok yakın bir bölüme atmak.Drop Shot.

Klasman Puanı:Oyuncunun katıldığı turnuvalar sonucu aldığı puan.Rating.

Let:Servis te topun fileye değmesi veya oyuna harici kalması gibi etkenlerle servisin tekrarlanması.

Lob:Rakipten gelen sert vuruşu masadan uzak durumda geri göndermek için yapılan savunma vuruşu.

Loop:Masa tenisinde topun hızlı bir şekilde ileriye doğru gitmesi.

Masa:Genellikle tahtadan yapılan,dikdörtgen şeklindeki uzun kenarı 274 cm,kısa kenarı 152,5 cm,yerden yüksekliği 76 cm olan üzerinde masa tenisi oyun oynanan araç.

Öldürücü Vuruş:Rakibin karşılayamayacağı biçimde yapılan sayı vuruşu.Kill,smash.

Ölü Top:Hiç falsosu olamayan top.Dead.

Paralel Vuruş:Topun masaya paralel olarak karşı köşeye gönderilmesi.Down The Line.

Ping Pong:Masa tenisinin halk arasındaki adlarından biri.Masa tenisinin ilk adı.

Ralli:Topun oyunda olduğu dönem.

Set:Yirmi bir sayıyı kapsayan oyun bölümü.

Set Sayısı:Kazanıldığında seti bitirecek sayı.

Sidespin:Topun havada sağa veya sola doğru eğri çizgiler çizerek gitmesini sağlayan vuruş.

Spin:Topun dönmesi.Üstten yukarıya doğru yapılan vuruş.

Şut:Masaya yakın konumdan yapılan falsolu veya falsosuz vuruş.Drive.

Top:Selüloidden yapılmış çapı 38 mm ağırlığı 2,5 gr. Aoaln beyaz renkli ve küre şeklindeki araç.

3.20. Okçuluk Terimleri

Alan Okçuluğu:Belli bir alan üzerinde çeşitli yönlerdeki türlü büyüklüğü olan dört hedefe ok atmaya dayalı bireysel okçuluk çeşidi.

Alan Turu:Bölümünde 56 atış olan iki bölümlü,her bölümde atılan ok sayısının ve mesafenin değıştiğı alan okçuluğu turu.

Arrow-rest:Yay gövdesindeki okun, yay üzerinde durmasına yarayan parça.

Avcı Turu:İki bölümlü,her hedefe 4 ayrı uzaklıktan atışın yapıldığı alan okçuluğu turu.

Baş:Yayın giriş takılan kısmı.

Berger:İyi atış yapabilmek için okun yaydan az temas ederek ayrılmasına,kiriş-yay penceresi düzleminin ayarlanmasına yarayan, spiral yay basıncı ile ayarlanan okçuluk malzemesi.

Clicker:Okun atılması anında okun aynı gerginlikte olmasını sağlayan,yayda depolanmış enerjiyi sabit tutan parça.

Derin Tutuş:İşaret,orta ve yüzük parmaklarının

Gezleme:Okun kirişe yerleştirilmesi.

Çapa:Kirişin yüzde sabit bir noktaya çekilmesi.

Çapa Pozisyonu:El çenenin altında,elin üst kenarı çene ile temasta ve kirişin çenenin ucuna değdiği durum.

Çekiş Uzunluğu:Yay ile oku tutan parmakların arasındaki mesafe.

Dayanak Noktası:Elin çenenin üzerine yerleştiği ve kirişin yüze değdiği yer.

Eliminasyon Raundu:Bireysel yarışmalarda 32 ve 16 okuçunun,Takım yarışmalarında 16 ve 8 takımın yarıştığı bölüm.

Endam:Okun şekli.

Endikatör:Yay yeterince gerildiğinde klik sesi veren alet.

Eşleşme:Eliminasyon ve final rauntlarında iki okçu veya iki takım arasındaki yarışmalar.

Finaller:8 okçudan oluşan çeyrek final,4 okçudan oluşan,yarı final,kaybedenlerin eşleştiği bronz madalya finali ve kazananların yarıştığı altın madalya finalinden oluşan bölüm.(Takımlarda 4 takım yarı final,kaybedenler bronz madalya finali,kazananlar altın madalya finali)

FITA:Uluslararası Okçuluk Federasyonu

Gez:Okun kirişe takılan arka kısmı.

Hedef:Okları durdurabilecek nitelikte bir kitle üzerine konan,üzerine farklı renklerde iç içe daireler çizilmiş kağıt yüzeylerdir.

Hedef Okçuluğu:Belli bir hedef ok atarak sayı toplamaya dayanan okçuluk türü.

İ:Üç parmak ile çekmek

Kabak:At okçuluğunda direk üstüne dikilen hedef.

Kabza:Yayın tutulduğu kısım.

Kağıt Testi:Okun kağıt üzerinde yırtma şeklini amacıyla içi boş bir malzemenin içine bir kağıt koyularak yapılan test.

Kasan:Yayın kıvrık uç kısmı.

Kepaze:İdman yayı

Kiriş:Yayın kurulduğu ipek ip demeti.

Limb:Yayın uzun ve eğri bölümü.

Makaralı Yay:Kirişin minik mekanik bir çene ile tutulması ve bu tetik yardımıyla bırakılması şeklindeki kategori.

Menzil Atışı:Uzun mesafe atışı.

Meydanlık:Kirişin ortasına sarılan ip.

Ok:Yayla atılan,ahşap,alüminyum,karbon gibi türlü yapıda olan, ince,uzun,ucu sivri araç.

Okçuluk Yarışma Alanı:Erkeklerde 90m.'ye,bayanlarda 70m.'ye kadar uzanan; tekrarlama,atış,malzeme koyma ve bekleme çizgilerinin de olduğu alan.

Ok-kol Çizgisi:Kirişi çeken kol ile okun profilden hemen hemen aynı hizada olması durumu.

Parmaklık:Deri veya kauçuktan yapılan,ayarlı kirişi tutan parmaklara takılan araç.

Put:Yer okçuluğunda hedef.

Qualification Round:Olympic round yarışmasının ilk iki gününde atılan Tek FITA atışı.

Reaksiyon Zamanı:Okun clickerdan çıktığı andaki ses veya hissetme ile oku bırakma arasındaki süre.

Recurve:Olimpik yay.

Rod:V-bar'a takılan yayın denge,ağırlık ve titreşimini alan araç.

Sal:Yayın esneyen kısmı.

Son Taşıma(takip-follow-through):Ok yaydan çıktığı anda yayın hedefe doğru itilmesi durumuyla birlikte okçunun pozisyonunu bozmadan birkaç saniye beklemesi.

Temren:Ok ucu.

Tetik:Makaralı yaylarda parmaklık yerine kullanılan alet.

V-bar:Yayın ağırlık ve denge aletlerinin takıldığı mekanizma.

Yay:Fiber veya çelikten imal edilen,ok atmaya yarayan,iki ucu arasına giriş gerilmiş,çubuk şeklindeki alet.

Yelek:Okun tüy kısmı.

Zihgir:Başparmağa takılan okçu yüzüğü.

3.21. Sutopu Terimleri

Ağır Hata:Hata yapan oyuncunun gol olana dek veya 20 saniye oyun dışında kaldığı hata türü.

Basit Hata:Yapıldığında rakip takımın serbest vuruş hakkı kazandığı hata.

Beş Metre Çizgisi:Anında geciktirilmeksizin atışların yapılacağı bölümü belli eden çizgi.

Beyaz Bayrak:Kale hakeminin kale atışını göstermek için kullandığı bayrak.

Beyaz İşaret:Kale çizgisi ve orta saha çizgisine verilen ad.

Ceza Atışı:Dört metre alanı içinde hücum eden takıma yapılan faul sonucunda dört metre çizgisinden doğrudan kaleye yapılan atış.Penaltı.

Çift Taraflı Ağır Hata:İki sporcunun kasti bir şekilde birbirlerine yaptıkları faullü davranış

Değişmeli Atılma:Atılan oyuncunun yerine yedek oyuncunun girdiği durum.

Değişmesiz Atılma:Rakibe kasti yapılan fauller sonucu alınan ve yerine yedek oyuncunun giremediği ihraç durumu.

Devre:Dört tane yedi dakikalık süreden oluşan sutopu oyun bölümü.

FINA:Uluslar arası Su Topu Federasyonu.

Hakem:Sutopunda iki orta ,iki kale ,iki zaman ve iki sekreteryaya sorumluluğunda bulunan görevli.

Havuz:Boyu 33 metre,eni 20 metre ve derinliği1.90-2.00 metre arasında olan sutopu oyun alanı.

Kırmızı Bayrak:Kale hakeminin köşe atışını göstermek için kullandığı bayrak.

Kırmızı İşaret:Kale çizgisinden iki metre uzaklıktaki çizgi.

Mola:Bir takımın oyun içinde iki defa kullanabileceği birer dakikalık ara.

Otuz Beş Saniye:Bir takımın hücum etme hakkına sahip olduğu süre.

Sarı İşaret:Kale çizgisinden beş metre uzaklıktaki çizgi.

Saygısız Hareket:Topun oyunda olmadığı bölümlerde saygı ve spor kurallarını aşan sporcunun bir daha oyuna girmeme cezasını aldığı hatalı davranış.Miscoundt.

Top:Sutopunda ağırlığı 400-450 gr.,çevresi 68.71 cm .olan plastik oyun aracı.

Yirmi Saniye Kuralı:Bir oyuncunun yaptığı hata sonucu oyun dışında kaldığı

3.22. Tekvando Terimleri

Adımlar:Daeyon.

Altı:Yosot.

Arka:Dwi.

Arkaya Tekme:Dwi-cha-gi.

Aşağı Seviye Blok:Ahre maggi.

At Adımı Duruşu:Juchoom Sohgi.

Avuçiçi:Palmok.

Ayak:Baal.

Ayak Tabanı:Apchook.

Bacak:Ahre.

Bağırış:Kihap.

Baş:Meo-li.

Beden:Mom.

Beden Koruyucu:HohGoo.

Beş:Tasot.

Bıçak Vuruş:Rakibin boyuna doğru yapılam bıçak el vuruşu.Sonnal Mok Anchigi.

Bir:Hana.

Birinci:Il.

Boğucu Yumruk:Kaljaebi.

Boyun:Mok.

Büyük Blok:Hechyo Maggi.

Çalıştırıcı:Sabeon Nim.

Çapraz Duruş:Koa Sohgi.

Dairesel Blok:Bituro Maggi.

Devre:Jeon.

Dış:Bakat.

Dışarıya:Bakuro.

Dirsek:Palkoop.

Dirsek Bloğu:Bir elin desteği ile rakibe yapılan engelleme.Geudeureo Maggi.

Diz:Murup.

Dokuz:Ahop.

Dönme:Bandae.

Dört:Set.

Döner Kanca Vuruşu:Bandae-dolryo-cha-gi.

Döner Tekme:Rakibe tekme atarken vücudun dönüş hareketi halinde olması.Dolryo–cha-gi.

Dövüş:Shijak.

Dövüş Sonu:Kuman.

Dur:Kallyo.

El:Pal.

El Bloğu:İçten dışarıya doğru yapılan bıçak engelleme.Sonnal-bakat Maggi.

Elle Atak:Chigi.

Elli:Sheen.

Geri Adım:Dwikubi Sohgi.

Hata:Kyeonggo-Hana.

Hazır Duruşu:Piyonhi Sohgi.

Hazır Olma:Joonbi.

İç:An.

3.23. Tenis Terimleri

Ace:Servis topuna rakip oyuncunun dokunamaması sonucu sayı olma-sı.

Açıyı Kesmek:Arka saha toplarının daha uzun gitmesini önlemek içinya da rakibin vuracağı topların açısını daraltmak için yapılan hareket.

Ağ:Tenis kortunu tam ortadan ikiye bölen,1.09m.yükseklikte fileyle örülmüş örgü.

Antisipasyon:Rakipten gelen topları önceden sezinleyerek hazırlıklı olma.

Atak Topu:Fileye gitme amacıyla kullanılan vuruş.Genelde orta saha civarından vurulan vuruşlarla hücum edilir.

Atak Oyuncu:Savunma yerine her zaman müsait topla hücum eden oyuncu.

Arka Kort:Servis çizgisi ile arka çizgi arasında kalan bölüm.

Backhand:Sağ elle oynayan oyuncuların topa vücutlarının sol tarafında iken;aynı şekilde sol elle oynayan oyuncuların topa vücutlarının sağında iken yaptıkları vuruş çeşidi.Elarkası.

Back-swing:Raketin düz veya kavisli bir şekilde vuruş için geriye alınması.

Chop:Omuz hizasına gelen toplara yukarıdan aşağıya kesilerek vurulması.

Çapraz Vuruş:Vuruş yaptığınız noktaya göre topu karşı alanın çaprazına gönderen vuruş.

Çift Hata:Servis atışında topu iki kere fileye takmak veya servis alanı içine düşürememek sonucu karşı tarafın puan aldığı hata türü.

Çiftler:Her sahada iki oyuncu olmak üzere dört oyuncu ile bayan ve erkeklerde oynanan tenis şekli.

Çift Oyunu Dış Çizgisi:Sahanın her iki dışında bulunan ve sahayı boydan boya geçen 1.37m.genişliğinde yalnız çiftler maçı için kullanılan kenar çizgisi.

Deuce:Oyuncunun oyunu alabilmesi için iki sayı kazanmasını gerektiren eşitlik durumu.

Drop-shots:Kısa top atma.

Düz Vuruş:Topa falso ve spinsiz vuruş şekli.

Follow-through:Topa vurduktan sonra raketin topun gittiği yönü takip etmesi.

Forehand:Sol eli kullanan oyuncuların topa vücutlarının sol tarafında; sağ eli oyuncuların vücutlarının sağ tarafında topa vurması.

Grand Slam:Amerika,Fransa,Avustralya açık ve Wimbledon'dan oluşan dört büyük turnuvanın ortak adı.

Halka Atmak:Seti, rakibine hiç oyun vermeden 6-0 kazanma.

Hızlı Saha:Kort yüzeyinin hızlı olması,topun yere vurduktan sonra hızlandığı saha.

Kaçara Vuruş:Yerden sekip gelen vuruşları karşılayan vuruşun adı.

Kort:23.7 m. uzunluk,10.97m.genişliğe sahip,ortasında file bulunan beton,çim,toprak veya sentetik zeminli tenis oynama alanı.(Çiftlerde saha genişliği 10.97m.'dir.)

Let:Tekrar edilecek vuruş.

Lingering:Oyun durduğu zaman,oyunun tekrar başlamasını kasıtlı olarak geciktirme,bu sayede dinlenme.

Lob-love:Diğer oyuncu veya oyuncuların file yakınında olduğu zamanda vole şeklinde vuruşla topu havaya lob şeklinde vurma.

Maç Puanı:Karşılaşmanın tamamlanmasına bir puan kalması durumu.

Net:Servis atarken topun fileye değerek rakip oyuncunun servis atması gereken alana düşmesi.

Oyun:Bir oyuncunun veya çiftin rakipten en az iki puan önde olduğu durumda gerçekleşen ve 40'dan sonraki puanı alma durumu.

Oyun Puanı:Oyunun alınmasına bir puan kalması.

Ön Kort:File,servis çizgisi yan çizgileri de içine alan bölüm.

Paralel Vuruş:Kenar çizgisi yakınından vurulan topun aynı paralelde giderek rakip sahada aynı çizgi etrafına düşmesi.

Passing-shot:Filede bulunan rakip oyuncunun topa dokunmasına fırsat vermeden onu geçen ve puanla sonuçlanan vuruş.

Puan:15,30,40 ve oyun şeklindeki tenis kazanımları.

Raket:Tenis oyununda kullanılan sapı ve tellerle gerili yüzeyi olan topa vurma aleti.

Rally:Bir süre topun iki oyuncu arasında hatasız gidip gelmesi.

Scrambling:Tenisçinin uzaktaki bir topa yetişebilmek için düzensiz bir şekilde yetişmeye çalışması.

Set:Teniste karşılaşmanın bölümleri.(Bir set uzatma olmadığında 6 oyunu ilk alan oyuncu tarafından kazanılmış olur.)

Servis:Teniste oyuna başlama vuruşu.Her iki ayağı arka çizginin gerisinde olması şartıyla topu havaya attıktan sonra yere düşmeden topa vurma.

Servis Hatası:Servis atan oyuncu topu atması gereken alan atamaması,dışarı atması veya fileye takması.

Servis Kırma:Rakip servis atarken karşı tarafın oyunu kazanması.

Servis Tekrarı:Servis atıldıktan sonra topun ağa,banta çarparak doğru yere düşmesi,servis hatası yapılması,karşılayan hazır değilken servis atılması sonucu oluşan ve sayılmayan servis.

Servis Vole:Oyuncunun servis attıktan sonra fileye giderek rakibe oyun kurma fırsatı vermeden vuruş yapma taktiği.

Set Puanı:Setin alınmasına bir puan kalması durumu.

Swing:Çeşitli kavis hareketleriyle raketin öne arkaya götürülmesi.

T Pozisyonu:Orta çizginin servis çizgileriyle bağlandığı yer.

Tekler:İki oyuncu arasındaki tenis maçı.

Tie-break:Beraberliği bozma.Beş setlik maçlarda beşinci set dışında 6-6 olan oyunlarda uygulanan sistem.

Top:Dış yüzeyi genellikle sarı ve beyaz renkte olan,ağırlığı56.7-58.47gr.arası,çapı 6.35-6.67 arasındaki tenis aracı.

X Pozisyonu:Rakibin paralel veya çapraz topunu yakalayacak pozisyonda,topun geliş yönüne daha yakın bir şekilde file yakınında bulunma.

Vole:Top yere değmeden vuruş yapma.

Yavaş Saha:Topun yere değdikten sonra yavaşladığı,sentetik sahalara göre daha fazla zıpladığı kırmızı toprak ve toprak alaşımlı sahalalar.

3.24. Voleybol Terimleri

Ace:Servisle atılan topa müdahale edilememesi sonucu rakip yarı alana değmesi.

Açı Kapatma:Birlikte bloğa çıkılmaması durumunda voleybolcuların kendi görev alanlarını kapatma durumu.

Açık Top:Filedan uzakta ve arka alanın hücum çizgisine yakın bölümünde kurulan,rakibin blok zamanlamasını bozmayı amaçlayan oyun.

Adam Adama Blok:Bloktaki oyuncuların her birinin bir hücumcuyu karşılama durumu.

Aktarma:Topu başka bir oyuncuya yollama.Pas.

Aktif Blok:Bloktaki oyuncuların ellerinin filenin öbür tarafına geçmesi.

Alan Savunması:Arka hatta yer alan oyuncuların oyun alanı çizgileri içinde parselleyerek yer paylaşımı yaptığı savunma.

Alçak Pas:Smaçöre hücum pasının alçak atılması.

Alçak Pozisyon:Yere yakın bir vaziyette şekil alma.

Aldatmaca:Boş sıçramalar ve diziliş aldatmacaları ile rakibi kandırmaya çalışma.

Altı –İki:Voleybolda iki oyun kurucu ve dört vuruculu taktik sistemi.

Alttan Servis:Servisçinin topu bel hizasından biraz yukarı atıp elini açarak veya yumruk yaparak attığı servis.

Anten:Ağa her iki yanına takılı olup topun yan çizgilerden geçiş sınırını belirleyen çubuk.

Arka Dublaj:Arka alana gelecek topları bekleme.

Arka Orta:Derin smaçları karşılamayı orta arka hat oyuncusu ile sağlamaya çalışan savunma hareketi.

Arka Orta Dışarıda:Arka orta hat oyuncusunun dip çizgiye yakın bölgede topu karşımasını ve diğer iki arka oyuncusunun içeri girerek hücumda katkıda bulunmasını amaçlayan oyun sistemi.

Arka Orta İçeride:Başat kısa ve plase vuruşları karşılama amacı taşıyan ve bu amaçla arka orta oyuncusunun fileye yaklaştığı bir çeşit defans kurgusu.

Arkadan Kısa:Pasörün başının arkasından aktardığı kısa pas.

Asansör:Hücumda kısa pasa sıçrayan smaçör inerken diğer oyuncunun yükselerek atağa kalkması.

Asya Voleybolu:Kısa boy dezavantajını giderme amacıyla bol file önü oyunlara dayalı voleybol türü.

Avantaj Top:Smaç vurulması gereken topa plase pas yöntemi ile vurup karşı takıma hücum için yeterli imkan sağlayan pas.

Ayak Hatası:Servis sırasında oyun alanına veya servis alanı dışına basma.

Balans Smaç:Hücumdaki oyuncunun kollarını omzunu çevirmek suretiyle arkadan getirip topa vurması.

Balans Uçan Servis:Servis atan oyuncunun topu önüne atarak avuç içi gergin elle topa vurması şeklindeki servis.

Bant:Filenin yan ve üst sınırlarında bulunan beyaz renkli kısım.

Basma:Blok yapıp topun rakip yarı alana düşmesini sağlama.

Baş Hakem:Özel bir yüksek yapıda ayakta duran maçın birinci önem sırasındaki hakemi.

Başlangıç Pozisyonu:Bir takımın sete başlarken önceden hakeme iletilmiş sahaya yayılış düzeni.

Beş-Bir:Beş oyuncunun smaçör,kalan diğer oyuncunun da oyun kurucu olarak yer aldığı taktik.

Birinci El:Servis karşılama,oyun kurma ve hücum gibi bir takımın attığı servisten bir sonraki servise kadar yaptığı tüm hareketler.

Birinci El Hücumu:Servis karşılandıktan sonra yapılan hücum vuruşu.

Birinci Tempo:Bir zamanlama hareketi hızlı hücumcunun top pasörün elinden havalanmadan sıçrayıp topu beklemesi.

Blok:Rakip oyuncunun vurduğu topu file üzerindeyken karşılama,geri gönderme.

Blok Arası:Gerek blok oyuncular arasında, gerekse arka defans oyuncular arasında rakip hücum ederken oluşan boşluklar.

Blok-aut:Blokla karşılanan topun rakip yarı alan yerine dışarıya çıkması.

Boş Bırakma:Oyun kurucunun kendi hücum oyuncusunu nispeten zayıf gördüğü rakibin bir defans oyuncusu üstüne yönlendirecek şekilde oyun kurması.

Boş Top:Hücum oyuncusu file üzerinde smaç yaparken rakibin blok yapmaması veya yapamaması.

Çapraz Hücum:Hücumda filenin bir yanından rakip alanının karşı yan çizgisine doğru yapılan hücum.

Çapraz Oyuncu:Bir voleybolcunun karşı pozisyonunda yer alan oyuncu.

Çift Vuruş:Topa aynı oyuncu tarafından art arda iki kez vurulması.

Çizgi Hakemi:Sahanın içine veya dışına düşen topları takip eden yardımcı hakem.

Çoklu Hücum::Sadece dış smaçörlerle hücumun dışında çeşitli alternatifleri deneyen hücum çeşidi.

Defans Uzmanı:Hücumda pek katkıda bulunmayan ve kısa boylu da olabilen arka alan oyuncu-su.Bu tür oyuncular topu karşılayıp oyun kurmayı amaçlarlar.

Derin Çapraz Smaç:Rakip yarı alanın çaprazdan en uzak kısmına giden vuruş.

Dik Smaç:Genellikle hücum çizgisinin önüne düşen vuruş.

Direkt Hata:Bir oyuncunun topu hiç kimseye değmeden hatalı kullanması.

Dönüş:Servisle beraber oyuncuların saat yönünde diziliş değiştirme durumu.

Dört-İki:Pasörün ön hattaki oyunculardan biri olduğu iki oyun kuruculu oyun sistemi.

Dublaj:Bloğa çıkan takım arkadaşından seken topları kurtarmayı amaçlayan hareket.

Dudak Okuma:Rakibin smaçlarının nereye gideceğini tahmin ederek birçok kez topu kurtarma.

El Üstü Sektirme:Topu karşılamak amacıyla yere atlarken avuç içini zemine yakın tutarak topu pas olarak karşılama tekniği.

Erken Blok:Blok yapan oyuncunun rakip oyuncunun topa henüz vurmamasına rağmen sıçraması ve rakip vurduğunda yere düşüşe geçmesi.

Erke Kısa:Hücum yapan oyuncunun pasörün elinden top çıkmadan sıçraması ve sonrasında da hücumcunun smaçla tamamlaması.

Erken Yarma:Pasör ve bir oyuncunun alçak paslaşması sonucu yere değmeye yakın topu bir başka oyuncunun alçak pas ile kurtarması.

Etkili Servis:Rakip pasörün iyi oyun kurmasına geçit vermeyecek şekilde rakibin taktiğini bozan servis.

Fırça:Smaçörün blok yapan oyuncuya süpürme hareketi yapması.

File:Voleybol sahasını tam ortadan ikiye ayıran yüksekliği erkelerde 2.43m. ve bayanlarda 2.24m.olan ,gergin tutulan yüksek araç.File direkleri oyun alanı dışında sayılır.

File Hakemi:Baş hakemin karşısındaki file direğinin yakınında duran oyunun ikinci hakemi.

File Hareketi:Karşı takımın oyuncularını şaşırtmak amacıyla hücum oyuncuları tarafından yapılan hareketler.

Fileye Temas:Oyuncunun top oyunda iken fileye değmesi.

Final Seti:Oyunun bitmeden önceki son seti.

Hatalı Oyuncu Değişikliği:Oyundan çıkan oyuncunun aynı konumuna farklı bir oyuncunun girmesi.

Hatalı Pozisyon:Oyuncuların dönüş kuralına uygun hareket etmemeleri.

Hazırlık Pozisyonu:Bir oyuncunun servis atılırken ya da top rakipteyken bulunması gereken pozisyon.

Hızlı Hücum:İki pasla yapılan bu hücumda smaçör,pasörün elinden çıkan topu karşı alana gönderir.

Hücum Alanı:Savunma oyuncularının vuruş yapmasının yasak olduğu,3m. çizgisi ile ayrılmış fileye yakın bölge.

Hücum Feyki:İki sporcunun fileye aynı anda yükselerek topa vuracak oyuncuyu saklama hareketi.

İç Dublaj:Hücum dublajında savunma oyuncusunun fileye yakın durarak topu karşılama girişimi.

İkili Giriş:Pasörün topuna iki oyuncunun birden vurmak için hamle yapması.

İkili Kısa:Kısa pasa pasörün arkasından ve önünden iki hücumcunun sıçraması.

İkinci El:Karşı takım hücumundan servis olana kadar olan takım aksiyonu.

İkinci El Hücumu:Savunma toplarıyla hücum yapma.

Japon Servis:Dirsek kırılmadan yapılan kolun yandan geldiği ağırlığın bacaklarda olduğu servis şekli.

Jet Pas:Sol ön köşeye atılan alçak ve çabuk pas.

Joust:İki rakibin aynı zamanda fileye teması ile doğan hata.

Kamp Ateşi:Topun üç kişinin birlikte olduğu bölgede yere değmesi.

Kanat Plonjonu:Pozisyon zorluğundan dolayı savunma topuna dirsekle müdahale.

Karı-Koca:İki oyuncunun birbirlerinden topa müdahale beklerken topun yere düşmesi.

Karşılama Hatası:Bir takımın karşılanması olanaklı bir topa müdahale edememesi.

Kaydırak Pas:Pasörden fileye yakın hücumcuya atılan bombeli pas.

Kenar Bloğu:Rakibin hücumundan uzakta bulunan file dibindeki voleybolcu.

Kesme:Smaçörün sert olmayan ancak etkili vuruşu.

Kısa Smaç:Top pasörün elindeyken smaçörün havada olup topa vuruş için hazır olması.

Koltuk Altı:Topun güçlü bir bloktan içeri sızması.

Kombinezon:File önündeki türlü oyun ve taktikler.

Köşe Smaçör:Genellikle sahanın kenarından içe doğru yönelen sağ ve sol hücumcu.

Kurşun Manşet:Pasöre hızlı ve yatay pas atma.

Libero:Takımdan farklı renkte forma giyen servis atması,hücum alanına geçmesi yasak olan arka alan oyuncusu.

Manşet:İki kolun iç bölgeleri ile verilen,başparmak dışındaki parmakların bitişmesiyle verilen pas.

Manşetle Oyun Kurma:İlk topun manşetle karşılandığı oyun.

Mola:Zorunlu veya antrenörün isteğiyle gerçekleşen kısa oyun arası.

Orta Bekleme Duruşu:Dizlerin çok hafif kırık olduğu,ellerin vücut önünde olduğu pozisyon.

Orta Oyuncu:Hücum bölgesinin ortasında yer alan,blok oluşumunu sağlayan,kısa paslara smaçörlük yapan oyuncu.

Orta Pas:Çok yüksekte atılmayan pas.

Paralel Blok:Köşede yapılan ve yan çizgiyi de kapsayan blok.

Paralel Giriş:4 numaralı oyuncunun 1 numaralı sahaya girmesi.

Parke Savunma:Yere oldukça yaklaşarak dirençli bir savunma örneği göstermek.

Pas:Voleybolda iki kolu kullanarak topa dokunma.

Parmak Pası:Genellikle oyun kurmada kullanılan eller açık durumda verilen pas.Bu pas diğer paslara göre kontrolü daha kolay olan pastır.

Pasif Blok:Bloktaki oyuncunun ellerinin filenin kendi yarı alanına bakan tarafında kaldığı blok çeşidi.

Pasör:Topu sayı amaçlı olarak hücum oyuncularına yollayan,genellikle ön bölgenin ortasında oynayan voleybolda oyun kurucu.

Pasör Plasesi:Pasörün topu smaçörler yerine ikinci pasta rakip yarı alana göndermesi.

Pasör Saklama:Pozisyon hatasına düşmeden bir takımın pasörünü kendi oyuncuları içinde saklama durumu.Rakibin pasörün oyun kurmasını zorlaştıracı hareketine karşı bir harekettir.

Perdeleme:Bir oyuncunun servis atan arkadaşına kolaylık sağlamak amacıyla rakip oyuncunun görüş hattını kapatması.

Pipe:Bir arka bölge oyuncusuna hücum hattı üzerinde hücum için olanak hazırlama kurgusu.

Plase:Topun defanstaki bir açığa yollanması ya da bloğun üzerinden,yanından aşırma vuruşu.Plase vuruşlar genellikle çok sert olmayan vuruşlardır.

Pozisyon:Oyun başında belirtilen yerlere uygun şekilde sahada yer alma.Diziliş.

Pozisyon Hatası:Hakem işaretini vermeden oyuncuların yer değiştirmesi.Bu durum karşı tarafa sayı kazandırır.

Ralli:Servis atıldıktan sonra diğer servise kadarki topun oyunda kaldığı zaman.

Ralli Sayı Sistemi:Servis atana bakılmaksızın oyunun sayıyla sonuçlanmasına dayanan sistem

Roof:Hücumu kesmek için çok kişiyle uygulanan blok.

Pasör Çaprazı:Pasörün oyun kuruculuk yapamadığı durumlarda yedek oyun kurucu olarak görev yapan, sayıdan çok rakibin etkili sol smaçörünü kapatmakla görevli ön bölge oyuncusu.

Saha:18 metre uzunluğunda 9 metre genişliğinde tam ortası bir çizgi ve file ile ayrılan,fileyi geren direklerin oyun alanı dışı sayıldığı,hücum bölgesi(3x9m.)ve arka bölge(3x6m.)diye ayrılan voleybol alanı.

Sayı Sistemi:Her hatanın bir sayı kabul edildiği puanlama sistemi.

Sekiz Saniye:Oyuncunun hakem işaret verdikten sonra servis kullanma için kullanabileceği azami süre.

Servis:Dip çizginin gerisinden rakip yarı alana atılan oyunu başlatan vuruş.

Servis Çizgisi:Oyunun kısa kenar çizgileri.

Servis Geçışı:Servisi karşılayan takımın sayı elde etmesiyle servis hakkı kazanması.

Set:Rakibinden en az iki sayı farkla önde olup 25 sayıya ulaşılması ile sonuçlanan oyun bölümü.Müsabakada 3 set alan takım galip olur.

Smaç:Topu rakip yarı alana yüksekten ve sert olarak vurma.

Smaç Plase:Smaç tekniğini kullanıp topa bilekten sert olmayan bir şekilde vurma.

Smaç Servis:Topu havaya atıp düşüşe geçtiği sırada sıçrayarak vurma şeklindeki etkili servis atma yöntemi.

Smaçör:Smaç yapan voleybolcu.

Step:Rakibi aldatma ve takımına kolay hücum sağlama amacıyla bir oyuncunun hızla hücum kurgusuna girip duraklaması.

Taktik Servis:Rakibin zayıf yönünü görüp o yönde servis kullanma.

Taşıma:Topun oyuncuya değip durması sonucu oluşan hata.

Tie Break:Setlerin 2-2 olmasının ardından galibi belirleyen 15 sayı üzerinden oynanan set.

Teknik Mola:Sette 8. ve 16.oyunda verilen mecburi mola.

Temas:Topun bir oyuncuya değdikten sonra oyun çizgileri dışına düşmesi.

Tenis Servis:Üstten servis anlamına da gelen oyuncunun yüzünün fileye dönük olduğu durumda bir elle havaya atılan topa diğer elle vurma şeklinde gelişen servis.

Uçan Servis:Topun genellikle dönmediği ve yönünün düzgün olmadığı etkili servis türü.

Yana Deplase Olmak:Yan tarafa adımlar atarak yer değiştirme.

Yatık Pas:Hızlı olmayan ve genellikle pasör tarafından alçak paslar.

Yavaş Smaç:Topun daha fazla ivme kazandığı yavaş vuruş.

Yerden Smaç Plase:Sıçramadan yere yakın bir yerden falsolu vurarak topu file üzerinden rakip yarı alana aşırma.

Yüksek Pas:Bir sonraki oyuncunun rahat top kullanmasını sağlama amaçlı yüksekten atılan bombeli pas.

Yüksek Pozisyon:Ellerin önde hazır olduğu,dizlerin nispeten kırık olduğu bekleme duruşu.

Zamanlama:Voleybolda genellikle blok için kullanılan uygun vakit.

3.25. Yüzme Terimleri

Aktif Hareket:İlerlemeyi sağlayan hareket.

Alttan Dönüş:Parmakların dönüş noktasına dokunup diğer bir kolla vücudu çevirme suretiyle yapılan dönüş hareketi.Pivot.

Ayak Paleti:Yüzmede bacak hareketinin gücünü geliştirmek için kullanılan antrenmanlarda kullanılan yardımcı malzeme.

Bone:Yüzme sırasında saçların ıslanmasını engelleyerek hıza etki etmesini,saçlardan akan suyun sporcuyla rahatsız etmesini önleyici malzeme.

Çember:İki ayak bileğini bağlayarak kol çalışması sırasında bacak hareketini önlemeye yarayan yüzme antrenmanı aracı.

Depar:Yüzmede yarışa başlama.

Depar Taşı:Yüzme yarışının başladığı zeminden hafifçe yüksek yer.

Dolfin:Kelebek stilde bacak hareketi.

Dönüş:Yüzmede havuz bitiminde yön değiştirmek için yapılan hareket.

Dört Temel Stil:Serbest,kurbağalama,sırt üstü ve kelebek tekniğinden oluşan yüzme stillerine verilen ad.

Ekstensiyon:Avantaj sağlamak için vücudu azami ölçüde uzatma durumu.

El Paleti:Kol hareketleri için yüzme antrenmanlarında kullanılan malzeme.

FINA:Uluslar arası Yüzme Federasyonu.

Fleksiyon:Vücudun tamamı veya bir bölümünü durum gereği bükmek.

Havuz:Yüzme yarışlarının yapıldığı ve olimpiik ölçülerinin 50 metre uzunluk,25 metre genişlik ve 2.2 metre derinlikte olduğu su ile dolu alan.

Karışık Yarış:Yüzülecek mesafenin sırasıyla kelebek,sırtüstü,kurbağalama ve serbest stilde eşit olarak yüzüldüğü yarış.

Kayma:Su yüzeyinde hareket yapmadan ilerleme.

Kelebek:İki kolun aynı anda suya atılıp su içinde kırılarak geri çekildiği,vücudun kıvrılma hareketi oluşturarak suda kaydığı yüzme tekniği.

Kol Çekme:Vücudun su üzerinde ilerlemesini kolun ileri geri şekilde hareketi ile sağlama.Arm pull.

Kule Atlama:Sabit ve esnemeyen bir yükseklikten estetik hareketler yaparak suya atlamaya dayalı spor dalı.

Kulaç:Yüzmede ilerlemek için yapılan kol hareketi.

Kulvar:Yüzme yarışlarında sporcunun takip etmesi gereken,engellerle belirlenmiş yol.

Kurbağalama:Yüzmenin dört ana stilinden biri.Kolların su içinde göğüsten ileriye doğru uzatılıp kavisli bir şekilde geri çekildiği,bacakların itme hareketi yaptığı,kollar çekilirken bacakların gerildiği yüzme çeşidi.

Mayo:Yüzmede sporcuların giydiği,vücudun belli bölümlerini saran giysi.

Pasif Hareket:İlerleme sağlamaya yaramayan,verimsiz hareket.

Senkronize Yüzme:Müzik eşliğinde ritmik hareketlerle yüzme.

Serbest Stil:İlerlemenin kolların yarım ay biçiminde arkadan öne doğru atılması şeklinde gerçekleştiği,vücudun suyun üstünde yüzükoyun şekilde olduğu ,bacakların su üstüne çıkmadığı ve en çok kullanılan,hızlı yüzme stili.

Sırtüstü:Vücudun su üzerinde sırtüstü konumda olduğu,başın su üzerinde olup bir kol kulaç atarken diğerinin su içinde olduğu yüzme tekniği.

Simetrik:Hareketin boyu ve şeklinin ölçü alınan diğer bir hareketle aynı olması.

Takla Atarak Dönüş:Yarım burğu hareketi ile dönüş duvarına gelmeden vücudu döndürüp ayakların duvara değmesi sonucu oluşan dönme hareketi.

Tramplen Atlama:Esneyen bir tahtadan ve elli bir yükseklikten atlayıp havada estetik hareketler yaparak suya dalmayı amaçlayan spor dalı.

Yalpalanma:Yüzme esnasında vücudun su üzerinde yaptığı hareketler.

3.26. Formula-1 Terimleri

Aerodinamik:Otomobilin gövde yapısı,Downforce olarak bilinen ‘hava akımıyla yere yapışmayı artırmak için geliştirilir.Bunun anlamı;otomobil pistte hızını arttırdıkça hareket eden hava onu yere daha fazla yapıştırır.

Concorde Anlaşması:1997 yılında FIA ve Formula1 takımları arasında imzalanarak yürürlüğe giren özel anlaşma.Anlaşmada,yarışlardan ve TV yayınlarından elde edilen gelirin paylaşımı ve Formula1’in teknik ve sportif kurallarına ilişkin maddeler yer alır.

FIA:Uluslar arası Otomobil Federasyonu.Tüm uluslar arası motor sporlarını yöneten karar,uygulama ve icra organı.1904 yılında tüm dünyada düzenlenen otomobil yarışlarını organize etmek amacıyla kurulmuştur.

FOA:1995’ten beri Formula 1’in tüm ticari haklarına sahip olan Formula Birliği.

FISA:FIA’nın Formula1 ile doğrudan ilgilenen idari kolu.

Formasyon Turu:Yeşil ışıklar yandığında pilotların birbirinin geçmesinin yasak olduğu ısınma amaçlı tur.Bu turu atamayan pilot en arkadan veya pit alanından yarışa başlar.

Formula 1:Motor sporlarının en son aşaması,zirvesi.

Grand Prix(Büyük Ödül):Formula1’de yarışların her birine verilen ad.

Grid:Sıralama turları sonucuna göre otomobillerin start öncesi yarışa başlamak için çift sıra halinde yer aldıkları alan.Gridde,pol pozisyonundaki otomobil ile yandaki sıranın

başında olan 2. sıradaki otomobil arasında uzunlamasına 8 metre, aynı sıradaki her otomobilin arasında da 16 metrelik mesafe bulunmak zorundadır.

Grip: Otomobilin yol tutuşu veya zemine tutulması.

Güvenlik Aracı: Yarışmacılar veya görevlilerin tehlikede oldukları, fakat yarışın durdurulmasına gerek olmayan durumlarda piste giren araç. Tehlikeli durum giderilene kadar araç pistte kalır. Araç pistteyken atılan turlar, yarış turu olarak değerlendirilir. Bu sırada araçların birbirini veya güvenlik aracını geçmeleri yasaktır.

Kokpit: Formula-1 otomobilinin şasisi üzerinde yer alan ve pilotun oturduğu bölüme verilen ad.

Küvet: Şasinin, kokpitin bulunduğu ve pilotun yerleştiği bölge

Padok: Her pistte yer alan bu özel bölüm, pit alanı ve garajların hemen arkasında bulunur ve Grand Prix'in merkezidir. Formula 1 takımlarının operasyonların alanı olan bu bölümde takımların, motor ve lastik üreticilerinin nakliye araçları ile ikram amacıyla kullandıkları karavanlar ve basın merkezi yer alır.

Pit Geçişi: Pit alanında garajların hemen önünde yer alan ve otomobillerin servis giriş-çıkış yaptıkları yol. Hız sınırının uygulandığı tek bölüm burasıdır.

Pis Stop: Önceden belirlenen stratejiye göre veya elde olamayan nedenlerle otomobillerinin lastik değişimi, yakıt ikmali gibi nedenler için aldıkları kısa mola.

Pol Pozisyonu(Pole Posation): Bir yarışa başlamak için en iyi pozisyon. Sıralama turlarında en iyi dereceyi alan elde eder.

Sıralama: Yarışa başlama sırasının tespiti için yarıştan bir gün önce süreye karşı yapılan turlar.

Spin: Otomobilin çeşitli nedenlerle eksen etrafında dönerek pistten çıkması.

Spoiler: Otomobillerde hava akımıyla yere yapışmayı arttıracak kanat.

Şampiyon puanı:Pilotlara ve takımlara ayrı ayrı verilen puanlar.Halen kullanılan puan sistemine göre:1.-10,2.-8,3.-6,4.-5,5.-4,6.-3,7.-2 ve 8.-1 puan almaktadır.Takımlara ise her iki pilotunun toplam kazandıkları puan verilir.

Şikan:Hızlı pistlerde otomobillerin yavaşlamaları amacıyla,pistin uzun düzlüklerine yapay olarak yerleştirilen bir dizi sert viraja verilen ad.

Üretici:Formula1 otomobilinin şasını üreten kuruluş.Formula1’de genellikle şasi ve motor üreticileri farklıdır..Dünya Şampiyonası klasmanında ödüller şasi üreticisine verilir.

Yarış Numarası:Formula1 otomobillerinin,sezon öncesi FIA tarafından yayınlanan listede yer alan numarası.Sıralama bir önceki sezonun şampiyonadaki puan sıralamasına göre yapılır.

3.27. DİZİN

GENEL TERİMLER

-A-

A Takım-25

Açık Yarış-25

Ağ: Alan-25

Altın Madalya-25

Amatör-25

Antrenman-25

Antrenör-25

Atış-25

Atak:-25

Avantaj-25

Averaj-25

-C-

CAS-25

-D-

Deplasman-25

Direktör-26

Diskalifiye-26

Doping-26

Duruş-26

-E-

Egzersiz-26

Eleme-26

-F-

Faul-26

Favori-26

Federasyon-26

Final-26

Final Grubu-26

Fitness-26

Formal Isınma-26

Formasyon-26

Fotofiniş-26

-H-

Holigan-26

Hükmen-27

-G-

Gözlemci-27

-H-

Hakem-27

-I-

Isınma-27

-İ-

İdman-27

İhraç-27

İhtarKadro-27

-K-

Kale-27

Kaptan-27

Kırmızı Kart-27

Klasman-27
Klasman Grubu-27
Klasmana Kalmak-27
Kondisyon-28
Kramp-28
Kupa-28
Kültür Fizik-28

-L-
Lig-28
Lisans-28

-M-
Maç-28
Masör-28
Milli Takım-28
Motivasyon-28

-Ö-
Özel karşılaşma-28

-P-
Para Atışı-28
Pas-29
Top-30
Transfer-30
Turnuva-30

-
U-
Uzatma-30

-Ü-
Ümit Milli Takım-30

-V-
Veteran-30

-Y-
Yarı final-30

-Z-
Zamanlama-30

BİYOLJİK SPOR TERİMLERİ

-A-
Adaptasyon-31
Aerobik-31
Afferent-31
Agresif-31
Aklimatizasyon-31
Aktin-31
Akut-31
Akyuvar-31
Alaktik Güç-31
Alkali-31
Alkaloz-31
Alveol-31

Pasif Isınma-29
Profesyonel-29
Puan-29
Play-off-29

-R-
Rövanş-29
Rakip-29

-S-
Saha-29
Sarı Kart-29
Savunma-29
Sezon-29
Spor-29
Stadyum-29

-T-
Takım-29
Taraftar-29
Taktik-30
Teknik-30
Teknik Direktör-30

Alveol Ventilasyon-31
Alyuvar-31
Anabolizma-31
Anaerobik-31
Anaerobik Güç-31
Anemi-31
Anomali-32
Antrenman-32
Antropoloji-32
Antropometri-32
Arter-32
Asit-32
Atım Volümü-32
Atrofi-32

-B-
Biyoenerjetik-32
Bradikardi-32

-C-
Circuit Training-32

-D-
Dayanıklılık-32
Dehidratasyon-32
Diastol-32
Dinamik-32
Dinamometre-32

-E-

Efferent-32
Eksentrik Kasılma-32
Ekspirasyon-32
Eksternal-33
Ekstrasellüler-33
Ekstensif-33
Ektomorfi-33
Endomorfi-33
Endürans-33
Enzim-33
Epimisyum-33

-H-

Hemoglobin-33
Heterojen-33
Hiper-33
Hiperglisemi-33
Hipertansiyon-33
HipertrofiHiperventilasyon-33
Hipo-33
Hipoglisemi-33
Hipoksi-33
Homojen-34

-İ-

İnspirasyon-34
İnsülin-34
İntensif-34
İnternal-34
İnteristisyal-34
İntrasellüler-34
İskemi-34
İyon-34
İzo-34
İzoknetik Kasılma-34
İzometrik Kasılma-34
İzotonik Kasılma-34

-K-

Kalori-34
Kapiller-34
Kasılma-34
Kaslararası Eşuyum-34
Katabolizma-34
Konsantrik Kasılma-34
Kronik-35
Kuvvet-35

-L-

Laktak-35
Laktik Asit-35
Leptozom-35

ATICILIK TERİMLERİ

-A-

Alçak Atış-38
Ayakta Atış-38

-M-

Maksimum-35
Mental-35
Metabolit-35
Metabolizma-35
Mezomorfi-35
Minimum-35
Miyofibril-35
Miyogloblin-35
Miyokardiyum-35
Miyozin-35

-N-

Nöron-35

-O-

Obezite-35
Optimum-36
Orbicular-36
Origo-36
Osmolarite-36
Overload-36

-P-

Parsiyel-36

-S-

Sarkolemma-36
Sarkomer-36
Sarkoplazma-36
Serebellum-36
Sistol-36
Somatotip-36
Spirometre-36
Statik-36
Steady State-36
Submaksimal-36
Sumasyon-36
Supramaksimal-36

-T-

Taşikardi-36
Tidal Volüm-37
Trigliserit-37

-V-

Vazodilasyon-37
Vazokonstriksiyon-37
Ven-37
Ventilasyon-37
Vital kapasite-37

-B-

Baltrap-38
Boş Hedef-38

-Ç-
Çift Atış-38
Çömelik Atış-38

-D-
Double Trap-38

-F-
Fazladan Atış-38

-İ-
İngiliz Maçı-38

-H-
Hareketli Hedef Yarışması-38
Hedef-38
Hedef Gözlemi-38

-K-
Karavana Atış-38
Kayıp Hedef-38

-M-
Menzil-38

-O-
Oyun Alanı-38

-Ö-
Ölü Hedef-38

-S-
Serbest Atış-39
Skeet-39
Sürat Atışı-39

-T-
Trap-39

-U-
UIT-39

-Ü-
Üç Pozisyon Atışı-39

-Y-
Yatarak Atış-39
Yüksek Atış-39

ATLETİZM TERİMLERİ

-A-
Ağırlık Merkezi-40
Aktarma Alanı-40
Alçak Çıkış-40
Atış Çemberi-40
Atma Alanı-40
Atlama-40
Atlama Çatkısı-40

Atlama Havuzu-40
Atlamalar-40
Atlet-40
Atletik Sporlar-40
Atmalar-40
Avrupa Stili-40

-B-
Basma Tahtası-41
Bayrak Yarışı-41
Beyaz Bayrak-41

-C-
Cirit Atma-41

-Ç-
Çekiç Atma-41
Çekiç Atma Kafesi-41
Çekiç Tutağı-41
Çıkış Takozu-41
Çıta-41
Çıta'yı Geçmek-41
Çıta Yükseltmek-41

-D-
Disk Atma -41
Dekatlon-42
Dikkat Pozisyonu-42
Düz Koşu-42

-E-
Egale Etmek-42
Engel-42
Engelli Koşu-42

-F-
Fodepar-42
Fotofinish-42

-G-
Geçersiz Deneme-42
Gülle Atma-42
-H-
Heptatlon-42

-I-
IAAF-42

-İ-
İç Kulvar-42

-K-
Kır Koşuları-43
Kırmızı Bayrak-43
Kombine Yarışlar-43
Koşu-43
Koşu Avansı-43
Kros-43

Kulvar-43
Kum Havuzu-43

-M-
Maraton-43
Meksika Stili-43

-O-
Orta Mesafe Koşusu-43
Orta ve Uzun Mesafe Koşuları-43

-P-
Pist-43
Pist Koşuları-43
Pist Yürüyüşleri-43

-R-
Reaksiyon Zamanı-43

-S-
Savurma Bacağı-44
Savurma Kolu-44
Seçme Yarışması-44
Sıçrama-44
Sıçrama Tahtası-44
Sıçrama Bacağı-44
Sırtla Yüksek Atlama-44
Sırt Atlayışı-44
Steple-44
Sürat Koşusu-44

-T-
Tabanca Atışı-44
Tavşan Atlet-44
Triatlon-44
Tur-44
Tur Bindirme-45

-U-
Uzun Atlama-45
Uzun Mesafe Koşuları-45

-Ü-
Üç Adım Atlama-45

-Y-
Yol Koşusu-45
Yüksek Atlama-45
Yüksek Çıkış-45
Yürüyüş-45

BADMINTON TERİMLERİ

-B-
Backhand Grip-46
BWF-46

-C-
Clear-46

-D-
Dap-Shut-46
Drup-Shut-46
Duruş-46
Düz-46

-F-
Filede Oyun-46
Forehand Grip-46

-K-
Kort-46
Küt-46

-L-
Lift-Lob-46

-S-
Servis-46

-T-
Tekler-46

BASKETBOL TERİMLERİ

-A-
Adam Adama Savunma-47
Air Ball-47
Alan Savunması-47
Alçak Post Bölgesi-47
Altıncı Adam-47
Arka Saha-47
Alley-oop-47
Asist-47

-B-
Baby Hook-47
Balanced Offense-47
Ball Control-47
Ball Handling-47
Ball Hawk-47
Base Line-47
Basket-48
Basket Faul-48
Basket Hanger-48
Baş Üstü Pas-48
Belly up-48
Bench-48
Beş Faul-48
Beş Saniye Kuralı-48
Beyzbol Pası-48
Blind pas-48
Blok-48
Boş Atış-48
Bouns Pas-48
Box Out-48
Boyalı Alan-49
Breakaway-49

Burn-49

-C-

Change-up-49

Chaser-49

Clear out-49

Cool-49

Crossower Dribbling-49

Curtain Time-49

Cut-49

-Ç-

Çaylak-49

Çember-49

Çengel Atışı-49

Çipi-49

-D-

Deal-49

Defans-49

Delay of Game-50

Denny-50

Dish-50

Diskalifiye-50

Drive-50

Double Dribble-50

Double Double-50

Double –team-50

Double Tripple-50

-E-

Eşleşme-50

-F-

Fall Away shot-50

Fast Break-50

Faul-50

Faul Atışı-50

Feyk-50

FIBA-50

Final Four-51

Forvet-51

Forvet Duvarı-51

-G-

Geri Pas-51

Guard-51

Gunner-51

-H-

Hatalı Yürüme-51

Hava Atışı-51

Hook Atış-51

Hücum-51

Hücum Faul-51

Hücum Ribaundu-51

-J-

Jump Shot-51

-K-

Kasti Faul-51

Koç-51

Korner-51

Kros pas-52

Kutu Savunma-52

-L-

Lead-52

Long Shot-52

-M-

Mola-52

-N-

Nba-52

-O-

Offensive Goal Tending-52

-P-

Panya-52

Pas-52

Paylaşılamayan Top-52

Perdeleme-52

Pick And Roll-52

Pivot-52

Pivot Ayağı-52

Play-off-53

Pompa Feyki-53

Pop Shot-53

Post up-53

Potalı Atış-53

Pozisyon Almak-53

Pres-53

Pump-53

-R-

Ribaunt-53

-S-

Savunma Duruşu-53

Savunma Ribaundu-53

Savunma Üçgeni-53

Screen-53

Sekiz Saniye Kuralı-53

Serbest Atış-53

Set Hücumu-53

Skorbord-54

Smaç-54

Steps-54

Stop Jump Shot-54

Streetball-54

Swish-54

Switch-54

-Ş-
Şarj-54
Şut-54

-T-
Takım Faulleri-54
Tam Saha Baskı-54
Telgraf Çekme-54
Ters Dönüş-54
Timing-54
Top Çalma-54
Topsuz Faul-54
Top Kaybı-55
Top Sürme-55

-O-
Opsiyon-55
Orta Saha Çizgisi-55
Oyun Kurucu-55

-Ö-
Ölü Top-55
Ölü Zaman-55

-T-
Teknik Faul-55
Turnike-55
Top-55

-U-
Upcourt-55
Uzatma Devresi-55

-Ü-
Üç Sayı Bölgesi-55

-V-
Verkaç-55

-Y-
Yirmi Dört Saniye-55
Yüksek Post-55

-Z-
Zone Trap-55

BEYZBOL TERİMLERİ

-B-
Base-56
Başlangıç Plakası Hakemi-56
Batter-56
Birinci Kale Hakemi-56

-C-
Catcher-56

-Ç-

Çalma-56

-D-
Dış Alan-56
Double-56

-E-
Era-56

-F-
Fly Out-56
Force Play-56

-İ-
İç Alan-56
İkinci Kale Hakemi-56
İnning-56

-G-
Ground Out-56

-K-
Kaleler Dolu-57
Koşucu-57

-P-
Pitcher-57

-S-
Sayı Turu-57
Single-57
Sopa-57
Strike-57
Strike Out-57
Strike Zone-57

-T-
Top-57
Triple-57

-Ü-
Üçüncü Kale Hakemi-57

BİNİCİLİK TERİMLER

-A-
Angajman-58
Attelage-58
At terbiyesi-58

-B-
Binek Atı-58

-C-
Consours de Dressage-58
Consours de Saut-58

-Ç-
Çan-58

-D-
Dörtal-58
Dresaj-58
Duruş-58

-E-
Engel Atlama-58

-F-
Fanyon-58
FEI-58

-İ-
İtaat-58

-K-
Kantarma-58
Katana-59
Kombine Engel-59
Konkurhipik-59
Konkurkomple-59

-L-
Lonj-59

-M-
Manej-59
Midilli-59

-P-
Padok-59
Parkur-59
Pasaj-59
Piruet-59
Piyaf-59
Pony-59

-R-
Red-59

-S-
Seyis-59
Süratli-59

-T-
Trotting-59

-V-
Voltij-59

-Y-
Yarım Alakoma-59

BİSİKLET TERİMLERİ

A-
Ak Tahta-60

-B-
Bir Kilometre Saate Karşı-60

-C-
Cal-pieds-60

-D-
Dağ Bisikleti-60

-F-
FIAC-60

-G-
Gidon-60

-H-
Home-Trainer-60

-K-
Kadro-60
Kriteriyum-60
Kros-60

-M-
Motorlu Yarış-60

-P-
Pedal-60
Puanlı Yarış-61
Pursuit-61

-S-
Sarı Mayo-61
Sele-61
Sprint-61

-T-
Tandem Yarış-61
Team Pursuit-61
Tur-61
Tur Atlama Yarışı-61

-V-
Velodrom-61

BOKS TERİMLERİ

-A-
Abandone-62
Abanma-62
Açık Eldivenli Vuruş-62
Ağır Sıklet-62
AIBA-62
Aparkat-62
Ayak Oyunları-62
Ayrırma-62

-B-
Beyin Sarsıntısı-62

Bloke-62
Boks Eldiveni-62
Boksa Elverişsizlik-62
Boksör-62
Boks-63

-C-
Contest-63

-Ç-
Çengel Vuruş-63

-D-
Direkt Vuruş-63
Diskalifiye-63
Düz Gard-63

-F-
Faul-63
Forcing-63

-G-
Gard-63
Groggy-63

-H-
Hafif Sıklet-63
Havlu Atmak-63
Horoz Sıklet-63

-I-
IABA-63

-J-
Jab-63

-K-
Kaçarak Vuruş-64
Kask-64
Kontr-64
Kroşe-64
Kum Torbası-64

-N-
Nakavt-64

-O-
OP-64
Orta Sıklet-64

-P-
Pancing Bol-64
Pankrasyon-64
Parat-64
Puan-64

-R-
Raund-64

Ring-65
RSC-65
RSH-H-65

-S-
Sağ Gard-65
Sıklet-65
Sinek Sıklet-65
Skiv-65
Sol Gard-65
Stop-65
Swing-65
Süper Ağır Sıklet-65

-T-
Tüy Sıklet-65

-V-
Velter Sıklet-65

Y-
Yarı Ağır Sıklet-65

-W-
Walk- over-66
WBA-66
WBA-66

CİMNASTİK TERİMLERİ

-A-
Açık Atlama-67
Açık Duruş-67
Açılı Duruş-67
Adım Duruşu-67
Akrobatik Jimnastik-67
Aksak Dövüşü-67
Alan Cimnastiği-67
Alet-67
Aletli Jimnastik-67
Altın Beşik-67
Amut Duruşu-67
Anlatım Cimnastiği-67
Araçlı Jimnastik-68
Aralık-68
Arkadan Asılma-68
Artistik Jimnastik-68
Asimetrik Paralel-68
Atılım Duruşu(Öne -Arkaya-Yana)-68
Atlama Beygiri-68
Ayakta Kipe-68
Ayı Dansı-68

-b-
Barfiks-69
Baş Kipesi-69
Blanş-69

-C-

Cephe Duruşu-69
Cimnastik-69
Cimnastik Araçları-69
Cimnastik Kasnağı-69
Cimnastik Topu-69
Cimnastik Yarışmaları-69

-D-
Değişmeli Takla-69
Denge Aleti-70
Denge Hareketleri-70
Denge Kalası-70
Denge Oturuşu-70
Denge Yürümesi(Öne-Arkaya-Yana)-70
Derin Atlama-70
Devrik Yatış-70
Dinlendirici Alıştırmalar-70
Dirsek Teması-70

-E-
Eğik Sıra-70
El Aletleri-70
Esnetme-70

-F-
Fırlatma-70
Flick-Flack-71

-G-
Gergin(Açık)Oturuş-71
Gergin Sıçrama-71
Gergin Yatış-71
Gövde Kaldırmak-71

-H-
Halka-71

-K-
Kalça İtme-71
Kaplan Atlaması-71
Karşıt Devinim-71
Kartal Duruşu-71
Kasa-71
Kayma-71
Kolla Asılmak-71
Kondisyon Cimnastiği -72
Koyundan Atlama-72
Kurt Atlaması-72

-L-
Labut-72
Lutz Atlayışı-72

-M-
Maymun Yürüyüşü-72
Mekik-72
Metronom-72

-O-
Odun Yarma-72
Omuzda Tutuş-72
-Ö-
Önden Asılma Terazi-72
Örümcek Duruşu-72

-P-
Pandül Sallanması-73
Planş-73
Plantar Fleksiyon-73

-R-
Ritmik Jimnastik-73

-S-
Sarkaçlamak-73
Savurma-73
Serçe Kavrayışı-73
Simetrik Hareketleri-73

-T-
Tavşan Sıçraması-73
Terazi-73
Ters Beşik-73
Ters Cephe Duruşu-73

-Y-
Yan Cephe Duruşu-73
Yaprak Kipesi-74
Yarım Dönüş-74
Yatay Parmaklık-74
Yaylanma-74
Yer Cimnastiği-74
Yunus Atlama-74

-Z-
Zorunlu Hareketler-74

ELTOPU(HENTBOL) TERİMLERİ

-A-
Açık Hava Hentbolü-75
Adam Adama Savunma-75
Alçak Temel Atış-75
Aldatma-75
Altı-Sıfır Savunma-75
Alttan Pas-75
Arkadan Atış-75
Arkadan Pas-75
Aşırtma Atış-75
-B-
Bağlı Oyun-75
Basit Hücum-75
Başlatma Atışı-75
Beş-Bir Savunma-75
Bilekten Pas-76

Bölge Savunması-76

-Ç-

Çapraz Geçiş-76

Çift El Baş Üstünden İtme Pas-76

Çift El Göğüsten Pas-76

-D-

Dalma-76

Dayanma Adımlı Atış-76

Dayanma Adımsız Atış-76

Değişme Çizgisi-76

Dört-İki Bölge Savunması-76

-E-

Ense Pas-76

-K-

Kalça Yüksekliğindeki Atış-76

Kale-76

Kombine Hızlı Hücum-76

Kombine Savunma-76

-Ö-

Öne Çıkma-76

-P-

Piston Hareketi-77

-S-

Serbest Atış-77

Serbest Atış Çizgisi-77

Sıçrayarak Atış-77

-T-

Tek El Yerden Pas-77

Tip Yapma-77

Top Sürme-77

-Ü-

Üç-Üç Bölge Savunması-77

-Y-

Yana Bükülü Atış-77

Yedi Metre Atışı-77

Yedi Metre Çizgisi-77

Yüksek Temel Atış-77

ESKRİM TERİMLERİ

-A-

Altı Siperi-78

-B-

Beyaz Işık-78

Basit Hamle-78

Boşaltma-78

-Ç-

Çatma-78

Çevreleme-78

-D-

Doğru Hamle-78

Dört Siperi-78

-E-

Elektrikli Sinyal Düzeni-78

En Gadre-78

Epe-78

-F-

FİE-78

Fleş Hareketi-78

Flöre-79

-G-

Gard-79

Gard Çizgisi-79

Göster-79

-H-

Halte-79

Hamle-79

-K-

Karşı Koyma-79

Kesme -79

Kılıç-79

Kırmızı Işık-79

-P-

Parad-79

Pist-79

Pul-79

-R-

Riposte-79

-S-

Siper-79

Sekiz Siperi-80

-T-

Tuş-80

Tuş Göstergesi-80

-Y-

Yeşil Işık-80

FUTBOL TERİMLERİ

-A-

Açık oyuncusu-81

Adam tutma-81

Akın-81

Alan savunması-81

Altı pas-81

Altın gol-81

Antrenör-81

Asist-81

Aşırtma-81

Atak-81

Aut-81

Avantaj-82

Averaj-82

Ayak dışı-82

Ayak içi-82

Ayaktopu-82

-B-

Başlama Vuruşu-82

Bek-82

Beşlik-82

Bindirme-82

Bitiş Düdüğü-82

Boş Koşu-82

Burun Vuruş-82

-C-

Ceza Sahası-82

Ceza Yayı-82

-Ç-

Çalım-83

Çelme-83

Çeyrek daire-83

Çift vuruş-83

-D-

Defans-83

Degaj-83

De-marke-83

Derin Pas-83

Devre-83

Deplasman-83

Deplasman-83

Diziliş-83

Dripling-83

Dördüncü hakem-83

-E-

Elle Oynama-84

Endirekt Serbest Vuruş-84

Engelleme-84

-F-

Faul-84

Falso-84

FIFA-84

Fikstür-84

Forma-84

Forvet-84

Frikik-84

Futbol-84

-G-

Gol-84

Göğüs-84

Gümüş Gol-84

Gözlemci-85

-H-

Hakem atışı-85

Hat-trick-85

Hücum-85

Hücumda Genişlik-85

Hükmen-85

-I-

Iska Geçme-85

Izgara-85

-K-

Kademe-85

Kale-85

Kale Alanı-85

Kaleci-85

Kale Çizgisi-85

Kale Vuruşu-86

Kaptan-86

Korner-86

Krampon-86

Kontrpiye-86

Kontratak-86

Köşe Gönderi-86

-L-

Libero-86

-M-

Markaj-86

-O-

Ofsayt-86

Orta Çizgi-86

Orta Hakem-86

Ortalama-86

Orta Nokta-87

Orta Saha-87

Orta Yuvarlak-87

Oyun Kurucu-87

-Ö-

Ön Libero-87

-P-

PAF-87

Pas-87

Pasif Ofsayt-87

Penaltı-87

Penaltı Noktası-87

Plonjon-87

Pres-87

-R-

Rövaşata-88

-S-

Sağhaf-88

Santra-88

Santrahaf-88

Santrafor-88

Serbest Vuruş-88

Solhaf-88

Stadyum-88

Stoper-88

Sürgü Düzeni-88

-Ş-

Şişirmek-88

Şut-88

-T-

Taban Girmek-88

Taç-88

Tekmelik-89

Teknik Futbolcu-89

Temdit Penaltısı-89

Top-89

Top Tekniği-89

Tozluk-89

-U-

UEFA-89

-V-

Verkaç-89

Vole-89

Vücut Çalımı-89

-W-

Wm düzeni-89

-Y-

Yardımcı Hakem-89

Yarı Vole-89

GÜREŞ TERİMLERİ

-A-

A Tere-90

Aba Güreşi-90

Açık Düşme-90

Açma-90

Ağır Sıklet-90

Altın Kemer-90

Altta Yatmak-90

Alttan Kalkma-90

Akadan Çapraz-90

Ara Boynu-90

Arap Oyunu-90

Aşıрма-90

Ayak Kündesi-91

Ayak Bravlesi-91

Ayı Dönmesi-91

-B-

Bağda Atma-91

Bastırma-91

Baş-91

Başaltı-91

Başpehlivan-91

Bel Kündesi-91

Bilek Güreşi-91

Boğma-91

Bohçalama-91

Boyunduruk-91

Bravle-92

Budama-92

Burgu-92

Büyük Orta-92

-C-

Cazgır-92

Centre-92

-Ç-

Çevirme-92

Çırpma-92

Çift Burgu-92

Çift Dalma-92

Çipe-92

Çoban Kösteği-92

Çökertme-92

Çömlek Kırması-92

-D-

Dalma-93

Dayama-93

Dawai-93

Deste-93

Deve Yuları-93

Dirsek Kırma-93

Dolu Kalkma-93

-E-

El Değmez Oyunu-93

El Ense-93

Ense Bağlama-93

-F-

FILA-93

-G-

Grekoromen Güreş-93

-H-

Hırpalama-93

-İ-
İhtar-93

-J-
Jambe-93

-K-
Kaçak Güreş-93
Kafakol-94
Kapan-94
Kara Zelve-94
Karakucak Güreşi-94
Kazık-94
Kepçe-94
Kılçık Atma-94
Kıspet-94
Kle-94
Kolbastı-94
Kol Çekme-94
Kol Kapma-94
Kol Sarması-95
Köstek-95
Kravat-95
Künde-95

-M-
Makaban-95
Makaslama-95
Mayo-95
Meydan-95
Minder-95
Minder Amiri-95
Minder Güreşi-95
Minderden Kaçma-95

-N-
Nara-95

-O-
Oyun Almak-95
Oyun Bağlama-95
Oyun Bozma-96

HALTER TERİMLERİ

-A-
Askıdan Kaldırış-99
Atış-99
Ağırlıklı Isınma-99

-B-
Bacakla İtme-99
Bağcıklı Tutuş-99
Bar-99
Basit Tutuş-99
Baskılama-99

-Ç-
Çekiş-99

-P-
Paça-96
Pankreas Güreşi-96
Parade-96
Parsa-96
Pasivite Bölgesi-96
Pehlivan-96
Peşrev-96
Profesyonel Güreş-96

-S-
Saban Sürme-96
Salto-96
Salut-96
Sarma-96
Serbest Güreş-97
Supleks-97

-Ş-
Şiraze-97

-T-
Tartma-97
Taşlama-97
Tek Dalma-97
Tek Kol-97
Ters Salto-97
Ters Paça-97
Tuş-97

-U-
Up-97

-Ü-
Üstten Budama-97

-Y-
Yağlı Güreş-97
Yan Baş-98
Yerde Başlama-98

Çekiş ile Düşüş-99
Çökerek Düşüş-99

-D-
Diz Bükme-100
Diz Değdirme-100
Dönme-100
Duraksama-100
Düz Tutuş-100

-I-
IWF-100

-K-
Kilitli Tutuş-100

Klasik Kaldırışlar-100
Kolla Çekiş-100
Kontrol-100
Koparma-100
Koparma Tutuşu-100

-M-
Makas-100
Muntazama-100

-N-
Normal Başlama-101

-O-
Omuzlama-101

-S-
Sabitlemek-101
Silkme-101

-T-
Tam Doğrulama-101
Tutuş-101

-Y-
Yarım Çöküş-101

JUDO TERİMLERİ

-A-
Ayakta-102

-B-
Bacak Sarmayla Atma-102
Başla-102
Bekle-102
Berabere-102
Birleşik Galibiyet-102
Bozulma-102

-Ç-
Çeyrek puan-102

-D-
Denge Bozma-102
Devam-102
Diskalifiye-102

-F-
Fırlatma-102

-G-
Galibiyet-102

-H-
Hakem-102
Hareketsiz Kalma-102
Hükmen-102

-İ-
İhtar-102
İkaz-102

-J-
Judo-103
Judocu-103
Judo Kıyafeti-103

-K-
Küçük Avantaj-103
Karşılaşma-103
Karşılaşma Alanı-103

-M-
Mağlup-103

-Ö-
Öğrencilik-103

-P-
Pes-103

-S-
Sekizde Bir Puan-103

-T-
Tam puan-103
Terk-103
Tutuş-103
Tutuş Bozulması-103

-U-
Ustalık Derecesi-103
Uyarı-103

-Ü-
Üstünlükle Galibiyet-103

-Y-
Yarım Puan-103
Yer-103

KANO TERİMLERİ

-A-
Akarsu İniş-104

-D-
Durgunsu Kano Sürat-104

-K-
Kano Polo-104
Kano Yelken-104
Kapı-104

-T-
Tabi Mania-104

MASA TENİSİ TERİMLERİ

-A-

Ağ-105

Atak-105

-B-

Backspin-105

Blade-105

Blok-105

-Ç-

Çapraz Vuruş-105

-D-

Deep-105

Defans-105

Dış Vuruş-105

-E-

El sıkışmak-105

-F-

Flat-105

-I-

ITTF-105

-İ-

İç Vuruş-105

-H-

Hitter-105

-K-

Kalem Tutuş-105

Kapalı Tutuş-105

Kesici-105

Kesme-105

Kısa Vuruş-106

Klasman Puanı-106

-L-

Let-106

Lob-106

Loop-106

-M-

Masa-106

-Ö-

Öldürücü Vuruş-106

Ölü Top-106

-P-

Paralel Vuruş-106

Ping Pong-106

-R-

Ralli-106

-S-

Set-106

Set Sayısı-106

Sidespin-106

Spin-106

-Ş-

Şut-106

-T-

Top-106

OKÇULUK TERİMLERİ

-A-

Alan okçuluğu-107

Alan turu-107

Arrow-rest-107

Avcı turu-107

-B-

Baş-107

Berger-107

-C-

Clicker-107

-D-

Derin tutuş-107

-G-

Gezleme-107

-Ç-

Çapa-107

Çapa Pozisyonu-107

Çekiş Uzunluğu-107

-D-

Dayanak Noktası-107

-E-

Eliminasyon Raundu-108

Endam-108

Endikatör-108

Eşleşme-108

-F-

Finaller-108

FITA-108

-G-

Gez-108

-H-

Hedef-108

Hedef Okçuluğu-108

-İ-	Beş Metre Çizgisi-111
İ-108	Beyaz Bayrak-111
	Beyaz İşaret-111
-K-	-C-
Kabak-108	Ceza Atışı-111
Kabza-108	
Kağıt Testi-108	-Ç-
Kasan-108	Çift Taraflı Ağır Hata-111
Kepaze-108	
Kiriş-108	-D-
	Değişmeli Atılma-111
-M-	Değişmesiz Atılma-111
Makaralı Yay-109	Devre-111
Menzil Atışı-109	
Meydanlık-109	-F-
	FINA-111
-O-	
Ok-109	-H-
Okçuluk Yarışma Alanı-109	Hakem-111
Ok-kol Çizgisi-109	Havuz-111
-P-	-K-
Parmaklık-109	Kırmızı Bayrak-111
Put-109	Kırmızı İşaret-111
-Q-	-M-
Qualification Roundu-109	Mola-111
-R-	-O-
Reaksiyon Zamanı-109	Otuz Beş Saniye-112
Recurve-109	
Rod-109	-S-
	Sarı İşaret-112
-S-	Saygısız Hareket-112
Sal-109	
Son Taşıma(takip-follow-through)-109	-T-
	Top-112
-T-	
Temren-110	-Y-
Tetik-110	Yirmi Saniye Kuralı-112
-V-	TEKVANDO TERİMLERİ
V-bar-110	-A-
	Adımlar-113
-Y-	Altı-113
Yay-110	Arka-113
Yelek-110	Arkaya Tekme-113
	Aşağı Seviye Blok-113
-Z-	At Adımı Duruşu-113
Zihgir-110	Avuçiçi-113
	Ayak-113
SUTOPU TERİMLERİ	Ayak Tabanı-113
-A-	
Ağır Hata-111	-B-
	Bacak-113
-B-	Bağırış-113
Basit Hata-111	Baş-113

Beden-113
Beden Koruyucu-113
Beş-113
Bıçak Vuruş-113
Bir-113
Birinci-113
Boğucu Yumruk-113
Boyun-113
Büyük Blok-113

-Ç-
Çalıştırıcı-114
Çapraz Duruş-114

-D-
Dairesel Blok-114
Devre-114
Dış-114
Dışarıya-114
Dirsek-114
Dirsek Bloğu-114
Diz-114
Dokuz-114
Dönme-114
Dört-114
Döner Kanca Vuruşu-114
Döner Tekme-114
Dövüş-114
Dövüş Sonu-114
Dur-114

-E-
El-114
El Bloğu-114
Elle Atak-114
Elli-114

-G-
Geri Adım-114

-H-
Hata-115
Hazır Duruşu-115
Hazır Olma-115

-İ-
İç-115

TENİS TERİMLERİ

-A-
Ace-116
Açıyı Kesmek-116
Ağ-116
Antisipasyon-116
Atak Topu-116
Atak Oyuncu-116
Arka Kort-116

-B-
Backhand-116
Back-swing-116

-C-
Chop-116

-Ç-
Çapraz Vuruş-116
Çift Hata-116
Çiftler-116
Çift Oyunu Dış Çizgisi-117

-D-
Deuce-117
Drop-shots-117
Düz Vuruş-117

-F-
Follow-through-117
Forehand-117

-G-
Grand Slam-117

-H-
Halka Atmak-117
Hızlı Saha-117

-K-
Kaçara Vuruş-117
Kort-117

-L-
Let-117
Lingering-117
Lob-love-117

-M-
Maç Puanı-117

-N-
Net-118

-O-
Oyun-118
Oyun Puanı-118

-Ö-
Ön Kort-118

-P-
Paralel Vuruş-118
Passing-shot-118
Puan-118

-R-

Raket-118
Rally-118

-S-
Scrambling-118
Set-118
Servis-118
Servis Hatası-118
Servis Kırma-118
Servis Tekrarı-119
Servis Vole-119
Set Puanı-119
Swing-119

-T-
T Pozisyonu-119
Tekler-119
Tie-break-119
Top-119

-X-
X Pozisyonu-119

-V-
Vole-119

-Y-
Yavaş Saha-119

VOLEYBOL TERİMLERİ

-A-
Ace-120
Açı Kapatma-120
Açık Top-120
Adam Adama Blok-120
Aktarma-120
Aktif Blok-120
Alan Savunması-120
Alçak Pas-120
Alçak Pozisyon-120
Aldatmaca-120
Altı -İki-120
Alttan Servis-120
Anten-120
Arka Dublaj-120
Arka Orta-121
Arka Orta Dışarıda-121
Arka Orta İçeride-121
Arkadan Kısa-121
Asansör-121
Asya Voleybolu-121
Avantaj Top-121
Ayak Hatası-121

-B-
Balans Smaç-121
Balans Uçan Servis-121
Bant-121

Basma-121
Baş Hakem-121
Başlangıç Pozisyonu-122
Beş-Bir-122
Birinci El-122
Birinci El Hücumu-122
Birinci Tempo-122
Blok-122
Blok Arası-122
Blok-aut-122
Boş Bırakma-122
Boş Top-122

-Ç-
Çapraz Hücüm-122
Çapraz Oyuncu-122
Çift Vuruş-122
Çizgi Hakemi-122
Çoklu Hücüm-123

-D-
Defans Uzmanı-123
Derin Çapraz Smaç-123
Dik Smaç-123
Direkt Hata-123
Dönüş-123
Dört-İki-123
Dublaj-123
Dudak Okuma-123

-E-
El Üstü Sektirme-123
Erken Blok-123
Erke Kısa-123
Erken Yarma-123
Etkili Servis-123

-F-
Fırça-123
File-124
File Hakemi-124
File Hareketi-124
Fileye Temas-124
Final Seti-124

-H-
Hatalı Oyuncu Değişikliği-124
Hatalı Pozisyon-124
Hazırlık Pozisyonu-124
Hızlı Hücüm-124
Hücüm Alanı-124
Hücüm Feyki-124

-İ-
İç Dublaj-124
İkili Giriş-124
İkili Kısa-125
İkinci El-125

İkinci El Hücumu-125

-J-

Japon Servis-125

Jet Pas-125

Joust-125

-K-

Kamp Ateşi-125

Kanat Plonjonu-125

Karı-Koca-125

Karşılama Hatası-125

Kaydırak Pas-125

Kenar Bloğu-125

Kesme-125

Kısa Smaç-125

Koltuk Altı-125

Kombinezon-125

Köşe Smaçör-125

Kurşun Manşet-125

-L-

Libero-126

-M-

Manşet-126

Manşetle Oyun Kurma-126

Mola-126

-O-

Orta Bekleme Duruşu-126

Orta Oyuncu-126

Orta Pas-126

-P-

Paralel Blok-126

Paralel Giriş-126

Parke Savunma-126

Pas-126

Parmak Pası-126

Pasif Blok-126

Pasör-126

Pasör Plasesi-126

Pasör Saklama-127

Perdeleme-127

Pipe-127

Plase-127

Pozisyon:Diziliş-127

Pozisyon Hatası-127

-R-

Ralli-127

Ralli Sayı Sistemi-127

Roof-127

-P-

Pasör Çaprazı-127

-S-

Saha-127

Sayı Sistemi-127

Sekiz Saniye-128

Servis-128

Servis Çizgisi-128

Servis Geçişi-128

Set-128

Smaç-128

Smaç Plase-128

Smaç Servis-128

Smaçör-128

Step-128

-T-

Taktik Servis-128

Taşıma-128

Tie Break-128

Teknik Mola-128

Temas-128

Tenis Servis-128

-U-

Uçan Servis-129

-Y-

Yana Deplase Olmak-129

Yatık Pas-129

Yavaş Smaç-129

Yerden Smaç Plase-129

Yüksek Pas-129

Yüksek Pozisyon-129

-Z-

Zamanlama-129

YÜZME TERİMLERİ

-A-

Aktif Hareket-130

Altan Dönüş-130

Ayak Paleti-130

-B-

Bone-130

-Ç-

Çember-130

-D-

Depar-130

Depar Taşı-130

Dolfin-130

Dönüş-130

Dört Temel Stil-130

-E-

Ekstensiyon-130

El Paleti-130

-F-
FINA-130
Fleksiyon-130

-H-
Havuz-130

-K-
Karışık Yarış-130
Kayma-130
Kelebek-130
Kol Çekme-131
Kule Atlama-131
Kulaç-131
Kulvar-131
Kurbağalama-131

-M-
Mayo-131

-P-
Pasif Hareket-131

-S-
Senkronize Yüzme-131
Serbest Stil-131
Sırtüstü-131
Simetrik-131

-T-
Takla Atarak Dönüş-131
Tramplen Atlama-131

-Y-
Yalpalanma-131

FORMULA-1 TERİMLERİ

-A-
Aerodinamik-132

-C-
Concorde Anlaşması-132

-F-
FIA-132
FOA-132
FISA-132
Formasyon Turu-132
Formula 1-132

-G-
Grand Prix(Büyük Ödül)-132
Grid-132
Grip-133
Güvenlik Aracı-133

-K-
Kokpit-133
Küvet-133

-P-
Padok-133
Pit Geçişi-133
Pis Stop-133
Pol Pozisyonu-133

-S-
Sıralama-133
Spin-133
Spoiler-133

-Ş-
Şampiyon puanı-133
Şikan-134

-Ü-
Üretici-134

-Y-
Yarış Numarası-134

KAYNAKÇA

AKSAN, Doğan (1995), *Her Yönüyle Dil*, 5.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

AKTEPE, Kürşat (2003), *Okçuluk*, 1.Baskı, Nobel Yayınları, Ankara

ALKANAT, Nurettin (1976), *Atletizm Terimleri Sözlüğü*, 1.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

ASLAN, Nurten (1979), *Okullarda ve Kulüplerde Voleybol*, 1.Baskı, Bilim Matbaası, Ankara

ERCİLASUN, Ahmet Bican (1994) *Yabancı Kelimelere Türkçe Karşılıklar*, Türk Dil Kurumu Ankara.

DOĞAN, D.Mehmet, (1994) *Büyük Türkçe Sözlük*, 1.Baskı, Bahar Yayınları, İstanbul.

DORUK, Bilge, Fatih Senduran, (2004) *Futbolun Anatomisi*, 1. Baskı, Ötüken Yayınları, İstanbul

GENCAN, Tahir Nejat, (1975) *Dilbilgisi*, 2.Baskı, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

GÜRSEL, Ana Maria, (2005) *Herkes İçin Yüzme*, Kare Yayınları, İstanbul

GÜVEN, Alptekin, (1982), *Ansiklopedik Spor Dünyası*, 1.Baskı, Serhat Yayınları, İstanbul

http://ayberk97.blogcu.com/tekvando-terimleri_4044124.html

http://denizkiziuyuzme.com/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=24

<http://www.gencbasket.com/basketbolterimlerisozlugu.html>

<http://www.halterantrenorleridernegi.com/index.php?pid=38>

<http://www.kemankes.com/?pg=267>

<http://www.masatenisi.org/turkish/terimler.htm>

http://www.sutopu.gov.tr/sayfalar/sutopu_kurallari/sutopu_oyun_kurallari.htm

KOÇAK Setter,Barış Sözeri, Selçuk Akpınar,Ünal Karlı, *Spor Kuralları*,ODTÜ

Yayıcılık, Ankara

KUPER,Simon,(1996),*Futbol Asla Sadece Futbol Değildir*,1.Baskı,Sabah

Yayınları,İstanbul

LOURENÇO,Luis, (2005), *Mourinho*, 1.Baskı, Bizit Yayıncılık,İstanbul

MORPA Spor Ansiklopedisi, (1997), Morpa Yayınları, İstanbul

ÖNEY, Ahmet Muhittin,(1989), *Yelken Kursları*,4. Baskı,Özkab Matbaacılık,Ankara

SPOR Ansiklopedisi , (1991), Milliyet Yayınları,İstanbul.

ŞAHİN, H. Murat, (2005),*Beden Eğitimi ve Spor Sözlüğü*,1.Baskı, Morpa

Yayınları,İstanbul

TENİS FEDERASYONU, (1983), *Tenise Başlarken*,Ankara

GÜLSEVİN,Gürer,Erdoğan Boz,(2006),*Türkçe'nin Çağdaş Sorunları*,2.Baskı,Gazi

Kitabevi,Ankara

TÜRK DİL KURUMU, (1974), *Ayaktopu Terimleri Sözlüğü*,1.Baskı,Türk Dil Kurumu

Yayınları,Ankara

TÜRK DİL KURUMU,(1988)*Türkçe Sözlük*,Türk Dil Kurumu Yayınları,Ankara.

TÜRK SPOR VAKFI,(1989), *Olimpik Spor Sözlüğü*, Başkent Yayınevi,Ankara

WOODEN,J. ,B.Sharman, (1983) *Basketbol*, 1.Baskı, Adam Yayınları,İstanbul.

YAZICI,Çınar,(1997) *Halter Temel Ağırlık Çalışmaları ve Güç Geliştirme*,2.Baskı,

Ankara

ÖZGEÇMİŞ

15 Kasım 1972 tarihinde Trabzon'un Araklı ilçesine bağlı Dağbaşı nahiyesinde doğdu.İlkokulu Karasu İnönü İlköğretim Okulu'nda,ortaokulu Karasu İmam-Hatip Lisesi'nde bitirdikten sonra lise öğrenimini Sakarya İmam-Hatip Lisesi'nde tamamladı.1993 yılında girdiği Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği bölümünden 1997 yılında mezun oldu.Aynı yıl başladığı Kocaali-Kirazlı İlköğretim Okulu Türkçe Öğretmenliği görevini 2000 yılına kadar sürdürdü.Belirtilen tarihten bu yana da Karasu Şehit Üsteğmen İbrahim Abanoz Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği görevini devam ettirmektedir.1999 yılında vatani görevini Diyarbakır Lice Altı Eylül İlköğretim Okulu'nda asker öğretmen olarak tamamladı.Şiir ve öykü yazmaya lise yıllarında başladı. Kimi çalışmaları Aykırı Edebiyat,Açağ gibi dergilerde yayımlandı.Üniversite yıllarında Murat Yılmaz ile beraber Farfara adlı mizah dergisini çıkardı.2004- 2006 yılları arasında Karasuspor yönetim kurulu üyesi olarak amatör futbol dünyası içinde yer aldı. Halen Yeni Sakarya Gazetesi'nde köşe yazarlığı yapan ERDOĞAN aynı zamanda Karasu Yenimahalle Mersin Balığı Festivali Düzenleme Komitesi'nde yer almaktadır. Doğal Hayatı Koruma Derneği üyesi olup lise bünyesinde çeşitli tiyatrolar sergilemiştir. Evli ve bir çocuk babasıdır.